Seniorii

REVISTA ASOCIAȚIEI SENIORILOR DIN EDUCAȚIE, ȘTIINȚĂ ȘI CULTURĂ - VÂLCEA

An V • nr. 1(7) • mai 2013 • Preț 5 lei • Revistă semestrială

ISSN 2067 - 0060

Versail ,1940, cârciuma lui Mazilu peste drum de Piața Mică, foto colecția Titi Mihai Gherghina.

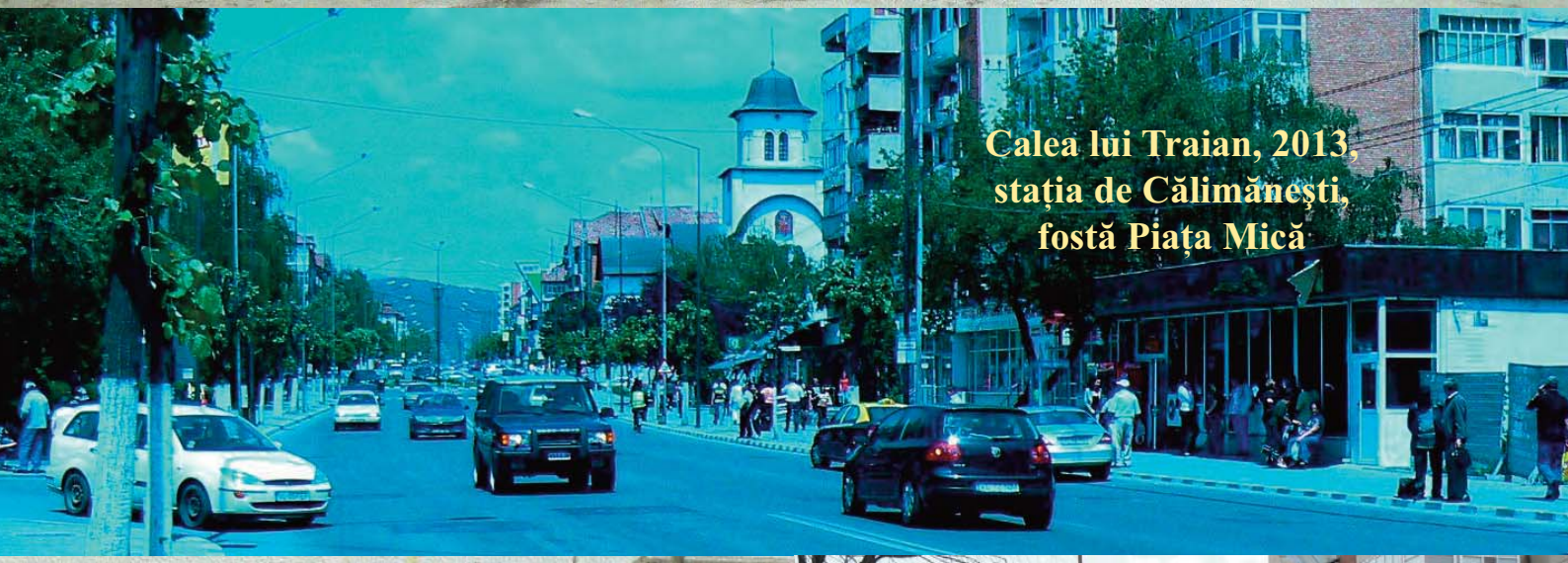

Calea lui Traian, 2013, stația de Călimănești, fostă Piața Mică

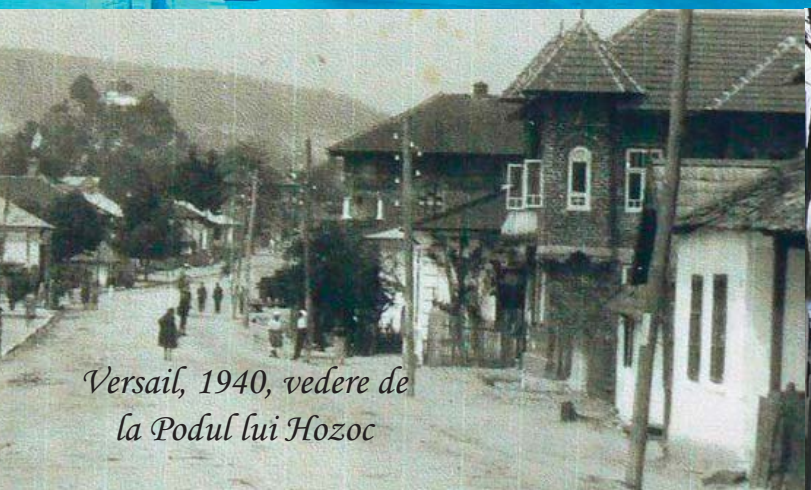

Versail, 1940, vedere de la Podul lui Hozoc

Calea lui Traian, 2013, la Podul lui Hozoc

Să zicem şi să facem ca ei

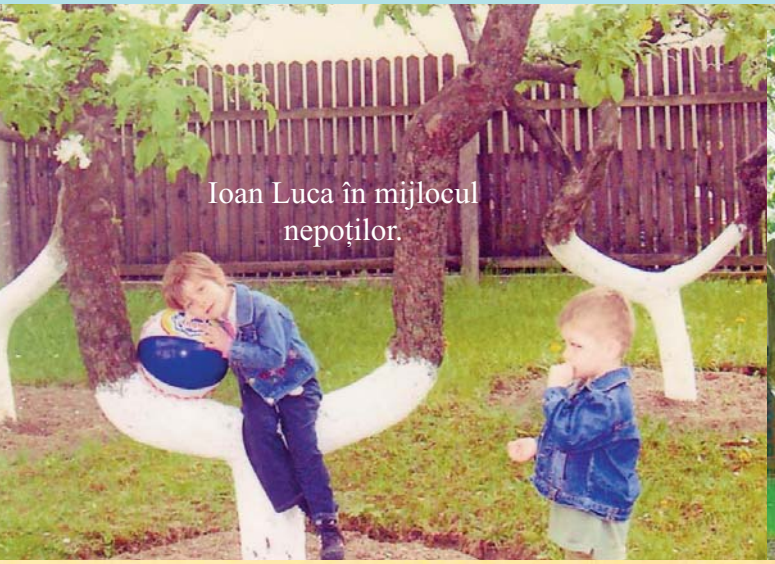

Ioan Luca în mijlocul nepoţilor.

Gheorghe Dumitraşcu admirându-şi grădina.

Solidaritate în cultură: oameni de cultură aniversarea profesorului universitar Alexandru Popescu Mihăeşti.

Ion Soare

Gheorghe Deaconu

Gheorghe Pantelimon

Nicolae State Burluşi

Remus Grigorescu

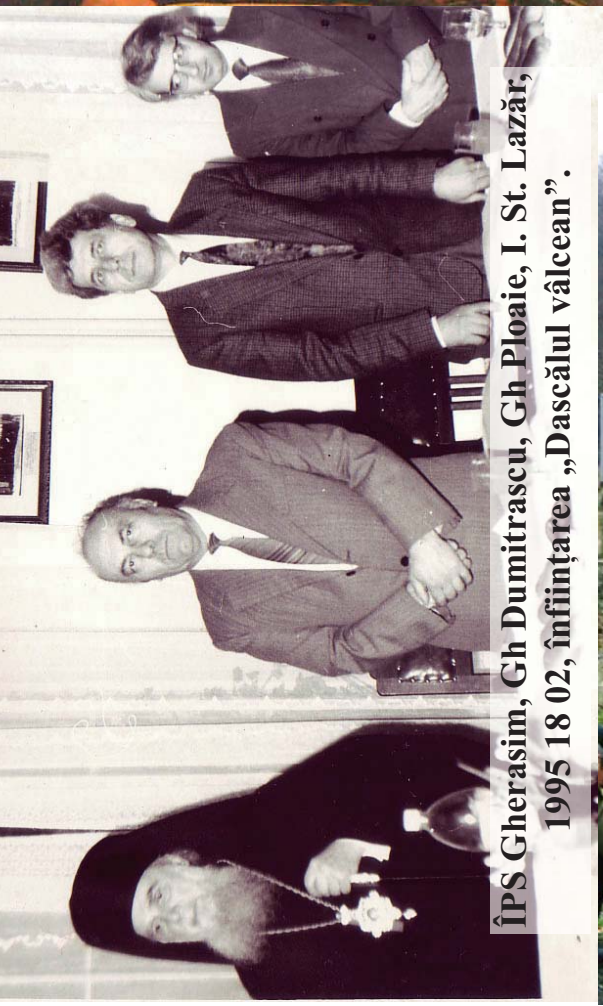

ÎPS Gherasim, Gh Dumitrascu, Gh Ploaie, I. St. Lazăr, 1995 18 02, înfiinţarea „Dascălul vâlcean”.

Galben suspendat, inovaţie vâlceană.

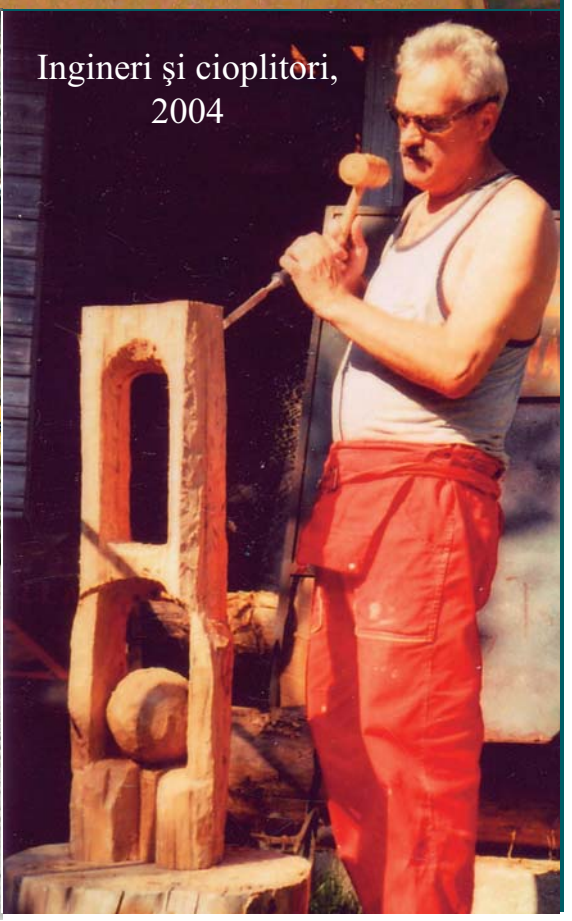

Ingineri şi cioplitori, 2004

CUPRINS

- RÂMNICUL ACUM 100 DE ANI....3
- ELENA VEȚELEANU, poezii....3
- SPIRU HARET ŞI „UCENICII" SĂI DASCĂLII....6
- GHEROGHE DUMITRAŞCU....8
- ALEXANDRU POPESCU MIHĂEŞTI....8
- NICOLAE STEINHARDT....10
- IOAN LUPAŞ MINISTRUL SĂNĂTĂȚII....13
- DIMITRIE CANTEMIR OM POLITIC ŞI MARE CĂRTURAR....15
- INCONFUNDABILA ȚARĂ....18
- SULEYMAN MAGNIFICUL ŞI EPOCA SA....19
- UN STRĂLUCIT ORATOR AL ROMÂNIEI: BARBU ŞTEFĂNESCU DELAVRANCEA....21
- EMINESCU - O RAZĂ DE VEŞNICIE ÎN ISTORIA LUMII....24
- MAI E DULCE ŞI FRUMOASĂ LIMBA CE-O VORBIM....25
- NICHITA STĂNESCU POETUL METAFOREI ABSTRACTE....26
- UN PICTOR TALENTAT DE PE MELEAGURILE OLTENIEI, MIHAI TANCIU....27
- LANSARE DE CARTE: BĂILE OLĂNEŞTI - FILE DE LEGENDĂ....29
- PERSONALITĂȚI ROMÂNEŞTI ÎN CONSTRUCȚII - OCTAVIAN LUCA....29
- PRIMA DOAMNĂ A KREMLINULUI BOLŞEVIC NADEJDEA KOSTANTINOVA KRUPSKINA....31
- UNICĂ ŞI IREPARABILĂ CĂLĂTORIA VIEȚII....33
- CENTENAR ION DUMITRESCU....33
- CÂNTECUL DE SUFLET AL OLTENILOR: „M-A FĂCUT MAMA OLTEAN"....34
- CINE SUNT EU....35
- VICTOR T. FLORESCU....35
- NICOLAE CEACHIR....36
- TANTI PUICA....38
- AM CREZUT ÎN MOŞ CRĂCIUN....39
- PULGUŞOR 2013....40
- ASOCIAȚIA SENIORILOR RESPECTĂ
- ŞI PREȚUIEŞTE TRADIȚIILE....40
- VORBE DE DUH... 41
- DR. BENJIAMIN CARSON ŞI TRIFOIUL CU FOI ROŞII....42
- GALA OLIMPICILOR VÂLCENI, O DOVADĂ A PREȚUIRII VALORILOR 43
- VREȚI SĂ AVEȚI O MINTE CLARĂ ŞI LA BĂTRÂNEȚE....44
- DOCUMENTE ASOCIAȚIE....45

www.culturaarsmundi.ro

CULTURA Ars Mundi

POEZIA TRĂDĂTORILOR DE ȚARA

Adrian PĂUNESCU

Ați cultivat şi vîntul şi furtuna
Şi n-ați avut măcar un lucru sfînt,
Ce iese după voi v-a fost totuna
Ați ofensat şi oameni şi pamînt.
Nu v-a fost milă nici măcar de mame,
Ați aruncat idei în puşcării,
Voiați să moară patria de foame
Şi, dacă-ați mai putea, ați mai voi.
Ați ars cuvintele limbii romîne
Pe ruguri de-mprumut, duhnind urît
Din cîte trei ciobani aflați la stîne
Voi pe toți trei rîzînd i-ați omorît.
Nu v-a fost greu şi nu v-a fost ruşine
Să măcinati ținuturi şi statui,
Voi, fii ai pustiirilor străine
Prinți sumbri ai domniei nimănui.
Trădînd pe Basarabi, pe Brîncoveanu
Ați încercat să stingeți acest neam,
Voi v-ați vîndut şi inima şi lanul
Şi cifru-n care noi ascunsu-ne-am.
Ați îndoit lumina țării dreaptă
Şi ați murit visînd-o în noroi,
Iar azi cînd nici mormîntul nu vă rabdă
Mai reveniți în lume ca strigoi.
Voi, care cu o furie dementă,
Sfidînd istoria acestei țări
Dăduseți Romînia în arendă
Închiriind-o celor patru zări,
Ați dus în capitalele străine
Acelor ce şi azi valeți plătesc,
Pamînt de-al nostru, soclu de suspine,
Şi-ați dus chiar subpămîntul romînesc.
Coşmare țin pe cer această noapte
Şi voi mai apăreți din cînd în cînd
Cînd vă aruncă gropile urlînd
Că nu mai pot nici ele sa vă rabde.
Însă acum, cînd şansa nu mai este
Să vindeți patria, bătrîni strigoi,
Voi ne salvați de sumbră-va poveste
Vînzîndu-vă din viciu, voi, triştii, între voi.

(Manifest pentru mileniul III,
Ed. Eminescu, 1984)

Soldați pe front, 14.10.1944

PROPUNERI FĂCUTE ÎN PRESA LOCALĂ, ÎN 2004, DE RECONSTRUIRE A RÂMNICULUI VECHI

Locul rămas viran, în centru, este numai nimerit pentru a reconstrui o parte din bijuteriile arhitectonice vechi ale Râmnicului, dându-li-se utilități noi.

AM TRĂIT ŞI N-AM ŞTIUT

Un lung tren ne pare viața -
Ne trezim în el mergând,
Fără să ne dăm noi seama,
Unde ne-am suit şi când.

Fericirile sunt halte,
Unde stăm câte-un minut,
Până bine ne dăm seama,
Sună, pleacă, a trecut.

Iar durerile sunt stații
Lungi, de nu se mai sfârşesc
Şi în ciuda noastră, parcă,
Tot mai multe se ivesc.

Arzători de nerăbdare,
Înainte tot privim,
Să ajungem mai degrabă,
La vreo țintă ce-o dorim.

Ne trec zilele, trec anii,
Clipe scumpe şi dureri,
Noi trăim hrăniți de visuri
Şi-nsetați după plăceri.

Mulți copii voioşi se urcă.
Câți în drum n-am întâlnit,
Iar câte-un bătrân coboară,
Trist şi frânt, sau istovit.

Vine-odată însă vremea,
Să ne coborâm şi noi.
Ce n-am da atunci, o clipă,
Să ne-ntoarcem înapoi?

Dar, pe când, privind în urmă,
Plângem timpul ce-a trecut,
Sună goarna VEŞNICIEI:
Am trăit şi n-am ştiut!

Această poezie stă scrisă la intrarea în biserica de la Sadinca, județul Sibiu, loc unde s-au pus bazele unei mici mănăstiri condusă de părintele-călugăr David. Poezia este pe atât de frumoasă pe cât eeste de adevărată.

RÂMNICUL ACUM 100 DE ANI

Aleca Bogdan DUMITRU

Răsfoirea documentelor păstrate în arhivele vâlcene ne dă posibilitatea să retrăim crâmpeie din viața cotidiană a Râmnicului la începutul secolul XX. În acest an 1912, autoritățile continuau eforturile pentru modernizarea vieții locuitorilor săi, prin facilitarea accesului la servicii publice care țineau de statutul său de capitală de județ: electricitate, apă, salubritate, amenajarea orașului. Au fost achiziționați și montați 40 noi stâlpi de electricitate, iar primăria semna cu societatea Siemens Shuckert un contract pentru „recalcularea rețelei de electricitate a orașului, cea actuală fiind prea slabă pentru a satisface trebuințele mereu crescânde ale orașului". Aceeași firmă executa în acel an lucrările pentru „înlocuirea conductelor de alimentare cu electricitate aeriene, prin cabluri subterane", contra sumei de 17.968, 60 lei, superioară alocației bugetare de 15.000 de lei. Noile investiții au permis „instalarea luminii electrice pe strada principală Traian", dar, din referatele angajaților primăriei, aflăm că becurile se aprindeau numai în nopțile fără luna sau în cele noroase, pentru ca municipalitatea să realizeze economii care să-i permită continuarea investițiilor. Iar presiunea pentru investiții era mare, locuitorii orașului făcând diligențe pentru extinderea rețelei, căci „ca contribuabili (sic!) ai comunei ce suntem, credem că, în schimbul dărilor ce dăm, trebuie să avem și noi o îmbunătățire făcută de comună în mahalaua în care locuim". Străzile aflate la periferia orașului erau în continuare luminate de lămpi cu arc alimentate cu cărbune, dar în nopțile de 12 și 13 iulie ele nu au funcționat, de întuneric profitând răufăcătorii, care au spart cele trei cârciumi aflate la marginea orașului, cum aflăm dintr-un raport al polițistului orășenesc. Vinovat de aceste disfuncționalități s-a dovedit Stelian Ion, lămpistul Uzinei electrice a orașului, ancheta municipalității dovedind faptul că cel în cauză „făcea un chef cu lăutari pe marginea râului, lângă uzină, în văzul oamenilor de serviciu", în loc să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu. Pentru aceste abateri grave, a fost amendat de municipalitate cu suma de 10 lei.

Alimentarea cu apă a orașului a trecut prin momente grele în acel an 1912. A fost extinsă rețeaua de apă a orașului, precum pe străzile Furnicar, Progresul, Gării și Tabaci, unde Fabrica de Ape Gazoase „Unirea" a suportat costurile întregii lucrări, de 620 de lei, „având mare nevoie de introducerea apei, spre a satisface cerințele legii sanitare pentru fabricațiune". Dar consumul se dovedea mult superior posibilităților de alimentare, mai ales în zilele secetoase de vară. La 20 iunie 1912, mecanicul Serviciului Hidraulic atrăgea atenția municipalității că în rezervorul de apă de la Vlădești mai existau „doar 48 cm. de apă", orașul riscând să rămână fără această resursă. În aceste condiții, în oraș au fost interzise „spălarea pietrișului și stingerea varului cu apă din conducta publică", iar pomparea apei a fost sistată între orele 10 și 4 jumătate dimineața, „căci altfel vom rămâne fără apă de băut și la un foc nu avem cu ce stinge". Pentru a suplini lipsa de apă, serviciul Hidraulic al Râmnicului comanda în acel an de la firma E. Wolff din București „cinci perechi injectoare necesare la fântânile comunei de prin oraș", iar primăria Râmnicului lua hotărârea de a monta

Patrimoniu. 1910, Gara Râmnicului construită în 1886. Foto colecția Titi Mihai Gherghina

ELENA VEȚELEANU

UN TRANDAFIR

Când aurora-nvăluie pământul,
Și soarele răsare somnoros,
Într-o grădină am zărit o floare,
Un giuvaier, un trandafir frumos.

- Te-nalți în iarba verde ca smaraldul,
Ca un haiduc dintr-o poveste nouă,
Și straiele-ți sunt pline de rubine,
De diamante picături de rouă.

Te-aș rupe-acum însă mă tem că mâine
De trec în zori, sau chiar în plină zi,
Grădin-ar fi pustie fără tine,
M-aș întrista de nu te-aș mai găsi.

În casă mi-ai aduce bucurie,
Te-aș așeza-ntr-o vază de cristal,
Dar te-ai usca din dor de libertate,
Precum în colivie un canar.

În altă lume cred c-ai fost un înger,
Și-ai fost trimis de Domnul pe pământ,
Să te iubim și să ne fericești,
Să te privim ca pe un odor sfânt.

De-aceea-ți dau, din viață-mi viață,
Nalță-ți corola ta încântătoare,
Înmirezmează cu parfum văzduhul,
Când vântul îți adie prin petale.

POVESTE DE IARNĂ

Cad fulgi ușori, frumoși, pufoși și moi,
Bătrâna Toamnă prin păduri se pierde.
Prințesa Iarnă-n rochie de bal,
Pășește lin pe iarba încă verde.

În jurul preaiubitei lor prințese,
Fulgii formeaz-o argintie salbă.
Plutesc valsând încet către pământ,
Și-adorm cuminți pe mantia cea albă.

Călare pe un cal înaripat,
Apare dinspre munți Crivățul-crai.
Este-nsoțit de Viscol și de Ger,
De brazii falnici în măreț alai.

Grăbit către prințesă se îndreaptă,
I se închină, fruntea i-o sărută.
Din sania purtată de doi cerbi,
Pe calul său înaripat o mută.

Şi pleac-apoi în roiuri de ninsori,
Crăiasa Iarnă Crivăț-împărat.
Spre-mpărăția veşnicelor ghețuri,
Acolo-n depărtatul lor palat.

Bătrânul Vifor încărcat de ani,
Adună spulberând zăpada multă.
E supărat şi furios pe Crivăț,
C-a îndrăznit a nu-l pofti la nuntă.

Cu vaiet trece printre brazii ninşi,
Dar brazii îl cunosc, nu-l iau în seamă.
Ei sunt ostaşi cutezători şi dârzi,
De furia bătrânului n-au teamă.

Şi-ntr-un vârtej de fulgi amețitor,
Viforul crunt se pierde-n depărtare.
Şi dintre norii-nvolburați de vânt,
Apare mult doritul mândrul soare.

apometre la fabricile din oraş, pentru a reduce consumul acestor stabilimente industriale „din care cauză populațiunea, mai ales în zilele de vară, suferă”. Din contră, ploile abundente căzute în luna septembrie au afectat negativ calitatea apei, medicii semnalând două cazuri de febră tifoidă „la persoane din acest oraş”. Şi cum „această boală este în legătură cu calitatea apei de băut”, autoritățile sanitare ale oraşului cereau „o inspecție amănunțită a bazinelor de apă şi un raport asupra stării lor, spre a se lua măsurile necesare”, iar la fața locului a fost trimis un bacteriolog pentru „a lua probe de apă pentru analize”.

Şi cum seceta prelungită este urmată, în general, de fenomene meteo violente, autoritățile inventariau pagubele pe care „furtuna ce a bântuit oraşul în ziua de 26 iulie” le-a cauzat imobilelor municipalității: aflăm astfel că vijelia a „rupt fereastra la chioşcul din Bâlciul Sf. Petre, spărgând cu desăvârşire 10 ochiuri geamuri, la Băile Comunale a spart opt ochiuri geamuri şi la Biroul Casieriei a rupt una pereche balamale”. Dar ce a fost mai rău urma să vină, în noaptea de 22 spre 23 august având loc căderi masive de precipitații, care au crescut nivelul Oltului cu 3 metri, iar cătunul Ostroveni al Râmnicului a fost inundat, ceea ce a determinat pe prefectul județului să telegrafieze autorităților centrale anunțând: „Pagubele sunt enorme!”. Pentru a veni în ajutorul sinistraților, autoritățile au împărțit ajutoare în bani, precum locuitorilor din Ostroveni suma de 2850 de lei.

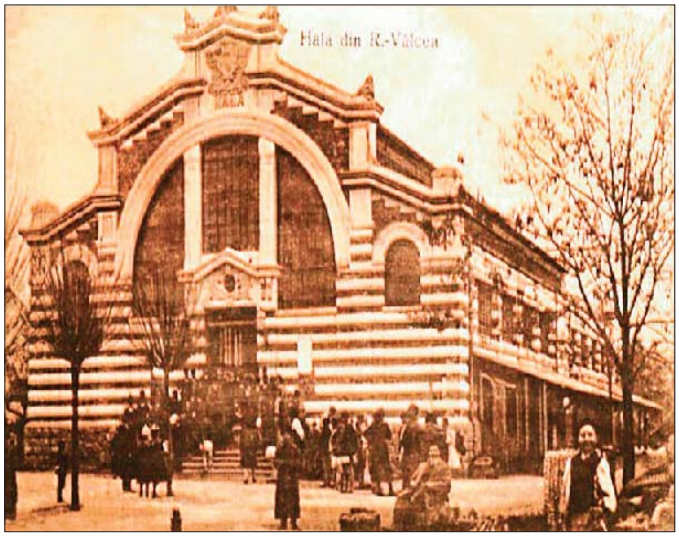

Patrimoniu. Hala Ramnicului, construită în 1902.
Colecția Titi Mihai Gherghina...

Râmnicul era un adevărat şantier în acest an 1912. La 24 august 1912, în cadrul unei ceremonii organizate la vechiul sediu al prefecturii şi în prezența ministrului de interne, C.C. Arion şi a celui al domeniilor, Ioan Lahovari, a tuturor autorităților locale, a fost pusă „piatra fundamentală a lucrărilor ce urmau a se executa în Râmnic, precum şi a Monumentului Independenței”. În oraş se ridicau sedii ale unor instituții publice, precum localul de Prefectură (actuala primărie a Râmnicului), penitenciarul, judecătoria de ocol, cazarma companiei de jandarmi şi grajdurile escadronului de călăraşi.

Toate aceste lucrări cereau fonduri, iar finanțele municipalității nu se aflau în cea mai bună stare, aşa cum aflăm dintr-un raport al casierului municipal, „având nişte enorme rămăşite din diferiți ani din urmă, nu numai la debitorii insolvabili, morți sau dispăruți, dar cea mai mare parte la debitori locali şi cu pozițiuni frumoase”, în sumă de 50.398 de lei. Noul casier, Gheorghe Alexandru, „pentru a nu rămâne nedemn față de opinia publică ce mă înconjoară, cum şi de jurământul ce am primit că voi salva interesele comunei”, a purces la urmărirea tuturor debitorilor municipalității, „fără a ține cont dacă am ore de serviciu sau de odihnă”, după cum singur afirma, astfel că, la 29 februarie 1912, acesta putea raporta primarului Râmnicului încasări de 339.737, 60 lei, adică un plus de 55.290 de lei față de anii anteriori.

Zelul casierului orăşenesc nu a fost pe placul tuturor, primarul fiind asaltat de reclamații ale celor urmăriți pentru restanțe, sau chiar ale subalternilor numitului casier. I se reproşau termenii necuviincioşi întrebuințați față de contribuabili şi faptul că nu respecta procedura de somare verbală şi formală a debitorilor, procedând direct la urmărirea averii lor. Reclamațiile nu l-au descurajat, cel în cauză propunând primarului un program de îmbunătățire a activității serviciului casieriei comunale, din care prima măsura trebuia neapărat să fie „mărirea salariului subsemnatului față de munca ce am în afara orelor de serviciu şi chiar noaptea, din cauză că aproape tot personalul inferior nu este până acum format pentru posturile ce ocupă”. În schimb, casierul îşi lua „angajamentul şi răspunderea că va orga-

niza finanțele comunei aşa cum sunt organizate finanțele statului, nemairămânând nicio rămăşiți la încheierea exercițiilor".

Cursurile şcolilor primare din oraş erau afectate negativ de distanța pe care micii elevi din cătunele Troian, Buda şi Ostroveni trebuiau să o parcurgă pentru a ajunge la cursuri. Un raport al directorului şcolii primare urbane mixte arăta că aceştia ajungeau la şcoală „atât de obosiți, că cu toată bunăvoința ce ar avea, atenți nu pot fi şi cunoştințele ce li se predau nu găsesc loc în mintea lor obosită". Dar în anul 1912 a fost rezolvată această problemă prin achiziționarea unui „tramcar" pentru transportul elevilor. Din documente aflăm că „acesta prelua la orele 8 copii din cătunul Ostroveni, oprea la farmacia Bejan, unde coborau băieții şi fetele înscrişi la şcoala nr. 1 de băieți şi fete, apoi se suiau copii din centrul oraşului şi din mahalaua Tabaci, cari din lipsă de locuri au fost înscrişi la şcoala mixtă. La orele 3, 30 tramcarul pleca din curtea comandei de incendiu la şcoala mixtă unde prelua copii cei mai mici şi mai din depărtare". Autoritățile şcolare mizau pe o creştere a gradului de prezență la cursuri: „Recunoştința elevilor va fi mare, că pe lângă că sunt scutiți a merge pe jos un drum foarte mare şi a cutreiera noroaiele, vor fi scutiți şi de a fi muşcați de câinii grădinarilor".

Interesele învățământului primar din localitate erau apărate, în acest an 1912, de intervențiile energice ale directorului Şcolii nr. 1 de Băieți din Râmnic, Constantin Danielescu, astfel că anul şcolar a putut să se încheie în bune condiții, în ziua de 24 iunie, orele 9,30 când a avut loc serbarea de sfârşit de an a celor trei şcoli primare din Râmnic, în pavilionul din grădina Zăvoi a Râmnicului, în prezența notabilităților oraşului. Programul serbării a debutat cu Imnul Regal, cântat de un cor de şcolari, a continuat cu o cuvântare festivă ținută de Constantin Danielescu şi cu răspunsul autorităților prezente. Cu acest prilej, şcolarii râmniceni au pus în scenă o „producție şcolară" ce a cuprins Imnul şcolar, recitarea unor poezii, interpretarea unor melodii de către cor şi a piesei de teatru şcolar Reîntors din lume. În cadrul ceremoniei au fost citite dările de seamă ale celor trei şcoli şi anunțate „mențiunile elevilor mai silitori", întreaga manifestare încheindu-se pe acordurile melodiei „Deşteaptă-te române".

Primăvara anului 1912 a fost o perioadă de intensă activitate depusă pentru amenajarea Grădinii Publice a oraşului şi pregătirea băilor comunale pentru deschiderea sezonului turistic. În luna martie au fost terminate lucrările de amenajare a lacului grădinii publice, iar municipalitatea făcea demersuri către şantierul naval din Turnu-Severin pentru achiziționarea a trei bărci „cum sunt pe lacul Cişmigiu din Bucureşti", de două-trei persoane, pentru plimbări de agrement. Firma olandeză Pape Bergman furniza municipalității răsaduri de gladiole, dalii şi anemone care au înfrumusețat în acel an parcurile oraşului.

Comerțul râmnicean al anului 1912 consemnează şi concurența acerbă dintre măcelarii din Hala oraşului, care de multe ori degenera în conflicte deschise între aceştia „cu insulte josnice şi vorbe murdare, uitând cu desăvârşire buna cuviință față de vizitatori, printre care şi dame de lume bună". Conflictul a atins cote nebănuite în vara acelui an, când autoritățile au trebuit să dezlege misterul dispariției unor sume de bani din cutiile meselor acestor măcelari, fără ca vreun indiciu temeinic să dea de bănuit că ar fi vorba de furt, motiv pentru care intendentul halei arăta municipalității că pretinsele reclamații „sunt o înscenare a măcelarilor, făcută într-adins şi în alți ani". Cercetările Poliției oraşului au scos, însă, la iveală adevărul: furturile erau comise de minorul Nae Ioniță Vlad, fiul măcelarului Ioniță Vlad, care folosea cheile tatălui pentru a avea acces în hala oraşului.

Dintr-un raport al serviciului veterinar al oraşului aflăm despre starea proastă de sănătate a cailor comenzii de foc în anul 1912, Astfel, armăsarii Dorin, Englezu, Back, Cuzin, Albert, Marchizu şi Fuz erau nefiresc de slabi, calul Alexe era cu desăvârşire orb, iar iepele Bucifora, Lizica, Florica şi Riza sufereau de efizem pulmonar. Motivele acestei stări de lucru erau hrana neîndestulătoare şi munca istovitoare la care erau supuse animalele, pe lângă intervențiile obişnuite, pompierii având ca sarcină de serviciu udarea, în fiecare dimineață şi seară, a arterelor oraşului. În urma acestor activități, caii comenzii erau atât de solicitați încât „stau trişti până a doua zi", după cum atestă un raport al angajaților serviciului.

Şi profesionalismul pompierilor lăsa de dorit, în timpul intervenției la incendiul ce a cuprins casele cetățeanului Păun Georgescu din strada Radu de la Afumați, pompierii având mai mult de furcă cu potolirea cailor speriați ai serviciului, decât cu intervenția în sine, astfel că primarul urbei a cerut comandantului să dea „instrucțiunile necesare pompierilor pentru a şti cum să procedeze în cazuri excepționale, ferind astfel comuna de la accidente costisitoare".

Din documentele vremii mai aflăm că numărul automobilelor din Râmnic creştea în acel an la 18, prin cele şapte noi autobuze pe care Societatea de Automobile O. Thuringer Rm. Vâlcea le punea în circulație la începutul sezonului turistic. Demersul societății a prins nepregătite autoritățile, polițistul oraşului arătând Prefecturii Vâlcea că „nu putem satisface cererea (de înmatriculare n.n.) din cauza lipsei unui regulament sau ordonanță specială pentru automobile", dar reacția prefectului a fost rapidă, astfel că în luna iunie a acelui an a fost dat publicității un regulament amplu pentru înregistrarea şi siguranța circulației automobilelor în Râmnic şi în întreg județul Vâlcea.

Arhivele Naționale – Serviciul Județean Vâlcea,
fond Primăria Oraşului Rm. Vâlcea.
Ilustrație, S.P. Cichirdan

Nu mai este Gara, dar va fi Eurogara...

SPIRU HARET ŞI „UCENICII” SĂI, DASCĂLII

Gheorghe DUMITRAŞCU

Rolul covârşitor de mare pe care l-a avut Spiru Haret în procesul pentru „formarea formatorilor”, ca o recunoaştere a prestigiului acestora şi a rolului lor determinant în asigurarea calităţii învăţământului, rezultă din întreaga legislaţie haretiană. Cine parcurge astăzi „Legea Spiru Haret” sau urmăreşte activitatea acestuia în slujba şcolii, va remarca trăinicia principiilor, a exigenţelor şi preocuparea constantă pentru promovarea prestigiului social-ştiinţific şi moral al dascălului, interesul consecvent al lui Spiru Haret pentru progresul intelectual al naţiunii române.

Întreaga sa legislaţie ne dezvăluie preocuparea constantă pentru înfiinţarea şi dezvoltarea şcolii naţionale, pentru formarea unui corp profesoral luminat şi competent, care să aibă la îndemână mijloace spre a se pefecţiona continuu, dar şi condiţii materiale pentru a-şi exercita menirea de a fi apostolii neamului românesc.

C. Mihăilescu, *Spiru Haret*, 1920, ipsos patinat (colecţie Primăria Râmnicului)

Pornind de la unele realităţi din şcoli, constatate personal până a fi ministru, Haret a militat ulterior pe toate căile, pentru a se acorda importanţa cuvenită personalului didactic şi pentru aducerea în atenţia guvernanţilor a nobilei misiuni pe care o au în formarea viitorului ţării şi asupra responsabilităţii acestora în faţa naţiunii.

Urmărind continuu pregătirea corpului didactic, Spiru Haret a introdus în lege anumite reglementări concrete şi a creat structuri adecvate. Astfel, au fost introduse prin legea din 1898, cursuri de pedagogie la facultăţi şi a înfiinţat seminarii pedagogice pentru calificarea viitorilor profesori şi învăţători, apoi a înfiinţat conferinţele (consfătuirile) pe specialităţi ale cadrelor didactice. Pentru continua perfecţionare a iniţiat „Biblioteca pedagogică a Casei Şcoalelor”, „Biblioteca Revizoratelor şcolare” în fiecare judeţ, precum şi o colecţie de traduceri din operele unor pedagogi străini de renume. În acelaşi timp s-a îngrijit de stimularea moral-profesională şi de îmbunătăţirea condiţiilor de viaţă materială a cadrelor didactice. Din această categorie de măsuri fac parte constituirea „Casei profesorilor secundari” şi a „Casei de economii, credit şi ajutor a corpului didactic”, instituirea unor medalii onorifice, trimiterea, în fiecare an în străinătate, a unui număr de învăţători şi profesori pentru a-şi îmbogăţi cunoştinţele şi metodele de lucru cu şcolarii. Pentru corpul profesoral din judeţ a înfiinţat Casa Corpului Didactic menită să contribuie atât la perfecţionarea acestora, în cadrul conferinţelor pedagogice, dar şi individual. Ea servea ca mijloc de atracţie şi solidaritate de breaslă în scopuri umanitare.

Relu Stoica, „Istoria învăţământului buzoian”, Ed. Carminus, Piteşti, 2004

Mulţi dintre contemporanii săi apreciau, în literatura vremii, că nici un alt ministru de până atunci nu lucrase atât de mult cât lucrase şi se dăruise el pentru ameliorarea şi îmbunătăţirea stării materiale şi morale a corpului didactic. Stau mărturie cursurile de perfecţionare pentru ajutorii de învăţători, măsurile intreprinse pentru stimularea învăţătorilor şi institutorilor pe calea „înaintării pe loc”, sprijinirea acestora prin acordarea unor locuri de casă şi pământ pentru a fi cultivat, pentru a-şi întemeia gospodării personale , şi sunt doar câteva dintre măsurile ce trebuie amintite în sublinierea comportamentului său faţă de slujitorii şcolii.

Cei care l-au cunoscut spun că „Omul şcolii” era de o mare nobleţe, era distins prin înţelegerea ce o manifesta faţă de dascălii şcolii, cărora, cu rigoarea sa caracteristică, le analiza cu atenţie activitatea, dar şi păsurile, apoi îi ocrotea părinteşte.

Pe învăţători şi preoţi, acest om, rece în aparenţă, îi însufleţea până la entuziasm şi abnegaţie ca nimeni altul. Colabora sincer cu ei şi primea cu seriozitate gândul bun pornit din cunoaşterea realităţii, gând venit din „fundul satelor” a căror viaţă adevărată nu pătrundea decât atenuată, falsificată uneori, până în „larmătul” birourilor centrale. El îi primea pe fiecare cu aceeaşi blândeţe, citindu-le cu atenţie gândurile lor înăbuşite de tristeţea locurilor de unde veneau. Pe cei buni ştia să-i facă părtaşi la bucuria lui, încredinţându-i că ideile lor dar şi ei înşişi, vor fi cunoscuţi în masa din care proveneau. Dacă el constata că nu era „potrivit”, nu manifesta nici cel mai mic gest de dezabrobare ci îi răspundea blajin şi cu mare delicateţe.

Spiru Haret are o bogată corespondenţă, deopotrivă trimisă şi primită, pentru că el, ca nimeni altul, „a avut ideea şi, mai mult decât atât a avut îndemnul inimii, să răspundă fiecărui învăţător (şi nu numai învăţătorilor) care i se adresa direct”. Şi răspundea cu „domnule învăţător” şi închidea cu „al dumitale devotat”. E uşor de înţeles ce simţea învăţătorul căruia i se adresa astfel. Îi dădea impresia clară că e un om util societăţii. Aveau acest sentiment şi cei care nu-i scriau, dar

ştiau că-i pot scrie, că e cineva din lumea înaltă, de acolo din Bucureşti, care se interesează de ei, de munca lor. Scrisorile lui Haret depăşeau nivelul individual al celui căruia îi scria şi „se constituiau într-un fenomen pentru întreaga învăţătorime" şi pentru mulţi alţii: preoţi,profesori, cooperatişti etc.

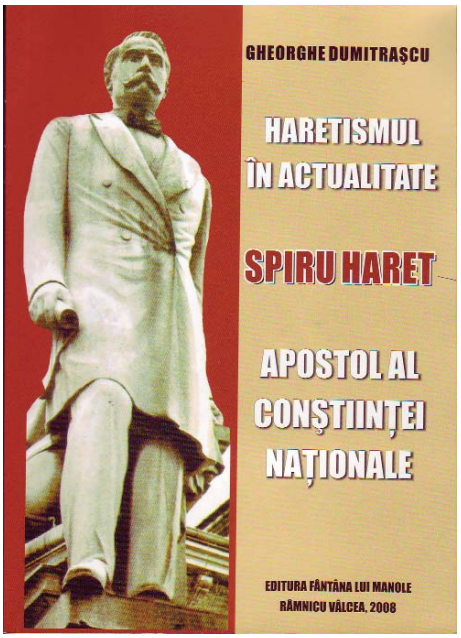

Cu felul său de a fi, Spiru Haret a dat demnitatea de care avea nevoie profesia de învăţător, într-o vreme în care profesorul era marginalizat şi bănuit a fi instigator pentru că era purtătorul de lumină în masa nevoiaşilor.

Corespondenţa sa a rămas pentru posteritate ca un model în ceea ce priveşte ordinea şi problematica lor, nelăsând fără răspuns în orice „chestiuni" chiar şi pe cel mai neînsemnat corespondent (petent). Scrisorile lui Haret sunt păstrate cu sfinţenie şi astăzi, trecute moştenitorilor ca un adevărat talisman; ele pentru Haret erau mijlocul de a se apropia sufleteşte de cei depărtaţi, de a deştepta energii obosite, de a răsplăti omeneşte o acţiune care deştepta alte acţiuni.

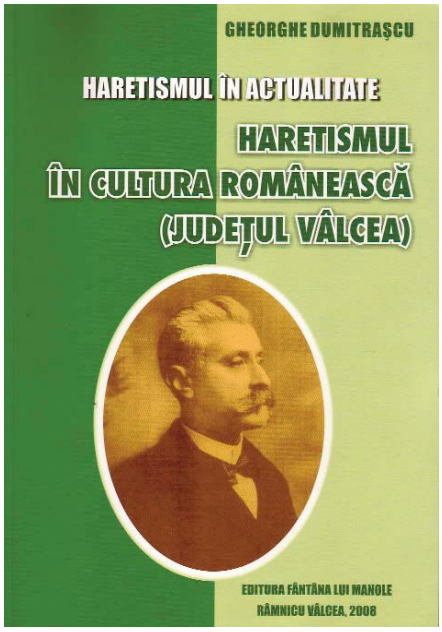

Prin prestigiul său de om de ştiinţă, prin ţinuta sa elegantă, sobră dar distinsă, prin sfaturile date dascălilor inspectaţi în şcoli, Spiru Haret era un ministru iubit şi apreciat ca un adevărat om de carte şi al şcolii. În materialele documentare aflate în „fondul Spiru Haret" de la Biblioteca Academiei Române se află sute de scrisori primite de ministru de la inspectorii şcolari, profesori, învăţători şi chiar simpli săteni, precum şi copii. După răspunsurile transmise de acesta, preţuirea faţă de Spiru Haret era aşa de mare încât oamenii păstrau cu grijă scrisorile cu semnătura lui Haret, iar fotografia sa era pusă, adesea, lângă icoana din casă, ca un obiect de mare valoare, aproape sacru, iar directorii din şcoli ţineau, pe masa cancelariei sau într-un loc vizibil, un bust din bronz, de dimensiuni reduse, cu chipul lui Haret, ca un simbol de îndemn spre hărnicie şi demnitate.

Spiru Haret a fost preocupat întotdeauna de creşterea prestigiului dascălilor în localităţile unde îşi desfăşurau activitatea, astfel încât aceştia să devină persoane respectate atât de cetăţenii de rând cât şi de autorităţi. În frecventele sale vizite pe care le făcea în şcoli, Haret nu îngăduia să fie însoţit de prefecţi sau alţi demnitari ci doar de revizorii şcolari. Se crea astfel, o anume intimitate, iar dascălii inspectaţi puteau să-şi spună deschis punctele de vedere, opiniile în diverse probleme, ca unui părinte drag şi respectat. Este de la sine înţeles că după o asemenea vizită, primarul, prefectul şi ceilalţi oficiali îi priveau cu alţi ochi pe dascăli, tratându-i cu respect şi solicitudine. La rândul său învăţătorul sau profesorul se simţea încurajat în munca sa pentru binele obştesc, iar intervenţiile sale la autorităţi, pentru rezolvarea problemelor şcolii, nu mai erau amânate ci soluţionate imediat.

Cultura ştiinţifică îl făcea să pună preţ pe o activitate continuă, fără preget. Înaintea tuturor constituia un exemplu de muncă metodică, prea meticuloasă, uneori. Punctualitatea lui era legendară, iar următorul episod ni se pare extrem de semnificativ. În anul 1907, se împlineau 25 de ani de când Spiru Haret fusese angajat ca profesor la Şcoala naţională de Poduri şi Şosele, a avut loc sărbătorirea acestui eveniment, iar profesorul Gh. Ţiţeica, celebrul matematician, în cuvântarea pe care a ţinut-o cu acest prilej, evocă un moment în care Spiru Haret, fiind numit ministru în guvernul liberal, trebuia la ora 9 să se prezinte la Palat, împreună bineînţeles cu toţi membrii Guvernului, pentru a depune jurământul. Dar Haret, cu politeţea-i cunoscută dar categorică, a arătat suveranului că la ora 9 avea curs la Universitate. În această situaţie, regele Carol I, care fixase el însuşi ora menţionată, apreciind importanţa învăţământului universitar şi pe cea a celui care profesa, a amânat ora de depunere a jurământului de la 9 la 11. Este poate un simplu detaliu, dar un detaliu care spune mult în ceea ce priveşte modul cum îşi îndeplinea misiunea de dascăl „Omul şcolii", cum era apreciat învăţământul nostru şi, mai ales, acest mare titan care îl conducea.

Pe vremea când a fost ministru nu şi-a schimbat sau recrutat colaboratorii de serviciu sau directorii de şcoli pe criterii politice. N-a întrebat pe nimeni ce politică face şi nu a constrâns pe nimeni să facă politică liberală. De aici continuitatea pe bază de competenţă şi reuşita reformelor sale.

Implicându-se constant în problemele majore legate de „prosperitatea" ţării, nu trebuie să ne mirăm că moartea sa, la 17 decembrie 1912, acum o sută de ani, la vârsta de 61 de ani, a indurerat întreaga ţară, iar cei care l-au plâns cu sinceritate au fost vajnicii săi „ucenici" - dascălii şcolii. „O ţară întreagă, un neam întreg te va binecuvânta acum şi în vecii vecilor", rosteau învăţătorii, colaboratorii lui, prin glasul unuia dintre ei, în faţa mormântului deschis.

Este regretabil că la comemorarea „centenarului lui Spiru Haret", oamenii puterii nu s-au învrednicit să zăbovească măcar o clipă pentru a aduce un omagiu celui care şi-a închinat viaţa pentru binele dascălilor, ţărănimii şi patriei. În schimb, trebuie să-i felicităm pe vâlceni care au ştiut cum să-şi manifeste preţuirea şi recunoştinţa faţă de titanul învăţământului modern românesc.

la 75 de ani

GHEORGHE DUMITRAŞCU

La 19 aprilie 2013, secretarul general al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură, Gheorghe Dumitraşcu împlineşte frumoasa şi onorabila vârstă de 75 de ani, deşi toți cei care îl ştiu şi-i cunosc activitatea nu i-o pot recunoaşte, îl văd mereu mai tânăr prin tot ceea ce face în fiecare zi.

Profesorul de istorie Gheorghe Dumitraşcu a parcurs, în decursul vieții sale profesionale, întreaga ierarhie a responsabilităților din învățământul vâlcean: profesor la catedră, director de şcoală, metodist şi director la Casa Corpului Didactic, inspector de specialitate, inspector general la învățământ.

Excelent profesor de istorie, cercetător al fenomenului istoric, didactic şi cultural, este un adevărat spirit coagulant, echilibrat şi perseverent, exponentul unei înțelepciuni pline de îngăduință şi toleranță față de cei din jur.

Urmărind întreaga muncă ce-i defineşte personalitatea profesorului Gheorghe Dumitraşcu, putem distinge trei direcții esențiale: activitatea de profesor la catedră, cea de cercetător în domeniul istoriei şi arhivisticii şi pe aceea de animator cultural de excepție – toate asigurându-i un loc bine stabilit în practica didactică, ştiințifică şi culturală vâlceană şi nu numai. Mai întâi, putem sublinia activitatea de dascăl de prestigiu, cu rezultate dintre cele mai bune, cu preocupări şi inițiative în slujba colectivității, dovedindu-se permanent un spirit haretian prin excelență.

O iubire la fel de puternică, precum activitatea de dascăl, s-a dovedit a fi munca de cercetare, valorificând în studii şi lucrări de înaltă valoare ştiințifică pasiunea pentru istorie şi arhivistică. Şi-a făcut debutul cu studii şi articole ce tratează probleme legate de disciplinele de învățământ, publicate în reviste precum „Coloane", „Educatorul", „Şcoala vâlceană" etc.

De-a lungul anilor, a scris şi publicat zeci, sute de articole şi studii pe teme sociale, economice, politice, culturale, de învățământ. Cercetător al istoriei şi didacticii din trecut şi de astăzi, s-a impus ca un spirit neoharetian unic, aceasta presupunând şi arta unui conducător al unor colective şi activități coordonate precis spre atingerea unor țeluri corespunzătoare speranțelor nobile pe care le implică menirea dascălului adevărat.

***

in honorem

ALEXANDRU POPESCU MIHĂEŞTI

În ziua de 14 martie 2013, în sala „Sfântul Antim Ivireanul" a Complexului Cultural al Arhiepiscopiei Râmnicului a fost sărbătorit profesorul universitar doctor Alexandru Popescu Mihăeşti, cu prilejul împlinirii venerabilei vârste de 80 de ani.

La această manifestare academică au participat reprezentanți de frunte ai administrației județene şi municipale, oameni de cultură, cadre didactice universitare, preoți din Arhiepiscopia Râmnicului, ziarişti etc.

Evenimentul s-a desfăşurat sub auspiciile Forumului Cultural al Râmnicului, organizație neguvernamentală al cărei preşedinte executiv este prof. Alexandru Popescu, unul dintre membrii fondatori ai acestei structuri a societății civile.

Cartea lansată cu acest prilej „In honorem Alexandru Popescu Mihăeşti 80" (Editura Fântâna lui Manole - 2013), care conține informații bogate şi alocuțiunile au conturat, în mod veridic, sugestiv, personalitatea plurivalentă a distinsului cărturar, un intelectual rafinat, de anvergură, un om al vorbelor înțelepte şi al faptelor mari, al cărui crez în viață a fost unul generos: să realizeze ceva trainic, folositor pentru semeni.

În cadrul festivității, preotul Constantin Cârstea, consilier cultural şi pr. Constantin Olariu au prezentat mesaje din partea Înaltpreasfințitului Gherasim Cristea, Arhiepiscopul Râmnicului, şi al Preasfințitului Emilian Lovişteanul, Episcop Vicar al Arhiepiscopiei Râmnicului, prin care i-au apreciat activitatea neostenită şi i-au urat sărbătoritului ani mulți şi binecuvântați de Dumnezeu, cu sănătate şi alese bucurii. Subprefectul, doamna Aurora Gherghina i-a transmis un mesaj cordial, însoțit de urări sincere din partea Instituției Prefectului, a domnului prefect, ing. Mircea Nadolu şi a sa personal. Scriitorul Gheorghe Stancu a adresat un mesaj din partea preşedintelui Consiliului Județean Vâlcea, dr. ing. Ion Cîlea, prin care îşi exprimă respectul şi considerația față de cel aniversat, un dascăl cu vocație, un pedagog de excepție, un exemplu în viață şi i-a înmânat o Diplomă de Excelență şi Medalia Consiliului Județean Vâlcea, pentru promovarea te-

Forumul acasă la Alexandru Popescu Mihăeşti, 2010

zaurului spiritual național și județean.

În discursul său, primarul municipiului Râmnicu Vâlcea, ing. Emilian Frâncu, președinte de onoare al Forumului Cultural al Râmnicului a subliniat că participă la festivitate din respect și considerație pentru această mare personalitate, cetățean de onoare al Râmnicului, cu implicații majore în viața spirituală a orașului și a țării, că îl celebrăm pe omul, dascălul și cercetătorul Alexandru Popescu Mihăești, model de bunătate, de dăruire și înțelepciune. Pentru modul exemplar în care s-a dăruit Râmnicului și râmnicenilor, pentru contribuția sa la dezvoltarea culturală și la construirea societății civile a Râmnicului i-a acordat distincția „Râmnicul meu".

Nu puteau lipsi de la această sărbătoare de suflet colegii de la Universitatea „Spiru Haret"- Centrul Râmnicu Vâlcea. Doamna conf. univ. dr. Elena Diaconu, decan al Facultății de Contabilitate și Finanțe a exprimat prețuirea și stima acestora față de cel omagiat, iar conf. univ. dr. Cezar Tită, decanul Facultății de Drept i-a acordat distincția „Profesorul meu".

În numele Forumului Cultural al Râmnicului, conf. univ. dr. Ioan Șt. Lazăr s-a referit la calitățile intelectuale și morale excepționale ale omului și profesorului Alexandru Popescu Mihăești și i-a dăruit un portret, realizat de talentatul artist plastic Violeta Scrociob. Și prof. Nicolae Dinescu, președintele Societății Culturale „Anton Pann" și director al Academiei Olimpice Române - filiala Vâlcea, a vorbit în termeni elogioși despre mentorul său și i-a oferit un frumos coș de flori. Cuvinte de apreciere la adresa celui celebrat au avut, de asemenea, pr. Nicolae Statie Burluși din partea Fundației Culturale „Antim Ivireanul", prof. Gheorghe Pantelimon, vicepreședinte al Asociației Seniorilor din Educație, Știință și Cultură din Județul Vâlcea, conf. univ. dr. Remus Grigorescu, inspectorul școlar general al I. S. J. Vâlcea, care i-a atribuit o Diplomă de onoare, prof. Elena Stoica, director al Centrului Județean pentru Conservarea și Promovarea Culturii Tradiționale Vâlcea, care îl consideră un om între oameni și a apreciat că profesorul ei din studenție, Al Popescu, a fost și a rămas cel mai devotat fiu al comunei Mihăești; Maria Șufană, prof. Nelu Barbu ș.a. au elogiat sărbătoritul, iar Constantin Maria i-a dedicat poezia „Seniorul".

Moderatorii simpozionului Gheorghe Deaconu și Ion Soare au contribuit, în mod inspirat, la reușita acțiunii. În încheiere, Al. Popescu s-a declarat uimit de vorbele cu strălucire ce s-au spus despre el și a prezentat, cu modestie, momente importante din bogata sa experiență de viață. Cei prezenți la solemnitate l-au înconjurat cu iubire sinceră, în semn de prețuire pentru tot ce a făurit durabil și i-au urat, cu toată dragostea, ani mulți cu sănătate, aceeași putere de muncă și de creație. Facem precizarea că la toate acțiunile aniversare i-au stat alături cu inima, cu sufletul, distinsa sa soție doamna Ioana Popescu, membrii familiei și cei dragi.

Este lăudabil că într-o perioadă în care statul român nu mai apără valorile fundamentale ale României a fost evocată personalitatea unui mare cărturar, cu o carieră profesională de succes și ne mândrim că este vâlcean de-al nostru.

Gh. PANTELIMON

***

Ceea ce l-a caracterizat pe deplin este o muncă titanică la un proiect editorial uriaș sub titlul „Haretismul în actualitate", ce trebuie să cuprindă patru volume:

1. Spiru Haret apostol al conștiinței naționale;
2. Haretismul în actualitate. Haretismul în cultura românească (Județul Vâlcea);
3. Haretismul în școala românească (Județul Vâlcea);
4. Personalități ale generației haretiene în Vâlcea.

Cercetarea s-a întins pe o perioadă de peste zece ani, iar primele două volume au apărut în 2008, la „Editura Fântâna lui Manole" - Râmnicu Vâlcea. Pe biroul de lucru al profesorului și cercetătorului Gheorghe Dumitrașcu se află în prezent și celelalte două volume într-o fază gata de tipar.

În volumul „Spiru Haret apostol al conștiinței naționale", autorul ne dezvăluie o personalitate, de la sfârșitul secolului al XIX-lea și începutul celui de-al XX-lea, de o mare complexitate, reformator al școlii românești, părintele instrucțiunii publice moderne în România. Volumul al doilea, „Haretismul în cultura românească (Județul Vâlcea), pe baza unei documentări ample și riguroase, cu date, rapoarte, fapte, tabele demonstrează transpunerea în practică a conceptului haretian la nivelul județului nostru, punând în prim-plan personalitatea enciclopedică a lui Spiru Haret și activitatea ucenicilor săi, învățătorii.

Prin tot ce a scris, prin imaginea învățământului vâlcean în timpul ministeriatului lui Spiru Haret, Gheorghe Dumitrașcu atrage atenția nu numai asupra rolului școlii și dascălului, ci mai cu seamă privește impactul asupra societății, a generațiilor și a răspunderii demersului de instruire și educație pentru prezent, dar și pentru viitor.

Ca animator cultural de excepție, profesorul Gheorghe Dumitrașcu își are un loc privilegiat în cultura vâlceană. Este inițiatorul, alături de colaboratori de mare valoare ca Alexandru Popescu Mihăești, Ion Soare, Ioan Șt. Lazăr, Gheorghe Pantelimon, Petre Cichirdan, Gheorghe Deaconu, a unor organizații cultural-științifice și reviste ce au căpătat o personalitate distinctă în peisajul cultural și științific local și național.

Gheorghe Dumitrașcu a pus bazele, în 1995, Fundației cultura-le „Dascălul vâlcean"; la inițiativa sa și a colaboratorilor s-a constituit „Forumul Cultural al Râmnicului" - la 6 mai 2001 – una din marile realizări pe tărâm cultural-științific din Râmnicu Vâlcea, cu prestigioasa revistă „Forum-V", precum și seria nouă a „Studiilor Vâlcene".

La 23 octombrie 2007, datorită unei noi inițiative, s-a constituit Asociația Seniorilor din Educație, Știință și Cultură", având caracter educativ, social, umanitar, cultural-științific, numărând în prezent aproape două sute de membri. Societatea are și o revistă ce s-a impus repede: „Seniorii".

Domnul Gheorghe Dumitrașcu, în calitatea sa de secretar general al Consiliului de conducere al Asociației Seniorilor, este spiritul coagulant al tuturor acțiunilor acestei prestigioase și unice organizații.

Acum, la aniversarea zilei sale de naștere, îi urăm domnului Gheorghe Dumitrașcu , în numele tuturor membrilor Asociației Seniorilor, ani mulți, o viață fericită alături de familie, plină de sănătate și bogată în realizări de valoare.

LA MULȚI ANI!

Emil DIACONESCU

NICOLAE STEINHARDT

(19 DECEMBRIE 1912 – 30 MARTIE 1989)

Emil DIACONESCU

Cu un destin unic şi exemplar, personalitate distinctă a literaturii române din sec. al XX-lea, Nicu Steinhardt sau Părintele Nicolae de la Rohia, s-a impus ca un profund eseist, critic literar, traducător, memorialist – intelectual format la şcoala spiritualităţii româneşti interbelice, având drept colegi de generaţie pe Cioran, Noica, Mircea Eliade, Geo Bogza, Saşa Pană, Petre Comarnescu etc.

Născut în comuna Pantelimon de lângă Bucureşti, la 19 dec. 1912, într-o familie de intelectuali evrei, absolvent al Liceului „Spiru Haret" şi al Facultăţii de Drept – Bucureşti şi cursant al Facultăţii de Drept şi Literatură din Paris, se afirmă cu studii de critică literară şi eseuri publicate în revistele vremii: „Revista Fundaţiilor Regale", „Universul Literar", „Viaţa Românească" etc. A frecventat şi Cenaclul literar „Sburătorul" al lui Eugen Lovinescu.

Debutează în „Revista Fundaţiilor..." cu eseul „Elementele operei lui Marcel Proust". Editorial, debutează în 1934 cu volumul antigeneraţiei sale „Îngerul...tinerilor. Exerciţiu de stil asupra unei generaţii neortodoxe", carte în care autorul parodiază ticurile stilistice ale unor colegi de generaţie, de fapt notaţii parodice şi moralicişti. De la începutul carierei de critic şi eseist şi-a arătat încrederea în forţa artei de a comunica şi influenţa omul, iar literatura, potrivit convingerilor proprii, trebuie să fie ca o morală a frumosului vieţii.

Destinul literar a lui N. Steinhardt se va contura cu adevărat după trista şi dureroasa experienţă a închisorilor comuniste din perioada ianuarie 1960-august 1964, prin volumele: „Între viaţă şi cărţi" (1976), „Incertitudini literare" (1980), „Critica la persoana întâi" (1983), „Escale în timp şi spaţiu" (1987), „Prin alţii spre sine" (1988).

„Jurnalul fericirii" este o carte scrisă în cea mai mare taină, în anii de după 1970, când autorul se călugăreşte şi se stabileşte la Mănăstirea Rohia. Manuscrisul, ascuns cu grijă printre cărţile bibliotecii Mănăstirii, este publicat prin îngrijirea pioasă a lui Virgil Ciomoş şi Virgil Bulat în 1991.

Până la „Jurnalul fericirii", cărţile de eseuri, critică literară, notaţii de călătorie şi amintiri din tinereţe creează un spaţiu spiritual freceventat constant, impresionând prin volumul de informaţii şi multitudinea autorilor şi operelor din li-teratura română şi universală în permanenta atenţie a autorului. Vorbind, în cărţile apărute în timpul vieţii, despre operele sau personalitatea unor creatori români şi străini, surprinde adesea prin expresii de maximă concentrare şi de o impresionantă bogăţie de idei. Selectăm câteva dintre acestea:

Nicolae Steinhardt şi tatăl său Oscar

Pe Goethe, cel care afirmase că „Viaţa nu-i o himeră ci o realitate solemnă", Steinhardt îl vede în complexitatea sa ca „...poetul, prozatorul, dramaturgul, filozoful, naturalistul, bărbatul de stat, omul de lume, omul, semi-zeul"... Nu uită însă să amintească faptul că „La Marienbad, către amurg, era să-şi plătească şi el, ca orice muritor, tributul datorat iraţionalităţii...".

Finalul romanului „Muntele vrăjit" al lui Thomas Mann, cu „scurta scenă de război", în care tânărul soldat german Hans Castorp cade răpus de un obuz, sufletul rămânându-i agăţat de „un vis de dragoste", pare pentru criticul literar ca „un imn al nădejdii că marile nesăbuite naţiuni (cele două surori vrăşmaşe Franţa şi Germania) vor sfârşi prin a se împăca şi uni într-un acelaşi logos paneuropean...".

Deasupra tuturor scriitorilor români este aşezat „Eminescu care aidoma Luceafărului sau Mioriţei, mai amplu decât Rimbaud pentru francezi, Dostoievski pentru ruşi, ori Heine pentru germani, ne este un mister: apropiat şi insesizabil ce se află...".

Când vorbeşte despre scriitorii generaţiei sale (C. Noica, Mircea Eliade, Eugen Ionescu etc.), mărturiseşte că „la ei ... m-a dus cugetul când am scris despre necesitatea unei literaturi nobile şi sentimentale".

„Eliade, în decursul câtorva decenii, îndrăzneşte şi propune o literatură care nu se reflectează până la saţietate numai pe ea însăşi, ci vesteşte, captează ultrasunete, exercită funcţia de radio-telescop, de radar, de neobosit receptor, de fidelă strajă de veghe la hotarele conştiinţei şi în avanposturile cunoaşterii".

Cioran „…se numără printre cei mai puri şi mai apropiaţi ai graiului francez şi mai veridici proclamatori în lume ai validităţii culturii, talentului şi conştiinţei româneşti".

Lui Eugen Ionescu „...Se cade să-i acordăm autorului «Scaunelor» toată atenţia şi importanţa, spre a nu fi puşi în situaţia de a exclama şi noi ca Academia Franceză despre

Molière: «N-avea nevoie de slava noastră; a sa ne lipseşte nouă»".

N. Steinhardt admiră generația '80 a scriitorilor români, la care vede „ținuta şi demnitatea", înclinațiilor spre frumos şi adevăr, ca şi „cele mai multe dintre capriciile, încăpățânările, convingerile, fidelitățile" generației interbelice. Dintre aceştia, ca lider şi exponent al „Cenaclului de luni", îl distinge pe Mircea Cărtărescu, care în 1983 abia îşi publicase al treilea volum de versuri: „Poeme de amor": „Circa una sută treizeci de pagini de poezie menținută la un nivel înalt de fermitate, îndărătnicie, efervescență verbală şi mare avuție lexicală. Accente noi, tărie şi neîndoielnică impresie de scriitură autentică... Efectele, toate, exclusiv obținute pe calea - corectă, imperativă - a lingvisticii, a senzațiilor impecabil curgătoare pe traseul nervurilor semiotice. Trepidație, însă inteligență. Caleidoscop, însă organizat". Parcă îl prevesteşte pe marele poet şi prozator din viitoarele volume: „Totul", „Levantul" şi trilogia „Orbitor". Dar, dacă n-a ajuns să vadă că în 2012 Mircea Cărtărescu s-a aflat printre candidații la Premiul Nobel pentru literatură, a scris încă atunci (în 1983) nişte cuvinte potrivite pentru contestatarii de azi (din breasla lui şi nu numai!) ai acestei candidaturi: „E în firea noastră să ne pice mai la îndemână a critica decât a ne uimi şi admira"(Printre alții şi spre sine, pag. 113).

Celebritatea, în calitate de scriitor, i-a adus-o lui N. Steinhardt „Jurnalul fericirii", scris însă mai întâi în minte, în anii petrecuți în închisoare, de aici enormele greutăți: „Creion şi hârtie nici gând să fi avut la închisoare. Aş fi aşadar nesincer să încerc a susține că „Jurnalul" acesta a fost ținut cronologic; e scris «apres coup», în temeiul unor amintiri proaspete şi vii".

Nerespectând ordinea cronologică a faptelor, scrisul pare a respecta spiritul memoriei involuntare, ca în cazul lui Marcel Proust din „În căutarea timpului pierdut". Notațiile autorului care înfățişează panorama unor întâmplări de-a lungul vieții, fac din „Juranl..." o adevărată oglindă a unui destin uman. Departe însă de a se constitui doar ca un jurnal, cartea este în fapt un roman polifonic, un monolog cu sine, alcătuit din capitole ce poartă drept titlu data şi locul celor narate. Este o carte unică, inconfundabilă, fascinantă pentru cititor, plină de lumină şi de bucurie pentru un adevărat creştin. Este apogeul unei priviri înlăuntru, cutremurătoare prin relatarea experienței închisorilor prin care a trecut, dar impresionantă prin cuantumul uriaş de lecturi ca sprijin spiritual, de la Biblie la Cervantes, Balzac, Dostoievski şi de la Eminescu la Mircea Cărtărescu.

Polivalența structurală a „Jurnalului fericirii" este dată de simultaneitatea celor ce-i dau consistență: experiența de viață în condiții dintre cele mai contradictorii (de la clipele fericite ale copilăriei la cele ale absurdului din închisoare), confesiune spirituală, meditație filozofică, mărturie a istoriei unei epoci, evocarea unor oameni şi locuri – acestea, adevărate pagini de literatură. Într-un fel, cartea se constituie şi ca un Bildungsroman, dacă nu în felul „Anilor de ucenicie ai lui Wilhelm Meister" de Goethe, cel puțin prin desăvârşirea unei personalități exemplare în condiții în care greutățile nu i-au înconvoiat conştiința şi demnitatea, ci l-au împins pe autor spre convertirea suferinței într-o admirabilă şcoală a cunoaşterii, similar lui Dostoievski din „Amintiri din casa morților", căruia îi citează expresia: „...calea cea mai sigură spre cunoştere o constitie suferința...".

Drumul inițiatic al autorului „Jurnalului fericirii" vine din îndepărtata copilărie din Pantelimon cu amintirea dangătului grav al clopotului bisericii Capra, până în ziua de 15 martie 1960 când într-o celulă a închisorii Jilava primeşte, în mare secret, taina botezului creştin, oficiat de preotul Mina, asistat de doi preoți greco-catolici, cu toții deținuți politici. Taina identificării evreului Steinhardt cu revelația creştină prin care se ridică deasupra suferinței, îi dă o stare de fericire, de dragoste pentru oameni, ceea ce justifică insolitul titlu: „Jurnalul fericirii". În celula supraaglomerată cu 34 de deținuți de la Jilava, „în locul acesta ireal şi sinistru aveam să cunosc cele mai fericite zile din viața mea". Momentul botezului este trăit cu o mare intensitate: „Asupra mea se zoresc clipă de clipă tot mai dese asalturi ale fericirii... este adevărat că botezul este o sfântă taină... Altminteri fericirea aceasta care

„Mi-e inima de lacrimi plină!"

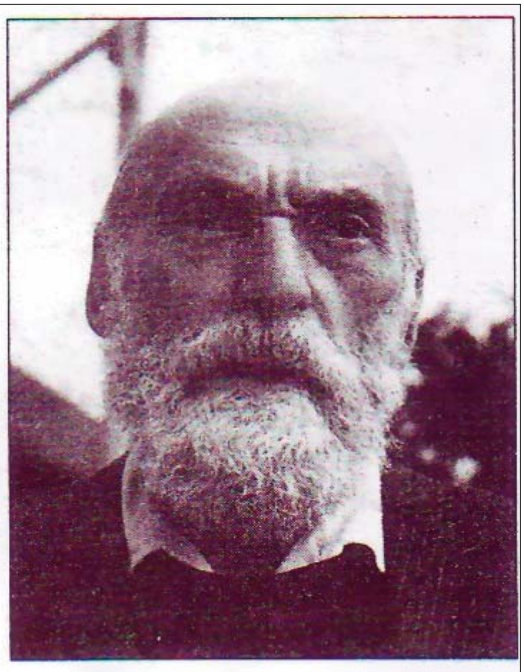

„Ştiu că nu mai e mult până departe!"

... mă cuprinde, mă îmbracă, mă învinge n-ar putea fi atât de neînchhipuit de minunată şi deplină...”(pag. 84).

„Jurnalul” este şi o carte a unei epoci din istoria ţării, operă a unui martor inteligent, sensibil, impregnat de cultură, judecând totul din perspectiva blândă şi nobilă a credinţei creştine, dar şi în spiritul mentalităţii unei Europe moderne.

În „Jurnal...”, spune Nicolae Manolescu: „Epica e condensată, intensă, ca şi portretele sau descrierile”, ca în orice mare operă literară. Amintirile luminoase din copilărie sunt completate de portretele părinţilor: o mamă fermecătoare, cultă şi sensibilă, moartă de timpuriu de cancer, şi un tată cugetător şi temerar, om de mare caracter care şi-a aşteptat cu stoicism fiul să iasă din închisoare, pentru a muri, nu la mult timp, împăcat.

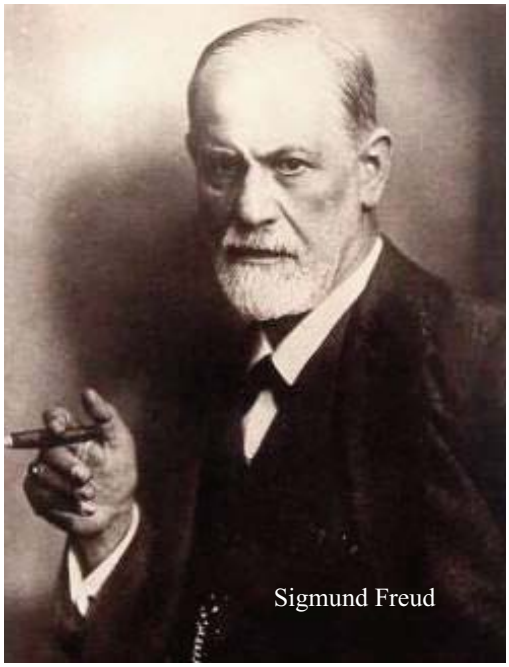
Sigmund Freud

Portrete realizate cu talent sunt şi cele ale preotului Harold, al basarabeanului Mina, al părintelui Iuliu, dar chiar şi ale unor torţionari. Sunt apoi scene terifiante ca cele ale interogatoriului şi procesului ce ţin de literatura absurdului. O astfel de scenă este şi cea din cabinetul medical al închisorii, „unde ne duc pentru extracţii dentare făcute cu dalta şi fără anestezie, de un felcer”. Aici, păziţi de „caraliul ţigan”, acesta îşi omoară timpul cu întrebări „cu tâlc”. Pe Steinhardt îl întreabă dacă este român şi, la răspunsul afirmativ, replică: „Ce, mă, nu eşti jidan?”. Răspunsul vine cu mândrie: „Sângele meu e evreiesc, dar de gândit şi de simţit gândesc şi simt româneşte”, gândind imediat că îl parafrazează pe Churchil a cărui mamă era din Statele Unite şi care declara: „sunt cincizeci la sută american şi sută-n sută englez”.

Sentimentele sale le declarase cu îndrăzneală şi la proces, când este acuzat că a citit şi răspândit volumul „Ispita de a trăi” de Emil Cioran, „un atac la adresa poporului român”, el spune: „...am avut, am şi voi avea întotdeauna faţă de poporul român numai simţăminte de adânc respect şi neţărmurită dragoste”,

Va reveni şi în ultimele clipe de viaţă, încredinţându-i lui Virgil Cioroş „cu limbă de moarte” trei lucruri:

1. Să le spui tuturor că am crezut în Iisus Hristos Mântuitorul nostru, din toată inima...

2. Să le mai spui că am iubit sicer poporul român şi că am ajuns să-i îndrăgesc până şi defectele.

3. Să ai grijă de Jurnal.

La Mănăstirea Rohia organizase o impresionantă bibliotecă, în ambiaţa cărei petrecea clipele cele mai fericite şi prolifice din ultimii ani de viaţă. Radu Săplăcan îl vedea ca pe celebrul director al Bibliotecii Naţionale din Buenos Aires, marele scriitor argentinian Luis Borges, cel care afirmase că el îşi închipuia Paradisul sub forma unei biblioteci: „...De o vreme încoace staţi numai între cărţi, ordonaţi, organizaţi şi trăiţi într-o legendară şi borgesiană bibliotecă Babel...”.

Eugen Simion i-a făcut unul dintre cele mai frumoase portrete scriitorului şi monahului Nicolae de la Rohia: „Pe moralistul acesta cu faţa uscată de sfânt bizantin şi barbă rebelă de rabin din nordul Moldovei îl zăresc uneori pe stradă: singur, adus puţin de spate, mereu zorit, preocupat mereu de ceva ce scapă înţelegerii mele. L-ai crede coborât dintr-o gravură veche, aceea, de exemplu, ce înfăţişează un exeget de texte sacre strecurându-se pe lângă zidurile cetăţii într-un ev mediu mistic...”.

Bibliografie:

1. Steinhardt, N., „Escale în timp şi spaţiu sau Dincoace şi dincolo de texte”, Ed. Cartea Românască, Bucureşti, 1987.

2. Steinhardt, N., „Prin alţii spre sine. Eseuri vechi şi noi”, Ed. Eminescu, Bucureşti, 1988.

3. Steinhardt, N., „Jurnalul fericirii”, Ediţia a II-a. Îngrijirea ediţiei şi postfaţă de Virgil Ciomoş, Ed. Dacia, Cluj-Napoca, 1992.

IOAN LUPAŞ

MINISTRUL SĂNĂTĂȚII

Gheorghe MĂMULARU

În general, în fruntea Ministerului Sănătății au fost numite personalități medicale ca să-l conducă. De-a lungul timpului însă, în anumite perioade, mai lungi sau mai scurte, funcția de ministru al Sănătății a fost onorată şi de alte persoane, care aveau alte profesiuni: economist, jurist etc. Bunăoară şi în ultimele două decenii întâlnim în fruntea acestui minister personalități care nu provin din rândul medicilor: Francisc Barany (17 aprilie 1998-24 iunie 1998), Valeriu Stoica (24 iunie-1998-10 iulie 1998), Haidu Gabor (10 iulie 1998-28 decembrie 2000), Ionel Blănculescu (20 octombrie 2003-27 noiembrie 2003), Eugen Nicolăescu (22 august 2005-22 decembrie 2008), Adreian Videanu (2 octombrie 2009-23 decembrie 2009), Cseke Attila (3 decembrie 2009-4 august 2011).

Întâlnim şi în sec XX câteva exemple: Armand Călinescu (30 martie 1938-4 aprilie 1938), Ion Nistor (23 septembrie 1935-29 august 1936), Emil Hațieganu (10 octombrie 1930-17 aprile 1931), Pantelimon Halippa (13 iunie 1930-9 octombrie 1930), Ioan Lupaş (30 martie 1926-4 iunie 1927), etc.

În această lucrare vom prezenta viața şi activitatea preotului şi istoricului Ioan Lupaş şi realizările sale în calitate de ministru al Sănătății de-a lungul celor 14 luni (30 martie 1926-4 iunie 1927). Ioan Lupaş s-a născut la 9 august 1880 în comuna Sălişte judeţul Sibiu şi a fost unicul fiu al lui Toma Lupaş şi Maria, născută Popa Comarniciu. Părinții se ocupau cu agricultura şi creşterea oilor. La vârsta de 3 ani a rămas orfan de tată care a fost trăznit de un fulger în drum spre turma de oi. Mama sa, Maria Lupaş, s-a străduit să-i dea o educație aleasă copilului, care atrăgea atenția prin inteligența sclipitoare, seriozitate prematură, modestie şi cinste. Învățătorii din Sălişte îl prețuiau ca pe cel mai bun elev din şcoală. După terminarea şcolii primare în localitaea natală, a urmat cursurile liceului de stat din Sibiu. A studiat la început la catolici. Cu toate că era singurul elev din clasă notat „excelent la toate ebiectele", la absolvirea clasei a VI a, în octombrie 1899 părăseşte, împreună cu Octavian Goga, clasa a VIII a, a liceului Unguresc, din Sibiu, datorită incidentului provocat de profesorul de istorie Arpad Toma, care insulta pe elevii români.

Şi-a continuat studiile la liceul Ortodox Român din Braşov. Aici a fost îndrumat de cei mai străluciți profesori: Virgil Onițiu, Vasile Goldici şi Iosif Blaga. De la aceşti mentori au deprins cei doi prieteni simțirea națională. În anul 1900 a dat examenul de maturitate şi a obținut nota maximă la toate materiile. Au urmat apoi cursurile Universității de la Budapesta (1900-1904) şi ulterior la Universitatea din Berlin. La Budapesta a frecventat cursurile de Litere şi Filozofie. Studiază Latina şi face exerciții de diplomatică. În 1904 obține licența în istorie şi limba latină, şi e declarat doctor „Magna cum laude" în filozofie specialitatea Istorie. A obținut diploma de doctor cu teza despre „Biserica Ortodoxă Română din Transilvania în cursul veacului al XVIII-lea". Alături de O. Goga, Ioan Lupaş a fost unul dintre bursierii fundației Emanuel Gojdu. Împreuna cu O. Goga şi Alex. Ciura a întemeiat, la Budapesta, revista „Luceafărul" (1900). În anii studenției a colaborat la mai multe reviste: Telegraful Român din Sibiu, Tribuna din Arad, Transilvania din Sibiu etc.

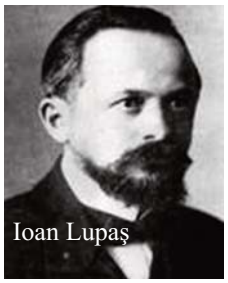
Ioan Lupaş

Nicolae Lupu

Ion Inculeț

Pantelimon Halippa

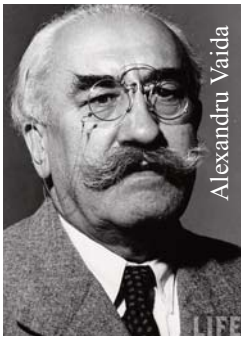
Alexandru Vaida

În anul 1904 este numit profesor la liceul din Brad. Pentru a-şi îmbogăți studiile în domeniul istoriei a plecat în 1905, la Universitatea din Berlin. De aici, din Berlin, împreună cu O. Goga, a făcut o călătorie de studii în Italia de Nord (1905).

A revenit apoi la Sibiu, şi i s-a oferit o catedră la seminarul „Andreian"unde a lucrat în anii 1905-1909. Concomitent a promovat şi examenele din secția Teologică (1905-1908).

La acest seminar a predat Istoria Bisericii Române; la lecția inaugurală a vorbit „Despre originea românilor". Ministrul Instrucțiunii Publice din Ungaria Appony Albert i-a comunicat Mitropolitului Ioan Meţianu că nu-l mai tolerează la catedră şi chiar a fost închis la Seghedin timp de 3 luni, în 1907. În anul 1908 a fost silit să se retragă din învățământ. A fost numit preot praroh şi „administrator propotopesc" în Sălişte, iar în 1910 ales protopop. Concomitent a funționat şi ca „inspector" al şcoalelor primare ortodoxe din protopopiatul Săliştei, în periada 1909-1919.

În ziua de 15 august 1916, Ioan Lupaş a fost ridicat de jandarmi maghiari şi deportat la Ruszt în mlaştinile locului Ferto, judeţul Şopron, în Ungaria.

În al II-lea deceniu al sec. XX–lea desfăşurat o bogată activitate de cercetare având drept scop pregătirea Marii Uniri. Pentru activitatea ştiințifică primeşte premiul „Adamachi", al Academiei române în 1910. Devine membru corespondent

(19 mai 1914) şi membru titular (17 mai 1916) al Academiei române. Devine membru în „marele sfat” (1918) şi participă la Marea Adunare Naţională de la Alba Iulia la 1 decembrie 1918.

Ioan Lupaş a fost secretar general, la resortul Culte şi Instrucţiune Publică, în Consiliul Dirigent (1918-1920). A fost deputat al Săliştei în primul Parlament al României întregite. De la 11 nov.1919, până la pensinare, în 1946, a fost profesor la Facultatea de Litere şi Fiozofie a Universităţii din Cluj.

Împreună cu Alexandru Lepedatu, în 1920, a pus bazele Institului de Istorie Naţională din Cluj pe care l-a condus până în 1945, şi a publicat 10 Anuare ale Institutului. A fost Ministru al Sănătăţii şi Ocrotirii Sociale în guvernul lui Alexandru Averescu (30 martie 1926-3 iunie 1927), şi Ministrul Cultelor şi Artelor (1937-1938), în guvernul lui O.Goga (29 decembrie 1937-10 februarie 1938).

Ioan Lupaş a mai fost deputat în Congresul naţional bisericesc din Bucureşti, şi în Sinodul Eparhiei Cluj. A fost membru în Comitetul Central şi Preşedinte al Societăţii istorice a Astrei. Către sfârşitul vieţii, Ioan Lupaş a avut mari necazuri; sâmbătă 6 mai 1950 a fost arestat şi închis la Sighet. A stat aici până la 5 iulie 1955. Motivul arestării: a fost, că în timpul regimului burghezo-moşieresc a desfăşurat activitate intensă contra clasei muncitoare. Pedeapsa: o detenţie grea pe viaţă; „Fapta se califică crimă”.

A mai trăit 12 ani după tragica detenţie, în care timp şi-a îngrijit soţia paralizată. La 3 iunie 1967 a încetat din viaţă la vârsta de 87 de ani. A fost înmormântat la Mănăstirea Cernica.

Cercetările profesorului Ioan Lupaş s-au axat pe problemele istoriei românilor al sec. XVI-XVIII-lea ale istoriografiei ardelene şi româneşti ale sec. al XVII-lea. A fost recunoscut „drept şef de şcoală, creator şi îndrumător de cercetări şi cercetători”.

*

Ministrul Sănătăţii şi Ocrotirii Sociale: Ioan Lupaş a fost şi ministru al acestei instituţii în perioada 30 martie 1926-3 iunie 1927 în guvernul lui Alexandru Averescu. În ziua de 6 mai 1950 (ziua arestării sale n.n) el a dat o amplă declaraţie în care consemnează şi realizările sale în decursul celor 14 luni la conducerea acestui minister: „În calitate de ministru al Sănătăţii, mi-am dat multă silinţă să înzestrez spitalele cu instrumentele necesare şi cu aparate de radioscopie, procurate dintr-un fond de 70% obţinut din despăgubirile de război, întrebuinţate ţării noastre, prin dispoziţiile tratatului de pace de la 1919. La fel a stăruit să fie îmbunătăţită situaţia invalizilor, orfanilor şi văduvelor de război, reuşind să introducă, prin votul parlamentului, fonduri mai corespunzătoare decât cele din trecut, în bugetul anului 1927. Am procedat la înfiinţarea unui sanatoriu în judeţul din Crinţi, deasupra Săliştei, pe seama studenţilor universitari din Cluj, suma iniţială de 1.000.000 lei, proiectul, rămânâd neîmfăptuit, suma acordată a servit ca bază pentru ajutorarea de ordin igienico- sanitar a tinerilor studenţi debili, precum şi ca stimulent pentru organizarea sistematică a educaţiei fizice. Am organizat în limitele mijloacelor bugetare, de care dispuneam, toate instituţiile de ocrotire socială, nu numai la oraşe, ci şi la sate. Am fost primul caz, după cunoştinţele mele, când un ministru al Sănătăţii din România a înfiinţat într-o comună rurală loc de adunare tineretului şcolar şi poporului muncitor posibilitatea să-şi îngrijească mai bine sănătatea prin scaldă sistematică la câte două săptămâni o dată.

Emil Haţieganu

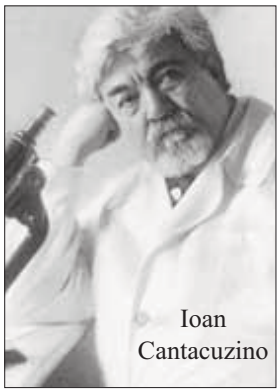
Ioan Cantacuzino

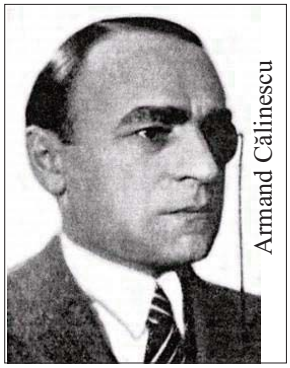
Armand Călinescu

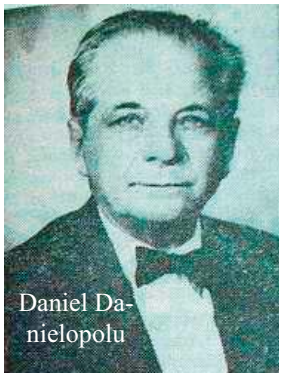
Daniel Danielopolu

Dumitru Bagdasar

Pentru numeroşii elevi ai şcolilor din Sălişte am prevăzut dispoziţiile de trebuinţă să poată face baie gratuit în fiecare săptămână. Am reuşit să obţin ajutoare băneşti şi pentru Reuniunea meseriaşilor, care au fost astfel în stare să-şi cumpere un imobil pe seama muncii lor de la diferite meserii. Tot aşa am oferit Societăţii *Binefacerea* sumele necesare pentru cumpărarea unei case în care sub titlu „ Cârja bătrâneţelor” să-şi poată găsi adăpost cei bătrâni şi săraci, părăsiţi şi neajutoraţi. Am înfiinţat în 1926 Societatea *Ocrotirea* din ale cărei venituri anuale se împărţeau, elevilor săraci, haine şi cărţi în preajma Crăciunului. Am ajutat mai mulţi medici tineri să-şi poată completa studiile, specializându-se în ramurile de mare importanţă ale medicinei curative şi preventive.

Dând acestora din urmă o extensiune mai mare decât în trecut, am înfiinţat în capitala ţării o instituţie specială: *Casa Sănătăţii* şi un Institut de igienă în apropierea Facultăţii de medicină. În cursul celor 14 luni cât am condus Ministerul Sănătăţii am făcut tot ce mi-a stat în putinţă spre a-mi îndeplinii în mod conştiincios datoria. Cercetând o mulţime de spitale, interesându-mă de bolnavi să aibă îngrijire bună, medicamente şi bună aprovizionare, nu am dat uitării nici trebuinţele lor de ordin material, iniţiind publicaţii de specialitate, ca revista *Sănatatea Publică*; am distribuit premii celor mai reuşite lucruri de netăgăduit folos practic sub raportul social igienic. Astfel, îmi amintesc de un premiu acordat doctorului Victor Goneriu pentru o izbutită lucrare a sa”. Dintre lucrările sale istorice

Florica Bagdasar

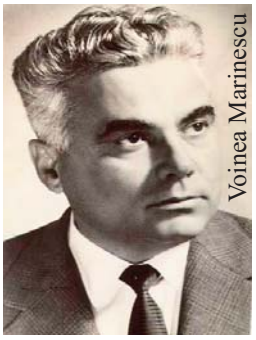
Voinea Marinescu

Eugen Proca

Victor Ciobanu

amintim, aici, câteva:

1. *Câteva pagini din trecutul comunei Sălişte*, Sibiu, 1903

2. *Şovinismul confesional in istoriografia românească ardeleană*. Studiu critic. Sibiu 1903

3. *Biserica ortodoxă din Transilvania şi unirea religioasă din veacul XVIII* . Teză de doctorat (în limba maghiară). Budapesta, 1904.

4. *Mitropolitul Andrei Şoguna. Scriere comemorativă la serbarea centenară a naşterii lui.Sibiu1909* (premiată de Academia Română).

5. *Viața unei mare credincioase: Anastasia Saguna,* Sibiu 1912.

6. *Viața şi faptele lui Andrei Şaguna, mitropolitul Transilvaniei*, Bucureşti 1913.

7. *Vasile Moga şi profesorul Gheorghe Lazăr în analele Academiei,* Bucureşti 1915

8. *Din istoricul ziaristicii românești.* Arad 1916

10. *Luptători pentru lumină.* Arad 1916

11. *Istoria bisericească a românilor ardeleni.* Sibiu 1918

12. *Din activitatea istorică a lui Andrei Mureşan.* Bucureşti 1925

13.*Cronicari şi istorici români din Transilvania.* 2 volume, Craiova,1933.

14. *Istoria unirii românilor*. Bucureşti 1937.

15. *Paralelism istoric*. Bucureşti 1937.

16. *Doctorul Ioan Pinariu Molnar . Viața şi opera lui 1749-1815*. Bucureşti 1939

17. *Emanuil Gojdu 1803 – 1870. Originea şi opera sa*. Bucureşti 1940

18. *Documentele istorice transilvane vol.I (1599 – 1699).* Cluj 1940

DIMITRIE CANTEMIR

OM POLITIC ŞI MARE CĂRTURAR

Paraschiva CERNATESCU

Reconstituirea vieții şi operei lui Dimitrie Cantemir după 340 de ani de la naştere este o încercare deosebit de complexă, nu din perspectiva timpului, ci a dimensiunii personalității sale enciclopedice şi universale. În galeria marilor personalități el poate fi prezentat ca om politic, scriitor, istoric, geograf, etnograf, filosof, lingvist şi muzicolog. De aceea voi marca doar unele momente din viata şi opera sa.

Dimitrie Cantemir s-a născut la 26 octombrie 1673, în localitatea Siliştea din județul Fălciu, azi comuna Dimitrie Cantemir, județul Vaslui. A fost fiul domnitorului Constantin Cantemir (1685-1693) şi al Anei Bantaş, nepoata domnitorului Duca-Vodă. Înclinarea spre învatatură a moştenit-o de la mama sa, « femeie vrednică de pomenit printre cele dintâi ale veacului aceluia, ştiitoare de bună carte, foarte pricepută şi dibace în treburile gospodariei », cum ne-o descrie chiar fiul sau. Tatăl, după cum îl caracterizează cronicarul Neculce, « era om viteaz şi cu sfat bun....Carte nu ştie, ce numai iscalitura învatasă de a face ». Neştiința de carte i-a fost o povară pentru sufletul său, motiv pentru care a manifestat interes deosebit pentru educația celor doi fii: Antioh şi Dimitrie. La curtea domnească din Iaşi a fost adus dascalul Ieremia Cacavela, preot grec din Creta, care câştigase reputația de mare cărturar la curtea domnitorului muntean Şerban Cantacuzino.

În anul 1688, la doar 15 ani, este trimis de tatăl său ca zălog la Constantinopol – aşa cum era obiceiul vremii-pentru a-l înlocui pe fratele sau, Antioh.

În capitala otomană, unde a rămas 20 de ani, Dimitrie s-a făcut repede remarcat prin cunoştințele sale profunde, prin agerimea minții, prin manierele şi farmecul său plăcut. Aici şi-a desăvârşit studiile, la Academia Greacă a Patriarhiei din Constantinopol, cunoscută şi sub numele de Înalta Şcoală, organizată după modelul Universității din Padova. S-a aplecat cu mare interes să învețe limbile latină şi turcă, limbi indispensabile unui om de cultură şi diplomat, care îi deschideau accesul atât spre cultura occidentală cât şi spre cea orientală. Urmare a eforturilor sale, Dimitrie Cantemir a ajuns sa cunoască numeroase limbi străine: latina, turca, rusa, araba, persana, franceza, germana, italiana şi greaca. Operele sale au fost scrise în mai multe limbi; latină, română, rusă, turcă şi greacă.

Simultan cu studiul limbilor străine, s-a inițiat în filosofie, istorie, geografie, matematică şi chiar lecții de compoziție muzicală, dobândind o cultură enciclopedică, uluitoare pentru acel timp, sustinută de o inteligență extraordinară.

În perioada 1688-1710, când Dimitrie a trait la Constantinopol, a stabilit relații strânse cu oameni de ştiință şi cultură, iar în calitate de fiu de domn şi posibil domn, a fost bine primit în cercurile diplomatice din capitala otomană.

În anul 1693, Constantin Cantemir se stinge din viață. Dorința acestuia ca fiul cel mic, Dimitrie, să-i urmeze la tron este sprijinită şi împlinită de boierii țării. După trei saptămâni de

"Hronicul vechimii a romano-moldo-vlahilor" este ultima operă a lui Dimitrie Cantemir, scrisă între anii 1719 şi 1722 în care autorul explică de ce moldovenii sunt români.

domnie este inlaturat deoarece turcii il preferau pe Constantin Duca (1693-1695), ginerele lui Constantin Brâncoveanu. Dimitrie şi fratele sau Antioh au luat drumul pribegiei spre Istanbul. Dupa aceste evenimente, cronicarul Ion Neculce scria ca « nime nu mai gandea c-ar mai iesi feciorii lui Constantin la domnie ».

Anii pribegiei nu au fost usori pentru fratii Cantemir. Situaţia materială era deosebit de precară; o parte din mostenirea lasata de tatal lor a fost confiscata de turci. Pe de alta parte , intrigile urzite la Poarta de Brancoveanu si alti boieri potrivnici le puneau in pericol chiar viata . Dimitrie si-a refacut legaturile sale in mediul diplomatic al Portii, urmarind evolutia evenimentelor din launtrul si din afara imperiului si cu un interes deosebit pe cele din Moldova. Mahnit de esecul suferit , Dimitrie se apleaca din nou asupra studiului, si in anii urmatori va asterne cunostintele sale in lucrari fundamentale. Nu a renuntat insa niciodata la planul de a ocupa tronul tarii sale, pe care dorea sa o vada eliberata de sub stapanirea turceasca.

Dupa doi ani de domnie, Duca-vodă este mazilit, iar fratele sau Antioh Cantemir ocupă tronul Moldovei. Dimitrie îşi ajută fratele prin îndeplinirea funcţiei de capuchehaie la Înalta Poartă. Relaţiile cu fratele său nu au fost totdeauna cele mai bune.

În 1699 tânarul print se casatoreste cu domnita Casandra, frumoasa si distinsa fiica a raposatului domn Serban Cantacuzino. Acest mariaj intarea pozitia sociala si politica a lui Dimitrie Cantemir. Sansele sale de a ocupa tronul uneia dintre tarile romane erau cu mult mai mari ; era fiu si ginere de domn. Dupa o scurta perioada petrecuta la Iasi, tânara familie a luat drumul Constantinopolului .

Grijile apasau tot mai mult asupra familiei sale, sporita dupa anul 1700 cu sase copii :Maria, Matei, Constantin, Şerban, Smaranda si Antioh (viitorul poet, scriitor si diplomat rus). Adesea marturisea in scris zbuciumul sau launtric ; « sunt chinuit intr-una de griji casnice, sunt coplesit de nevoi domestice in particular si oficial ».

Prima sa carte, Divanul sau galceava inteleptului cu lumea sau giudetul trupului cu sufletul, a fost trimisa de autor din Turcia la Iasi şi publicată în 1698, în limbile elina şi româna. Divanul este o lucrare de etică creştină traditională şi orientală, cu idei noi despre raportul dintre om şi lume, între microcosmos şi macrocosmos, dezvăluind talentul literar al autorului.

Peste doi ani, Dimitrie Cantemir scrie la Constantinopol a doua sa carte, în limba latină: « Imaginea ştiinţei sacre care nu se poate descrie ». Lucrarea a fost parţial scrisă în româneşte sub titlul « Metafizica », ceea ce face din autorul ei un precursor în filosofia românească. Dumitraşcu – cum era numit adesea – foloseste în aceasta carte procedee ale scrierilor parinţilor bisericii , dar abordează şi explică problemele de pe poziţia unui gânditor cu o argumentare liberă şi nu a unui teolog.

Tot în aceasta perioadă, în care a locuit la Constantinopol, Cantemir mai scrie încă trei lucrari: Logica, Tratatul de muzică turcească şi Istoria hieroglifică. Cea mai importantă dintre acestea este Istoria hieroglifica, scrisă în româneşte. Cartea este un pamflet politic în care autorul foloseşte toate resursele sale stilistice pentru a prezenta sub forma alegorică situaţia politică şi socială a principatelor române, lupta pentru putere dusă de boieri cu toate mijloacele posibile: mită, denunţuri, intrigi şi trădari.

Cu Istoria hieroglifică se încheie activitatea de scriitor la Constantinopol. Ea va fi reluată în Rusia, unde se va retrage după pierderea bătăliei de la Stănileşti (1712).

La începutul secolului al XVIII-lea tensiunile dintre cele

trei imperii:otoman, austriac şi rus se accentuează. Poarta otomana intră într-un declin politic şi militar iremediabil, mai ales dupa pacea de la Karlowitz (1699), când pierde teritorii întinse în favoarea Austriei. Rusia dorea să obţină ieşirea la Marea Neagra alungându-i pe turci din această zonă. În Ţările Române situaţia era incertă. Sultanul deţinea informaţii sigure privind orientarea politică a domnitorilor români spre Rusia sau Austria. Socotit om de încredere al Portii, în decembrie 1710, Dimitrie Cantemir a ajuns domn al Moldovei cu ajutorul cercurilor influente din capitala Imperiului Otoman şi al hanului Crimeii, Devlet Ghirai.

Domnia începea în condiţii deosebit de grele; în ţara era o foamete mare, vara fusese secetoasă, iar roadele erau puţine; o molima secera dobitoacele că «nu mai biruie oamenii să le despoaie», spunea cronicarul. Liniştea domniei era ameninţată de un conflict militar dintre ruşi şi turci, aflat în pregătire. Domnul Moldovei nu intenţiona să fie un simplu instrument manevrat de Poartă.

Anii petrecuţi la Constantinopol i-au oferit timpul necesar pentru a constata decăderea Imperiului Otoman şi posibilitatea înfrângerii acestuia.

Pe când era la Istanbul, Dimitrie Cantemir, prin solul rus Petre Tolstoi, a intrat în contact cu Rusia, alături de care vedea posibilă dobândirea independenţei ţării sale. În acest scop, la 13 aprilie 1711 s-a semnat la Lutk un tratat cu ţarul Petre cel Mare, prin care Dimitrie Cantemir obţinea din partea Rusiei recunoaşterea integrităţii teritoriale a Moldovei în vechile ei hotare, inclusiv zona Bugeacului cu cetăţile Chilia şi Cetatea Alba; domnia ereditară în familia Cantemir în linie bărbătească; toată puterea cârmuirii aparţinea dom-nitorului, căruia boierii erau datori să-i dea ascultare «după vechile obiceiuri»; protectoratul Rusiei asupra Moldovei, domnul urmând să depună jurământ de vasalitate faţă de Rusia; în caz de nereuşită în războiul cu turcii, domnul moldovean va găsi adăpost în Rusia, fiind intreţinut din visteria imperială, el şi urmaşii săi.

Razboiul ruso-turc, în urma bătăliei de la Stănileşti (iulie 1711) se încheia în defavoarea Rusiei. În timpul tratativelor, vizirul a cerut extrădarea domnului moldovean pentru a-l pedepsi. Rămâne memorabil raspunsul dat de ţarul Petru I cererii otomanilor; «Aş putea să dau turcilor toată ţara până la Kursk, pentru că îmi rămâne speranţa de a recupera, dar nu pot în nici un mod să frâng credinţa şi să extrădez un principe care pentru mine şi-a lăsat principatul, căci este cu neputinţă a repara onoarea ce o dată s-a pierdut».

Dimitrie Cantemir a părăsit cu inima grea ţara pe care o iubise atât de mult, cu speranţa că va reveni. În Rusia a fost urmat de o parte a boierimii care se temea de represiuni din partea turcilor, printre care se afla şi cronicarul Ion Neculce.

Petru I avea o preţuire deosebită faţă de domnul Moldovei. În anii petrecuţi în Rusia, Cantemir a primit din partea ţarului înalte funcţii politice: consilier secret, membru al senatului, principe serenisim al imperiului.

Familia Cantemir s-a stabilit mai întâi la Harcov, iar apoi în gubernia Orlov, nu departe de Moscova. Cu toata consideraţia de care se bucura din partea ţarului, Dimitrie Cantemir nu a fost scutit de neajunsuri de ordin material, cauzate de intrigile unor boieri invidioşi de la Curte.

În anul 1713 familia domnitorului sufera o grea pierdere prin moartea doamnei Casandra, la doar treizeci de ani. Şase ani mai târziu familia va fi din nou lovită prin stingerea din viaţă a domniţei Smaranda.

Prima lucrare scrisă de Cantemir în refugiu se intitulează Descriptio Moldaviae (Descrierea Moldovei) şi este elaborată pe baza unei concepţii ştiinţifice, fiind prima scriere de acest gen în literatura românească, cu o contribuţie importantă la dezvoltarea literaturii europene a genului.

Lucrarea cuprinde trei parţi. În partea geografică sunt descrise ţinuturile, târgurile, munţii, câmpiile şi pădurile Moldovei. Partea politică cuprinde ample referiri la forma de stat, la clasele sociale, la legile şi veniturile ţării, relaţiile cu Poarta. Ultima parte ofera informaţii preţioase privind cultura, limba şi religia moldovenilor. Scrierea este insotiţă şi de o harta a Moldovei, de o imensa valoare documentară. Scrisă în latineşte, lucrarea a ajuns după cinci zeci de ani de la moartea autorului în mâna unui geograf german, care a tradus-o în limba germana în 1771. În Moldova a fost tradusă şi publicată abia în 1825.

Ca o recunoaştere a geniului şi a contribuţiei sale la dezvoltarea culturii şi ştiinţei, în anul 1714, Dimitrie Cantemir a fost ales membru al Academiei de Ştiinţe din Berlin.

În diploma din 11 iulie, prin care i se acordă acest statut, se spune:... «pe vremea când Marte era mai puternic decât Muzele, iată-l împlinit, pe când prea fericitul şi înaltatul Dimitrie Cantemir, principe al Imperiului Rusesc şi domn moştenitor al Ţării Moldeovei, printr-o pildă precât de rară, pre atat de laudabilă şi-a legat numele de cel al cercetării ştiinţelor, şi prin alăturarea sa la societatea noastră, i-a dus acesteia cea mai aleasă podoabă şi strălucire».

O altă lucrare fundamentală scrisă de Cantemir în refugiu a fost « Historia incrementorum atque decrementorum Aulae Othomanicae ». Istoria pentru cresterea şi descreşterea curţii aliosmăneşti, cum şi-a tradus singur titlul carţii, relatează evenimentele Imperiului Otoman de la 1300, de la Osman sultanul, până în anul1711, anul în care Cantemir şi-a pierdut tronul. Autorul critică venalitatea, lipsa de loialitate în relaţiile cu alte state, caracterul nefast al instituţiilor şi mai ales opresiunea exercitată asupra popoarelor supuse.

Timp de un secol, lucrarea lui Dimitrie Cantemir a fost singura referinta valabilă privind Imperiul Otoman. Cercurile ştiinţifice din Apusul Europei au primit-o cu un interes extraordinar. În 1721, la porunca ţarului a fost tradusă în ruseşte, iar apoi talmacită în limbile de circulaţie europeană (franceză, engleză, germană) şi tipărită în mai multe ediţii prin grija fiului său Antioh Cantemir.

În anul 1719, în viaţa prinţului Cantemir are loc o schimbare decisivă. În sufletul său se aprind sentimente de care nu se mai credea capabil. Încurajat şi de ţarul Petru I, de care era tot mai apropiat, se casătoreşte (1720) cu principesa Anastasia Trubetkaia. Ţarul şi ţarina i-au fost naşi şi tot ei i-au botezat-o pe fetiţa lor, Smaranda, numită astfel în amintirea copilei pierdute.

Ca diplomat, Cantemir înțelegea că prin căsătoria cu Anastasia se îndepărtează şansele de a redobândi tronul Moldovei, dar işi legitima locul în societatea rusă şi dreptul de a juca un rol important în conducerea statului. În februarie 1721, țarul Petru I îl numeşte pe cărturarul moldovean membru al senatului, forul suprem al țării şi consilierul sau secret. Pentru mediul politic din Rusia nu era o surpriză. Nu era prima dată când țarul desemna în funcții de răspundere oameni cu o înzestrare intelectuală deosebită, dar care proveneau din alte medii politice.

Deşi treburile publice ocupau mult timp senatorului Cantemir, scrisul rămâne indeletnicirea cea mai apropiată sufletului său. În 1717 începe să scrie «Hronicul vechimii romano – moldo – vlahilor», pe care îl considera un adevarat testament politic adresat poporului său, pentru care a nutrit toată viața o dragoste profundă.

Cantemir dorea să realizeze o lucrare vastă, în două volume, în care să înfățişeze în mod simultan istoria românilor din cele trei provincii; Moldova, Muntenia şi Transilvania, de la colonizarea română până în zilele sale. Din păcate timpul nu i-a mai permis să scrie şi al doilea volum. Prin concepția istorică şi prin metoda de lucru se observă o schimbare radicală față de încercările predecesorilor săi Miron Costin, Nicolae Costin şi stolnicul Constantin Cantacuzino de a prezenta istoria poporului român nu ca istorie a trei popoare deosebite, ci în unitatea sa, ca proces unic de dezvoltare a unui singur popor. Leagănul etnogenezei românilor e Dacia, spațiu geografic ce corespunde în zilele lui Cantemir celor trei țări locuite de romani «pre carea acmu țările Moldovii, Țara Muntenească şi Ardealul stau». Cantemir susține descendența pur romana a poporului român, din colonişti români de origine nobila, idee preluată mai târziu de Şcoala Ardeleană.

Hronicul conține şi unele erori, inerente pentru epoca în care a fost scris, dar acestea nu scad cu nimic valoarea lucrării, devenind de referință în istoriografia românească. Multe din ideile din Hronic fac parte şi astăzi din arsenalul de argumente ale istoriografiei noastre.

Activitatea publică, zilele şi nopțile petrecute pentru elaborarea lucrărilor sale şi mai ales petrecerile nesfârşite la care era obligat să participe dupa pacea de la Nystad (1721) prin care se consfințea victoria deplină a Rusiei în urma razboiului cu Suedia, au acutizat diabetul de care Dimitrie Cantemir suferea.

La 26 octombrie 1722, ziua naşterii sale, este vizitat de țar şi de sfetnicii săi apropiați. Simtindu-şi sfârşitul aproape, la 6 noiembrie îşi întocmeşte testamentul, cu gândul de a lăsa în urma sa lucrurile clare. Executor testamentar a fost desemnat țarul. S-a stins din viață la 21 august 1723. Potrivit dorinței sale, Dimitrie Cantemir a fost înmormântat în biserica Sfinții Constantin şi Elena, pe care o ctitorise în interiorul mănăstirii greceşti Sfântul Nicolae din Moscova. Osemintele domnitorului au fost aduse în anul 1935 în țară şi depuse la Biserica "Trei Ierarhi din Iaşi " alături de rămăşițele pământeşti ale lui Alexandru Ioan Cuza.

Dimitrie Cantemir este un uriaş al culturii româneşti şi europene. Opera sa a fost scrisă în opt limbi, iar manuscrierile sale se află în douăsprezece țări: Rusia, România, Turcia, Siria, Liban, Vatican, Germania, Franța, Anglia, S.U.A., Ucraina şi Grecia. Nu întâmplător a fost apreciat de către contemporanii săi filosof între regi şi rege între filosofi, iar Nicolae Iorga a apreciat că a ramas şi în locuri atat de departe, un om al țării sale.

Bibliografie:

-Constantin Măciuca, «Dimitrie Cantemir », Editura Albatros, 1972.

-Silvestru Boatcă, «Dimitrie Cantemir», Editura Minerva, 1975

-Virgil Candea, «Umanismul românesc. Studii şi articole de istorie», 1972.

INCONFUNDABILĂ ȚARĂ !

Ateiram TURLUIANU

Mulți poeți, răsăriți pe-al tău plai,
scriseră versuri demne de-un imn
despre ținutul tău, „gură de rai"
şi despre poporul viteaz, şi blajin.

Mulți înălțară un gând fierbinte,
de cucernică slavă eroilor tăi
în grai încrustată, în cronici-nainte,
în limbă, tot mai expresiv-apoi.

De mult timp dăinuie peste tine
a doinei tristețe, un amorțit avânt:
imnul tău trebuie să întrețină
flacăra mândriei de a fi român.

Noianul de-ntâmplări din trecut,
când abisuri îți ieşeau în cale
să-ți fie ghid lucid în viitor;
sămânța dreptății trebuie să dea roade!

Răul a învins de multe ori;
mântuitorii ți-au fost crunt pedepsiți
a fost amăgit umilitul popor
cu libertatea dezmățului şi câțiva arginți...

In ansamblul vocilor lumii
alte popoare sunt solişti-primi,
dar, când e rătăcită poteca rațiunii,
îndrăzneala împotrivirii să nu ți-o reprimi!

Țară minunată, primeşte-ți musafirii
cu pâine caldă şi cu vin în ulcele,
cu „Rapsodia română", şi „Hora Unirii"
însă fii vigilentă, refuză îngenuncherea !!!

29 iulie - Ziua Imnului României

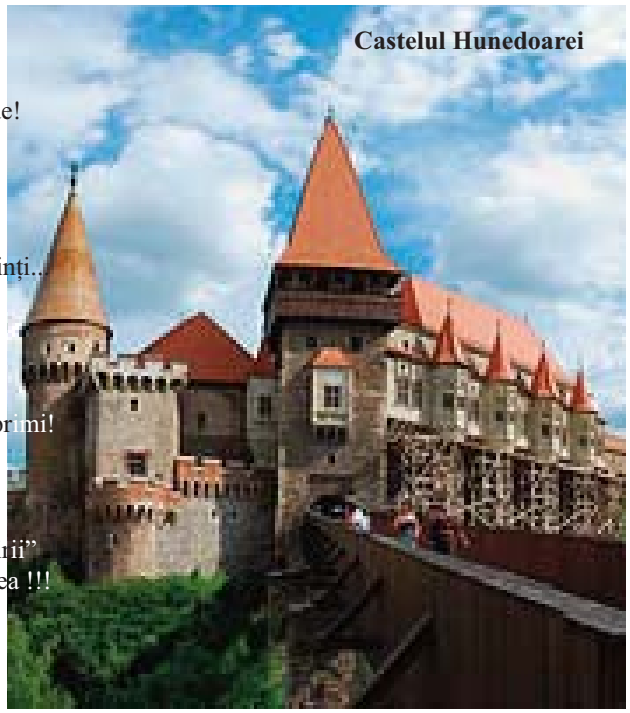
Castelul Hunedoarei

SULEYMAN MAGNIFICUL ŞI EPOCA SA

Carmen Irina MATEI

Suleyman Magnificul, aprox 1520, alais Alexandru Macedon.

Serialul de televiziune Suleyman Magnificul m-a determinat să scriu acest articol, pentru ca cei ce citesc revista noastră să-şi facă o părere despre acest personaj, pe baza câtorva documente istorice.

În manualele noastre de istoric îl cunoştem sub numele de Soliman Magnificul ce a domnit între anii 1520-1566.

Cel mai important sultan al Imperiului Otoman s-ar fi născut în noiembrie 1494 sau aprilie 1495, şi a decedat pe 5.06.1566 în apropiere de Szigentvar, Ungaria. A devenit sultan al Imperiului Otoman după ce a fost guvernator provincial sub bunicul său Baiazid al II-lea şi sub tatăl său Selim I. În timpul domniei sale, Imperiul a continuat expansiunea europeană a lui Mahomed al II-lea şi pe aceea orientală a lui Selim I.

După ce a cucerit Belgradul , socotit "Poarta Creştinătăţii", sau "cheia Europei ", şi a sfărâmat în 1526, în mlaştinile de la Mohacs, forţele regatului maghiar, sultanul a asediat în 1529 Viena, deschizând astfel seria unor lungi războaie cu Habsburgii(1532,1541,1543,1565-1566). În vederea cuceririi unei noi baze de atac împotriva acestora, Soliman desfiinţează în 1541, regatul maghiar , înfiinţând în locul lui beilerbeilicul Budei. În anul 1552, otomanii cuceresc Banatul, formând beilerbeilicul Timişoarei, precum şi teritorii în vestul Transilvaniei: Arad, Lipova şi Cenad.

În lupta cu habsburgii câştig au avut otomanii, habsburgii, păstrând doar Ungaria de NV, pentru care plăteau tribut Porţii, potrivit înţelegerii din 1547, iar Transilvania devenea Principat autonom sub suzeranitatea otomană din 1541, având un statut mult mai bun decât Ungaria.

Suleyman şi-a dorit să pună în aplicare "planul maximal" care viza cucerirea Europei Centrale şi chiar a Romei eterne, instituind astfel supremaţia islamului asupra creştinătăţii. El se considera, prin împăraţii bizantini, singurul moştenitor legitim al coronei Cezarilor romani, al titlului imperial.

În lupta pentru hegemonie mondială, împăratul otoman în înţelegere cu regalitatea franceză (primează interesul statal şi nu cel religios), a prelungit pe mare conflictul cu împăratul Carol Quintul, cu interese speciale în Marea Mediterană apuseană şi în Africa de Nord. Nici aici rezultatele otomane n-au fost complete pentru otomani, dar îşi vor impune supremaţia în Mediterană în intervalul 1538-1571, o supremaţie limitată. În bazinul răsăritean al acesteia au creat paşalâcuri otomane în Algeria (1533), Tunisia (1573), Libia (1556), Etiopia (1557). Marea Roşie a devenit un lac otoman, controlată de o flotă cu baza la Suez. Dar nici aici "programul maximal " nu a fost atins, căci portughezii nu au fost scoşi din cetatea Ilarmuz care domina Golful Persic, şi nici din Oceanul Indian, cu toate campaniile din India: 1538, 1552-1553.

In răsărit, expansiunea otomană s-a lovit de rezistenţa Iranului. Campaniile împotriva Iranului (1534-1535), (1548-1549), (1553-1554) s-au încheiat cu pacea de la Amasya (1535), care consfinţea luarea în stăpânire de către otomani a Bagdadului, punct strategic important pe ruta Basra - Alep-Bursa, dar încercarea otomanilor de a controla Marea Caspică, prin construirea unui canal Volga-Don, prin care flotele otomane ar fi trebuit să cadă în spatele Iranului, a eşuat. Nici expansiunea ruşilor, aliaţi ai Iranului n-a putut fi oprită, ci ocupând pe rând Kazanul, Astrahanul, Azovul, tăind astfel otomanilor legătura dintre Istanbul şi hanatele turco-mahomedane din Asia Centrală, via Crimeea.

Aşadar, marea tentativă a lui Suleyman Magnificul de a instaura o supremaţie otomană universală din India până în centrul Africii şi din Asia Centrală până în inima Europei a suferit un eşec.

Pe vremea domniei lui Soleyman, Ţările Române erau supuse Porţii, plătitoare de tribute, dar având o largă autonomie. Contemporan lui Suleyman, în Moldova, era Petru Rareş (1527-1538), fiul vestitului Şefan cel Mare. Încă de la începutului domniei, s-a confruntat cu pericolul expansiunii otomane, deosebit de grav după înfrângerea de la Mohacs(1526). Petru Rareş a desfăşurat o politică foarte activă în Transilvania încheind alianţe antiotomane cu habsburgii şi

Polonia. Părăsit de ai lui şi trădat de marii boieri în timpul marii invazii turceşti din 1538, Petru Rareş a fost înlocuit.

În scrisoarea din 18 august 1538, Ioan Zapolya, principele Transilvaniei şi rege al Ungariei, îi confirmă lui Suleyman Magnificul, primirea unei porunci în legătură cu paza drumurilor şi prinderea lui P. Rareş, dacă acesta ar încerca să fugă în Austria, prin Transilvania. "Astfel, supusul din mine, la rândul meu, potrivit poruncii glorioase, fiind pe cale de a-mi pregăti oştirea, păzim şi supraveghem cu cea mai mare străduinţă drumurile şi trecătorile care vin spre Ungaria şi Transilvania, dăruite supusului de mine .....dar el (Rareş) are încă multe alte drumuri care merg şi trec în ţara lui Ferdinand, precum şi multe alte ţinuturi".

Foarte activ în politica pe care Sultanul o desfăşura în Ţările Române a fost Aloisia Gritti fiul dogelui venețian. Printr-un arz din 4 aug 1534, Aloisic Gritti, trimis de Poartă la Buda, raportează sultanului evenimentele petrecute în Ţările Române, în legătură cu domnul Vlad Vintilă, de la care trebuia să primească 3000 de ostaşi şi 14x100.000 de aspri (moneda de argint), haraciul Ţ. Româneşti, pentru întreţinerea acestor soldaţi.

Gritti îi transmite sultanului, că voievodul Vlad Vintilă nu se supune "beiului venețian " aşa că vor fi pedepsiţi şi toţi care s-au dus i s-au supus lui".

În epoca numită Suleyman Magnificul, care cuprinde nu numai domnia acestui sultan, ci tot veacul al XVI-lea şi chiar o bună perioadă din cel următor, cultura otomană atinge apogeul dezvoltării sale în toate domeniile.

Cucerirea Orientului, transferul masiv de învăţaţi şi artişi arabi şi persani la Istanbul, marile resurse financiare ale Imperiului Otoman şi "politica culturală " promovate de Suleyman, ajutat de o serie de oameni de stat capabili, toate acestea explică transformarea capitalei otomane în primul centru cultural al lumii islamice în această epocă.

In domeniul învăţământului se înfiinţează o nouă medresc (şcoală superioară) pe lângă moscheia lui Suleyman Magnificul, ridicată între 1550-1559.

Învăţământul era organizat în trepte, iar cea mai înaltă treaptă de până atunci o costituise complexul de 8 medresele fondat de Mehmet al II-lea .

Ca şi mănăstirile din Europa medievală, medreselele de

Halit Ergen în rolul Suleyman Magnificul

pe lângă marile moschei (14 la Edirne la 1529, 95 la Istanbul, constituie focare de cultură, unde, pe lângă instrucţia superioară a tinerilor, se adunau şi se copiau manuscrise, se păstrau bunuri culturale.

În ştiinţă, se observă un nou progres. Se infiinţează un observator astronomic la Istanbul, singurul în întreaga lume Islamică, dotat cu instrumente comparabile cu cele europene. Astronomul Takiyuddin care a lucrat acolo, a reuşit să aducă îmbunătăţiri celebrelor tabele astronomice ale lui Ulug Bek de la Samarkand. În domeniul matematicii, Nasah Matrakei a alcătuit un tratat de trigonometrie şi algebră. În medicină s-a studiat aplicarea drogurilor în tratamente, s-au tradus lucrări europene de medicină şi farmacologie..

Ahmed Celebi (1436-1523), medic şef al Curţii, întemeiază şcoala otomană de medicină.

Progrese deosebite s-au înregistrat în domeniul geografiei, unde otomanii fuseseră tributari lucrărilor arabe şi unde ei dau acum la iveală primele contribuţii originale. Este vorba de celebrele lucrări ale amiralilor Piri Reis(mort în 1553) şi Seydi Ali Reis (mort în 1562) traduse ulterior în limbile europene. Piri Reis a alcătuit două hărţi în care figurează şi lumea nouă (America de Nord şi Centrală), după cum recunoaşte el însuşi, având la îndemână o hartă a lui Cristofor Columb, capturată în cursul unui raid de corsarii algerieni pe coastele Spaniei. Seydi Ali Reis, consacră o operă valoroasă descrierii Oc. Indian şi Golfului Persic .

Istoriografia, cu frecvente referiri la Ţările Române, cunoaşte şi ea o serie de nume mari ca: Ibn Kemal, Lutfi Paşa, Saddedin Hoca Efendi, Mustafa Ali, Selanihî care recurg mai mult la izvoare de cancelarie şi aceordă mai multă atenţie faptelor economice şi instituţionale.

Sultana Hurrem -Meryem Uzerli

Literatura atinge perioada sa de înflorire prin mari poeţi ai literaturii de curte (Divani), ca Fuzuli(1480-1556), dar mai ales Baki(1526-1600). Acesta din urmă a scris cele mai frumaose gazeluri din literatura otomană şi s-a bucurat de cele mai mari onoruri în timpul lui Suleyman Mgnificul (el însuşi fiind autor de versuri). Alături de această poezie rafinată, cosmopolită, se dezvoltă şi o poezie populară mistică, de dragoste, dar cu iz "naţional", turcesc.

Circulau şi aşa-zişii şaz sairlarfpoeţi lăuteri, un fel de trubaduri ai Orientului, care, folosind şi teatrul de umbre (Karagõz), povesteau auditoriului legende epice (hikaye) sau evenimente ale

zilei, ilustrate şi pe pânză.

Arta atinge în această perioadă strălucirea sa maximă. În arhitectură creează vestitul arhitect otoman Mimar Sinan, care a înălţat peste 300 de monumente: moschei (între care cea a lui Suleyman Magnificul şi a lui Selim al II-lea, la Edîrnc), poduri ale caravanseraiurilor.

In artele decorative predomină faimoasa ceramică de Iznik, în veacul al XVI, urmată de cea de Kutahya în veacul următor.

Colaborarea strânsă dintre ceramişti şi arhitecţi face ca moscheele din Istambul să fie unice în arta islamică.

Un exemplu în această privinţă îl constituie moschea sultanului Ahmed 1, numită şi "Albastă".

Interdicţia Islamică de a zugrăvi chipul uman a dus la înflorirea extraordinară a caligrafiei, gravurilor pe metal şl miniaturilor .

Spre sf. sec al XVI-lea, mai ales după 1580 (când un grup de ieniceri aţâţaţi de ulemale - preoţi islamici doctori în teologie - să distrugă observatorul astronomic din Istanbul) se anunţa, cel puţin simbolic, triumful fanatismului religios şi al obscurantismului asupra ştiinţelor raţionale, asupra unei deschideri mai largi către lumea europeană. O deschidere pe care, în epoca lui Soliman Magnificul, o mână de oameni iluminaţi, sprijiniţi de o autoritate centrală puternică, o găsea necesară şi folositoare.

Bibliografie :

-Radu Manolescu, Ştefan Brezeanu, Florentina Cazan, Mihai Maxim, „Istoria medie universală”, ed. Didactică şi pedagogică, Buc.

-Mustafa A. Mehmed, „documente turceşti privind istoria României”, vol I, 1455-1774, ed. Academiei.

-Enciclopedia britanică

UN STRĂLUCIT ORATOR AL ROMÂNIEI: BARBU ŞTEFĂNESCU DELAVRANCEA

Maria MATEI

Sărbătorim în luna aprilie a.c. 155 de ani de la naşterea şi 95 de ani de la dispariţia celui ce-a fost, după opinia lui Titu Maiorescu, „cel mai strălucit orator al României contemporane”, iar după convingerea lui B. P. Haşdeu, „Delavrancea ar fi fost mare în oricare domeniu s-ar fi manifestat”.

Într-adevăr, B. Şt. Delavrancea a fost prozator, dramaturg, desenator, gazetar şi om politic – de patru ori deputat, de două ori ministru, dar şi primar al Capitalei Bucureşti din partea conservatorilor. Sărbătorit, în timpul vieţii, de corpul arhitecţilor, elogiat de presă, Delavrancea a fost supranumit Castelar, Gambetta sau „cel mai mare orator al Europei”, caracterizări pe care el însuşi le considera exagerate, dar recunoscând că în timpul pledoariei a avut momente „(...) când am fulgerat pe toţi adversarii şi lacrimile au curs din abundenţă”.

În orice loc şi-a susţinut discursurile Delavrancea a fremătat ca un codru biciuit de furtună obţinând aplauze ce zguduiau geamurile. La „Capşa”, la Tribunal, în Sala paşilor pierduţi, la „Fialcovski”, în Cameră şi Senat, la cluburile partidelor politice, cuvintele lui Delavrancea erau receptate şi reproduse admirativ şi înfiorat. Ochii multora erau plini de lacrimi şi inimile tuturora se uneau ca o singură inimă, dogorind de sentimentul înălţător al iubirii de patrie şi de hotărârea jertfei supreme.

Explicând noţiunile de Patrie şi Patriotism, marele nostru orator afirma: „Copii, ce e Patria, ce e patriotismul? Ce este

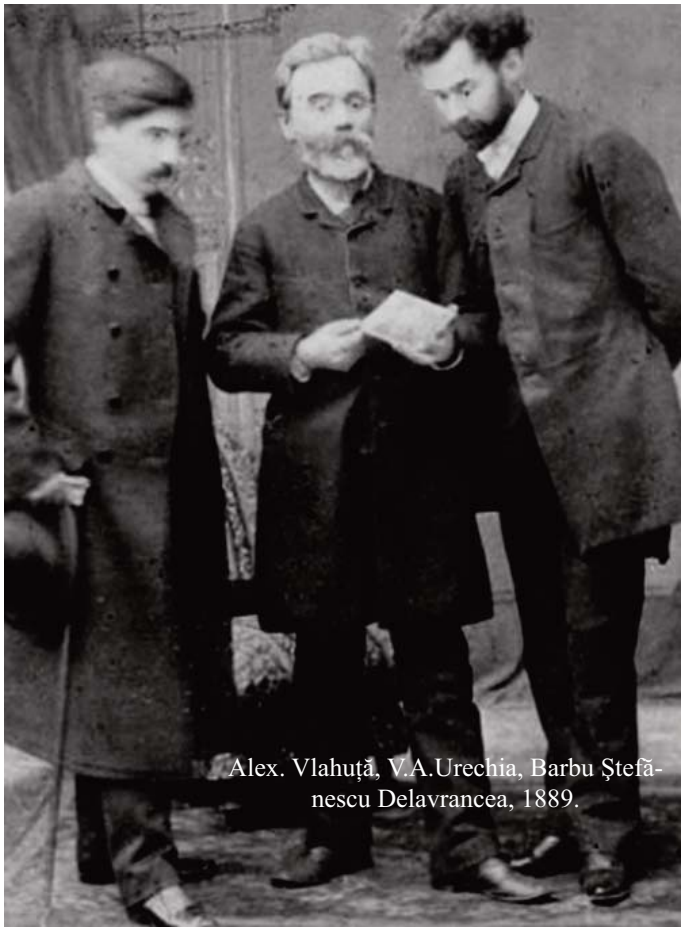

Alex. Vlahuţă, V.A.Urechia, Barbu Ştefănescu Delavrancea, 1889.

acest sentiment care răscoleşte toate puterile din om şi, în anumite clipe îl ridică mai presus de existenţa lui şi-l face să moară de bună voie pentru liniştea şi mărirea unor urmaşi ce nu-i va cunoaşte şi nu-l vor cunoaşte? Patria este înlăuntrul nostru şi o ducem cu noi peste ţări şi peste mări, şi numai

când suntem departe şi în singurătate ne trec fiori amintindu-ne de unde neam rupt şi nu găsim mângâiere decât în restrişte şi în lacrimi. Patria nu e pământul pe care trăim din întâmplare, ci e pământul plămădit cu sângele şi lutărit cu oasele înaintaşilor noştri (...). Generațiile ies una din alta, numai obârşia stă pe lume ca o matcă fără sfârşit (...). Iubirea de patrie e focul care sfinţeşte pe orice om" (Cuvântarea d-lui Delavrancea la Marea întâlnire naționalistă, în „Acțiunea" XIV, nr. 3493, 13 febr. 1915, p. 2-3).

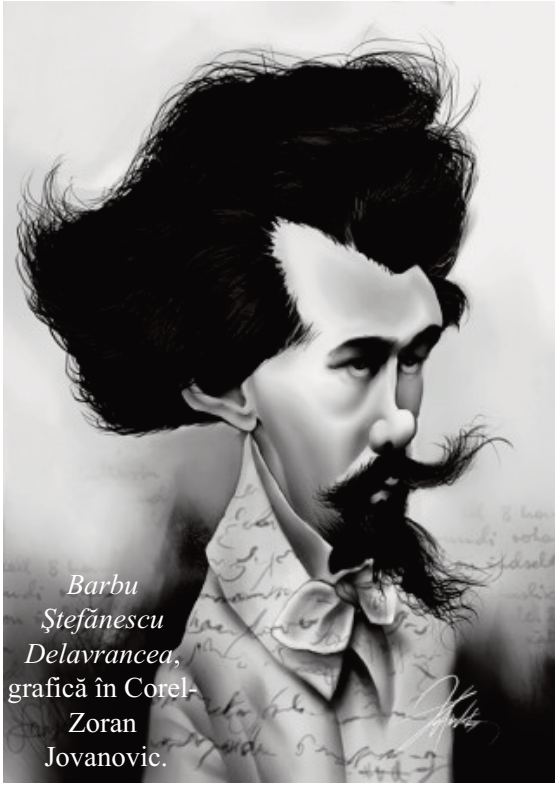
Barbu Ştefănescu Delavrancea, grafică în Corel- Zoran Jovanovic.

În discursurile sale, Delavrancea a elogiat şi a apărat limba română: „(...) între limba unui popor şi soarta lui e aşa de strânsă legătură ca între suflet şi corp, că limba lui începând să piară începe şi pieirea lui, că limba lui pierind, e şters ca ființă etnică de pe fața pământului".

El a luat apărarea studenților care s-au împotrivit prezentării unor piese de teatru în limba franceză pe scenele româneşti argumentând că mişcarea studenților „nu a fost contra limbii şi culturii franceze, ci pentru dreptul şi cinstea cuvenite limbii strămoşeşti". Pentru Delavrancea tineretul a fost „viitorul României, de care cei maturi trebuie să se îngrijească ocrotindu-le elanurile şi dezvoltarea deplină a personalităților de care patria are totdeauna nevoie pentru propăşire". De altminteri, studenții simțindu-se susținuți şi încurajați l-au declarat pe orator, prietenul şi părintele lor sufletesc.

La 24 ianuarie 1915, când preşedintele societății „Tinerimea română" l-a invitat să vorbească despre însemnătatea zilei, Delavrancea a definit-o ca pe „(...) o taină a sufletului nostru, nu o sărbătoare civilă (...). 24 ianuarie e sărbătoarea iubirii de Patrie, a puterii de a ne crea o Patrie!" (Delavrancea, „Jurnal de război", p. 69).

Vorbind, sub egida „Ligii culturale", miilor de participanți, studenți, Congresului românilor veniți de peste hotarele regatului, despre imperioasa necesitate a intrării noastre în războiul de întregire a hotarelor, alături de Antanta, Delavrancea a deşteptat, prin toate discursurile sale, sentimentul patriotic în cele mai amorțite inimi: „Nu simțiți că ceea ce piere în Ardeal e trup din trupul noastru, os din osul nostru, suflare din suflarea noastră?"

Ideile oratorului însoțite de ropote de aplauze zburau pe aripa cuvintelor: „Carpații – coloana vertebrală a poporului român n-au dezbinat, ci au susținut şi păstrat legăturile ființei dintre frații de pe cele două versante ale lor. Unirea Transilvaniei cu România nu mai e pentru nimeni o himeră, ci o poruncă a istoriei noastre, venind din adâncul veacurilor. Ne vom aduna mereu în «Sala Dacia». Până atunci nu vom avea odihnă".

El a arătat misiunea istorică a generației sale şi rolul personalităților însufleţite de năzuințele cele mai sacre ale poporului românesc: „(...) noi nu suntem decât nişte buciumaşi; buciumăm, de la un capăt la altul al țării, notele de durere şi de speranță ale neamului întreg. Şi vom sufla în goarnă până când nu vom mai avea suflare şi odată cu sunetul cel din urmă va înceta şi viața din noi! (...) ca să punem capăt durerilor noastre, să fim stăpâni de o parte şi de alta a carpaților, să ne întregim, ai noştri să fie Carpații cu toate ramificațiile lor, să ne simțim un popor, ca să putem lucra în tihnă cu demnitatea care se cuvine unui popor stăpân pe destinele sale"(„Epoca", XXII, nr. 105, 19 apr. 1915, p. 1).

Delavrancea a fost în permanență un buciumaş, glasul răscolitor al poporului nostru care şi-a cerut dreptul la unitate, oratorul trecând de la rugămintea patetică la redactarea unor drastice manifeste, la sarcasmul usturător cu care înfiera pe şovăielnici, de la îndemnul înflăcărat la amenințarea profetică şi blestemul veşnic al generațiilor viitoare. În momentele de cumpănă ale istoriei, patria a fost întruchipată mereu şi mereu în tot mai impresionante icoane făurite din cuvintele lui Delavrancea. În corespondența cu Ionel Brătianu pentru a-l conştientiza de primejdia care pândea națiunea română, aceea de a pierde ceasul înfăptuirii idealului național, în cea de-a IV-a „Scrisoare fără răspuns", Delavrancea a făcut o impresionantă caracterizare a conducătorului unui popor, demnă de a rămâne de actualitate pentru eternitate: „Bărbatul de stat este acela care vede limpede instinctul general al maselor, îi înlesneşte calea, se confundă în el regenerându-şi forțele şi iese deasupra cu formula cea mai nouă a unei chemări noi, a unei expansiuni de viață pe care o înțelege şi-i dă cârmuirea potrivită. El este expresiunea zbuciumului se-cular, a năzuințelor actuale şi a aspirațiilor de astăzi pentru mâine. În el se concentrează întreaga lumină a nădejdii tuturor, întreaga noastră energie izvorâtă din suferințele seculare, întreaga gândire a unui neam nenorocit şi aspirând la mândria şi fericirea cari or să vie. El este potențialul conştient al milioanelor de instincte anonime, dar reale, într-o singură voință neclintită şi supremă. Ca un curent electric care precipită gazele deosebite şi le cheamă la o nouă existență în care se cuprinde şi existența lor de mai înainte" (Delavrancea, Opere, vol. 7, Buc., Ed. Minerva, 1970, p. 390-391).

Cella Delavrancea la 23 ani, n. 1887 d. 1991

Impresionante sunt şi „Apelul către țară”, din septembrie 1915, în vederea înfăptuirii Idealului Național, dar şi „Manifestul”redactat în stil telegrafic, de acelaşi suflet fără odihnă în fața unei mari primejdii: „Români, de zece veacuri suntem frânți în două. Carpații, care au fost leagănul neamului nostru, urgia (...) i-a prefăcut în hotar între frați. O singură clipă bărbăția noastră ne-a dat viața deplină. Clipa lui Mihai Viteazul. Nicio zi însă, în o mie de ani, nu s-a stins flacăra din inimile noastre, ale celor de aici şi cele ale celor de dincolo. De o mie de ani aşteptăm cu toții ceasul mântuirii. A sosit (...). Dacă nici alături de aceşti uriaşi (Tripla Alianță n.n.) nu îndrăznim să ne îndeplinim menirea, nu vom îndrăzni niciodată. Închisă va rămâne pentru vecie cartea vieții româneşti şi, închisă, nu în cheag de sânge vitejesc, ci în ruşinea neputinței. Nu este român adevărat care să nu simtă ca noi: acum ori niciodată”(...) Vrem să se cheme vitejii!” (Manifestul Federației Unioniste, în „Acțiunea” XIV, nr. 3665, 25 sept. 1915, p. 1).

Ca nimeni altul, Delavrancea a evocat trecutul glorios al poporului român şi a incitat şi mobilizat sensibilitatea tuturor: „Noi, românii, am fost osândiți de Dumnezeu ca să stăm la răscrucea unde s-au spart toate hoardele barbare. În evul modern s-au revărsat de la est, de la vest, de la nord şi de la sud toate imperiile vecine. Şi noi am rezistat. De multe ori ne-am retras în Carpați. Ne-am pitulat. I-am pândit. Am aşteptat cu nădejde şi i-am izbit cu energie. Ca număr nu se explică această rezistență (...). Ca să pătrunzi înlăuntrul sufletului nostru trebuie să te ridici la acel misterios imponderabil: la noroc şi la virtute, mai mult la virtute decât la noroc. Virtutea de a-şi păstra obiceiurile, limba, portul, cântecele, credința în bine şi-n mai bine” (Discurs în „Acțiunea” XV, nr. 3874, 16 iunie 1916, p. 1-2).

În permanență a reuşit să conştientizeze generațiile de români că e nevoie de mult eroism şi jertfă supremă din partea oricăruia dintre noi. „Lotul nostru este al jertfei şi al eroismului. Ori vom fi generațiunea lepădării de noi înşine, ori vom fi generațiunea blestemată a urmaşilor noştri (...). Carpații nu ne despart, ci ne întregesc. În ei s-au adăpostit şi cei de dincolo şi cei de dincoace, pe vremea năpăstuirii. În ei s-au strâns cei de o limbă şi de o lege. Lor şi-au spus durerea, cu ei şi-au mâncat amarul. În ei s-a dospit şi a crescut sufletul nostru. De pe culmile lor s-au revărsat doina de vitejie şi doina de restrişte, ducând la vale, de-o parte şi de alta chemările misterioase ale neamului (...) Carpații sunt osul de rezistență al nostru, şira spinării care nu s-a încovoiat niciodată şi nu se va rupe niciodată, decât cu cel din urmă om dintre noi” (Discurs din „Epoca” XXII, nr. 305, 5 nov. 1915, p. 1).

În discursurile sale Delavrancea a definit ceea ce înseamnă „Chestiunea națională”: (...) cuprinde în ea speranțele, iluziunile şi visele noastre nu de un an, nu de un secol, ci de o indefinită durată şi de o înălțime de la care pururea ne vom inspira. Când aceste speranțe, iluziuni şi vise vor pieri, istoria noastră se va încheia ca a tuturor popoarelor care nu mai există” (Delavrancea, Opere, vol. 8, p. 390-391).

De asemenea, a explicat ce înseamnă ca un popor să fie cu adevărat liber, iar țara lui să nu fie dată în exploatarea forțelor străine: „(...) un popor nu este liber dacă pe lângă libertatea politică nu are şi pe cea economică (...)”, precizând că nu e vorba de xenofobie: „Nu ura de străini ne conduce pe noi, ci altceva mai simplu, grija de noi înşine, iubirea de poporul român şi suprema lege în politica bunurilor cetății: existența liberă a unei națiuni” (Delavrancea, Opere, vol. 8, p. 146-149).

Din liniştea desăvârşită a eternității, de nouă decenii şi jumătate, Delavrancea asistă cum opera, discursurile lui sunt prețuite ca un îndreptar spre înfăptuiri, ca pilde vii de patriotism.

Noi şi generațiile viitoare nu trebuie să uităm niciodată că marele, strălucitul orator şi autor al „Trilogiei Moldovei” a fost un strigăt mobilizator al sufletelor româneşti care a suflat în goarna mobilizării până n-a mai avut suflare notele de durere şi de speranțe ale neamului românesc însetat de libertate şi de unire într-o singură ființă, având convingerea că cel din urmă sunet al goarnei lui se va auzi mereu, cât va exista poporul nostru încălzindu-ne sufletele pentru înălțarea patriei. Parafrazându-l pe dramaturgul operei „Apus de soare”, afirmăm cu toată tăria că niciunul din cei ce suntem şi dintre cei ce vor veni după noi nu avem dreptul să uităm că Țara n-a fost a lui, nu e a noastră, ci a urmaşilor urmaşilor noştri în veacul vecilor.

Bibliografie:

-Delavrancea, Opere, vol. 7, 8, Ed. Minerva, Buc., 1970;
-Emilia Şt. Milicescu, „Pe urmele lui Delavrancea”, Ed. Sport Turism, Buc., 1986;
-Periodicele „Acțiunea” XIV, XV din anul 1915, „Epoca” XXII, din nov. 1915.

Vlahuță, Caragiale, Delavrancea

EMINESCU-O RAZĂ DE VEŞNICIE ÎN ISTORIA LUMII. MOTIVUL GENIULUI ÎN POEZIA LUI MIHAI EMINESCU ŞI ALFRED DE VIGNY

Carmen FARCAŞ

Mare poet național, Eminescu este în același timp și un poet universal.

Poemul „Luceafărul" (1883) - cea dintîi capodoperă a literaturii române este o sinteză a motivelor fundamentale ale creației eminesciene. Regăsim în el ceva din sentimentul infinitului, din dimensiunile universului, din dorul de dragoste „dureros de dulce", din conștiința singurătății geniului în lumea comună.

Eroul poemului, o făptură celestă, e o stea ce strălucește aprins pe bolta cerească, dar care, mîhnită de singurătate, dorește apropierea de lumea pămînteană prin dragostea pentru o prea frumoasă fată de împărat.

Dar dorința lui nu se poate împlini decît cu durere și jertfă. La cererea fetei, care nu-și poate depăși condiția, căci pentru ea eternitatea înseamnă moartea, Luceafărul, metamorfozat într-un tînăr voievod, îi cere Demiurgului să-l dezlege de nemurire.

„Redă-mi al nemuririi nimb
Şi focul din privire
Şi pentru toate dă-mi în schimb
O oră de iubire"

Părintele ceresc i se adresează pe numele ascuns, numai de el ştiut, Hyperion, şi-l readuce la realitate. El face parte din alcătuirea esențială a Universului şi negarea lui ar însemna negarea ființei divine.

Este eternitatea o povară? A simțit-o şi a refuzat-o şi fiul de împărat din atât de frumosul basm românesc: „Tinerețe fără bătrînețe şi viață fără de moarte", dar a simțit-o şi a refuzat-o însuşi personajul biblic Moise, ales ca erou al poemului omonim, de romanticul francez Alfred de Vigny.

Se ştie că Moise este patriarhul care a primit din partea Domnului misiunea de a conduce poporul evreu în Pămîntul Făgăduinței. El este omul de geniu, gânditorul înțelept, dătătorul de legi ce vor înfrunta veacurile, inițiat în tainele naturii, ales de divinitate pentru o misiune sacră. Şi totuşi Moise, ca şi Hyperion, nu e fericit. Eroul e prezentat într-un decor de natură ce-i egalează grandoarea. E un tablou cosmic de frumusețea celui eminescian. Poetul român scrisese în poemul Luceafărul:

„Porni Luceafărul
Creşteau în cer a lui aripe,
Şi căi de mii de ani treceau

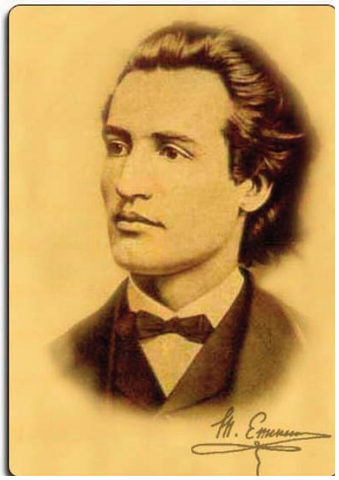

În tot atîtea clipe." iar Alfred de Vigny îl vede astfel pe Moise:

„...plecat să afle pe marele Stăpîn.
Îl urmăreau cum nimbul i se-aprindea pe frunte
Şi, cînd suind, atinse mărețul pisc de munte,
Cînd creştetu-i pătrunse-ntr-un nor dumnezeiesc,
Ce-ncorona c-un fulger înaltul vîrf ceresc,
Ardea tămîia oriunde pe-altarele de stei"...

„Şi-n colb cei şase sute mii de pribegi evrei,
Îngenunchiați în umbra auritului parfum,
Cîntară imnul sacru c-un singur glas, acum;"

Deşi copleşit de măreție, Moise nu e fericit; el tînjește după condiția pămînteanului. „M-admiră ai tăi îngeri şi sînt geloşi mereu...".

„Şi, totuşi, fericirea, Stăpîne, n-o am eu".

Eternitatea e pentru Moise, ca şi pentru Hyperion o povară prea grea.

Eminescu spusese:

„De greul negrei vecinicii...
Părinte, mă dezleagă
Şi lăudat pe veci să fii
Pe-a lumii scară-ntreagă", iar Moise cere atotstăpînitorului să-i dea odihna pămîntenilor:

„Mă-mbătrînişi puternic şi singur precum sînt,
S-adorm mă lasă-n somnul eternului pămînt".

Ca şi Hyperion, Moise ar vrea să se apropie de oameni, dar aceştia îl simt străin. Strîngerea lui de mînă îi umple de spaimă, vocea îi e tunet, cuvintele – fulger, iar cînd vrea să-i îmbrățişeze, oamenii îngroziți îi cad în genunchi. Ei îl admiră, dar nu-l pot iubi. Regăsim acea imposibilitatea a oamenilor obişnuiți de a înțelege şi de a iubi ceea ce depăşeşte măsura lor normală, adevăr pe care atît de plastic îl exprimase fata de

împărat la chemarea Luceafărului:

„Nu caut vorbe pe ales,
Nici ştiu cum aş începe
Deşi vorbeşti pe înțeles,
Eu nu te pot pricepe.

Dar dacă vrei cu crezămînt
Să te-ndrăgesc pe tine,
Tu te coboară pe pămînt,
Fii muritor ca mine”.

Hyperion rămîne în lumea lui „nemuritor şi rece”, iar Moise dispare învăluit în negurile munților.

„Fu plîns. Către pămîntul făgăduit mergînd,
Iosua, pe gînduri, înainta pe drum,
Căci el de-Atotstăpînul era ales acum”.

„Luceafărul” şi „Moise” poeme de inspirație, unul folclorică, celălalt biblică, se înscriu între marile opere ale romantismului european, tratînd cu mijloace poetice proprii tema superiorității geniului care, deşi tînjeşte după lumea pămîntenilor, nu se poate contopi cu ea.

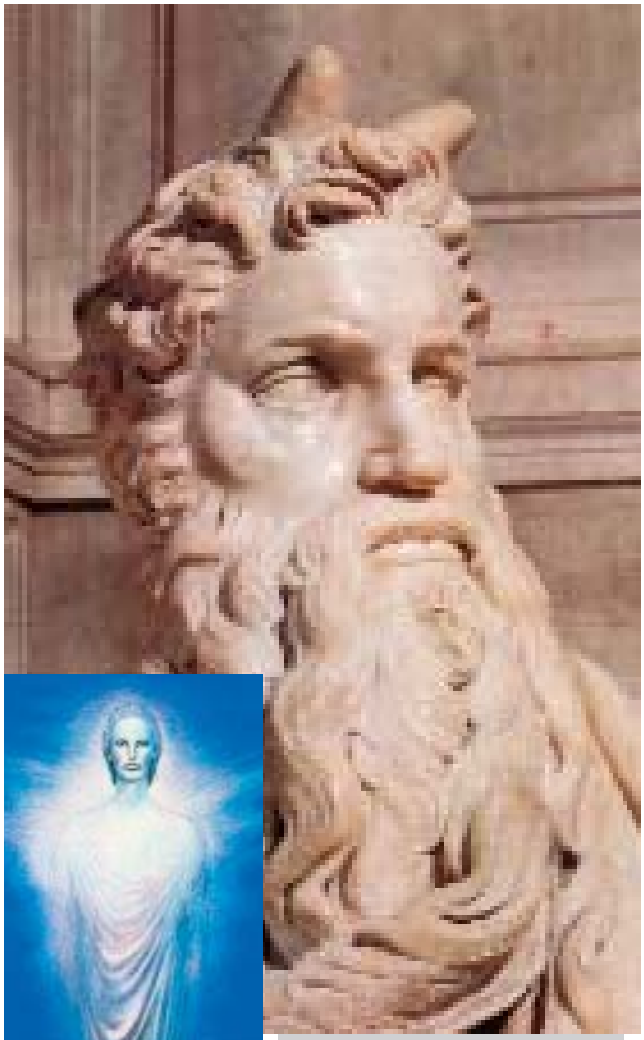

Michelangelo, *Moise cu coarne-al treilea ochi*

Sabin Bălaşa, *Luceafarul*

MAI E DULCE ŞI FRUMOASĂ LIMBA CE-O VORBIM?

Ne-am încîntat şi ne-am mîndrit în anii de şcoală cu adevărul versurilor lui Gheorghe Sion „Mult e dulce şi frumoasă / Limba ce-o vorbim”; am crezut în mesajul lor şi i-am criticat cu argumente ştiințifice, dar şi satirice, pe stricătorii de limbă din secolul al XIX-lea, pe latinişti şi bonjurişti; am denunțat limba de lemn a epocii trecute şi ne-am făcut iluzia că a venit vremea să rostim fără sfială şi cu deplină convingere versurile de mai sus.

Spre marea-ne dezamăgire, viața ne pune în față realități ce ne infirmă iluziile; ele desconsideră legile gramaticii, ale foneticii, ale vocabularului, înjosesc şi ofensează limba cu termeni triviali.

S-a răspîndit mai nou, ca o virulentă boală contagioasă, în lumea presei, a televiziunii şi chiar a vorbitorilor instruiți, comparativul „ca şi”. Aflat la locul lui în formulări comparative ca: E silitor ca şi fratele lui; Soarele e azi tot aşa de strălucitor ca şi ieri; Ca şi Ion Creangă, Ion Marin Iovescu valorifică lexicul popular, el reprezintă o gravă eroare şi are o stridentă rezonanță fonetică în formulări în care nu e vorba de nicio comparație, ci de o identificare.

Ex.: Invocând ca şi motiv de apărare;
L-au ales ca şi primar;
Lucrează ca şi arhitect;
Noi ca şi chirurgi;
Bolnavii ca şi oameni;
Am ales ca şi locație.

Se aduce în unele cazuri ca argument evitarea cacofoniei. Domneşte în vorbirea contemporană o exagerată şi nejustificată obsesie a cacofoniei. Vorbitori care ignoră permanent acuzativul pronumelui relativ „care”, acordul predicatului cu subiectul ş.a., au în schimb grija să nu comită vreo cacofonie, ignorând faptul că agramatismul de mai sus şi încă multe altele sînt mai cacofonice decât greşeala incriminată

Pe deasupra, cacofonia nu este cea mai gravă insultă adusă limbii. „Ea este un delict de eleganță sau de estetică a exprimării”, scrie Mioara Avram într-un articol, „dar nu poate fi evitat sacrificând corectitudinea şi firescul exprimării” .

Cacofonia poate fi evitată prin schimbarea topicii (adică a ordinii cuvintelor în propoziție) sau prin intercalarea între cele două cuvinte conținând silaba „ca” a unui determinant. Reluînd exemplele de mai sus le-am reformula corect astfel: Invocând ca motiv de apărare;
L-au ales ca primar;
Lucrează în calitate de arhitect;
Noi chirurgii...;
Bolnavii, oameni suferinzi...;
Am ales ca (drept) locație...

Carmen-Lelia FARCAŞ

Eu nu sunt altceva decât o pată
de sânge care vorbeşte.(N.Stănescu)

NICHITA STĂNESCU

POETUL METAFOREI ABSTRACTE

Marinela BELU-CAPŞA

Anul acesta se împlinesc 30 de ani de la plecarea în infinit a îngerului cu ochii albaştri, poetul Nichita Stănescu, cel care ar fi împlinit 80 de ani pe 31 martie.

Poet, scriitor şi eseist, membru al Academiei Române post-mortem, laureat al Premiului Herder (1975), decorat cu ordinul Meritul Cultural (1981), propus pentru obţinerea Premiului Nobel pentru literatură, Nichita Stănescu se trăgea dintr-o familie de ţărani prahoveni veniţi la oraş, în Ploieşti, tatăl poetului fiind comerciant. Mama lui Nichita Hristea Stănescu era fiica fizicianului şi generalului Nichita Cereaciucin, din Voronej, care s-a refugiat , după Revoluţia din Octombrie din Rusia, în România.

Tânărul Nichita a făcut clasele gimnaziale şi liceale în Ploieşti şi a terminat cursurile Facultăţii de Filologie la Universitatea din Bucureşti. Omul Nichita Stănescu a avut o viaţă tumultoasă. S-a căsătorit de trei ori, a avut o aventură cu aceeaşi femeie cu care trăia şi Adrian Păunescu, a fost dependent de alcool, care i-a şi declanşat crizele hepatice ce au dus la decesul poetului la vârsta de 50 de ani.

După Mihai Eminescu şi Tudor Arghezi, Nichita Stănescu este al treilea inovator al limbajului poetic în literatura română. El reprezintă întruchiparea cuvintelor înseşi. „A vorbi despre limba în care gândeşti, este ca o sărbătoare. Limba română este patria mea.”, mărturisea poetul într-un eseu.

Nichita Stănescu a debutat editorial în 1960 cu volumul „Sensul iubirii”, influenţat fiind de poetul Nicolae Labiş, care publicase volumul „Primele iubiri”. Încă de la debut poetul a redescoperit lirismul şi a mizat pe puterile imaginaţiei, despărţindu-se de poezia tradiţională şi devenind un strălucit promotor al modernismului („ Îmi învăţam cuvintele să iubească, / le arătam inima / şi nu mă lăsam până când silabele lor / nu începeau să bată.”).

De-a lungul unui sfert de veac, cât s-a manifestat în mod public ca poet, Nichita Stănescu nu şi-a schimbat felul de a scrie, creaţia lui fiind omogenă. Totuşi se pot distinge trei etape în evoluţia creaţiei sale. Mai întâi, etapa de debut în care redescoperim fiorul unui nou mod de a scrie poezie în volumele „Sensul iubirii”, „O viziune a sentimentelor”, „11 elegii”, „Oul şi sfera”, „Necuvintele” ş. a. Urmează un moment de discretă detaşare a poetului de propria sa artă (cum observă criticul Alex Ştefănescu): „În dulcele stil clasic”, „Belgradul în cinci prieteni”. A treia treaptă cuprinde volume de maturitate, în care metafora abstractă, simplă la suprafaţă, „desfăcută” se dovedeşte a fi deosebit de complexă . De fapt, Nichita Stănescu este poetul care abstractizează concretul şi concretizează abstractul: „Plutea o floare de tei / înlăuntrul unei gândiri abstracte.”(Elegie).

Vizionarul Nichita era un ingenuu, ludic adesea, care plutea pe deasupra situaţiilor.

Astfel, prefăcându-se că scrie ca înaintaşii lui, ca Eminescu, Blaga, Arghezi, I. Barbu, el a realizat o a doua mare mutaţie a structurilor limbajului şi viziunii poetice, prima mutaţie fiind cea modernistă a poeţilor interbelici. Nonconformist şi şocant, el a produs o breşă în zidul realismului socialist, contribuind la năruirea acestuia.

Poezia modernă este antisentimentală, dar Nichita Stănescu, deşi modernist, este un sentimental, un paradox care intră în formula originalităţii creaţiei sale. De aceea putem spune că poezia lui este „înţeleasă” chiar şi de cei care n-o înţeleg. Toate jocurile de abstracţii, toate aforismele, toate enunţurile aparent impersonale din poezia lui au o stare emoţională, sentimentală. Iar mesajul

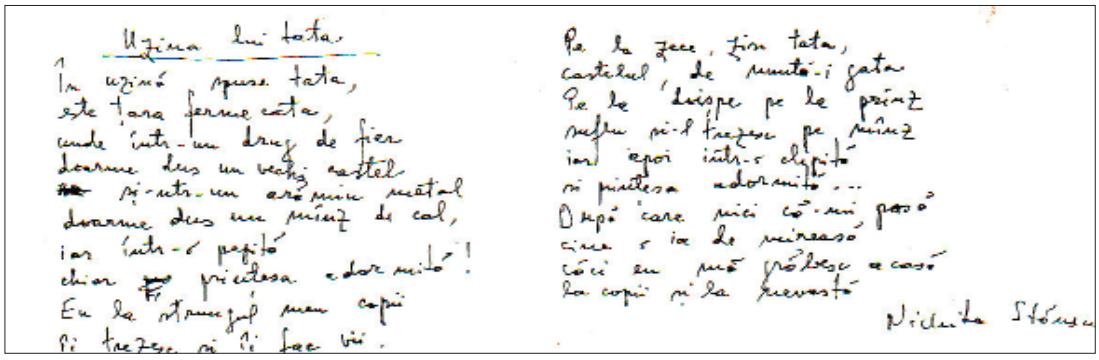

Uzina lui tata

În uzină spune tata,
este țara fermecată,
unde într-un drug de fier
doarme dus un vechi castel
și-ntr-un ceș mirat metal
doarme dus un mândru cal,
iar într-o pețită
chiar și prințesa adormită!
Eu la strungul meu copii
îi trezesc și îi fac vii.

Pe la zece, zice tata,
castelul de munte-i gata
Pe le dispre pe le prinz
nu-l trezesc pe mândru
iar apoi într-o clipită
și prințesa adormită...
O după care mici cu-mi pasă
cine s ia de mireasă
căci eu mă probez a casă
la copii și la nevastă

Nichita Stănescu

din metatext se revarsă în text de romanță `a la Nichita Stănescu („Oh, ne-am zvârlit, strigându-ne pe nume, / unul spre celălalt, şi-atât de iute, / că timpul se turti-ntre piepturile noastre, / şi ora, lovită, se sparse-n minute.”).

Sentimentalismul poetului se manifestă prin gesturi galante, într-un stil ceremonios: „Spune-mi, dacă te-aş prinde-ntr-o zi / şi ți-aş săruta talpa piciorului, / nu-i aşa că ai şchiopăta puțin, de teamă / să nu-mi striveşti sărutul?” (Poem)

Originale sunt şi poemele-parodie unde îşi exercită spiritul ludic asupra unor autori cunoscuți, cu un umor delicat, duios, ce alunecă uneori spre un discurs abstract, într-o țesătură de stiluri – evocate, parodiate, parafrazate. El are abilitatea de a se folosi de stilurile altora şi a le transforma în ceva nou („Lecția despre cub”, „Clipa cea repede” etc.)

Fiind o poezie de o originalitate evidentă, opera lui Nichita Stănescu i-a contrariat pe mulți contemporani. În fapt, poezia lui este una esențializată, spirituală, elevată, ce aparține unui modern homo ludens, în mod iremediabil laic şi conştient de relativitatea oricărui adevăr. A circulat ideea că volumul „Necuvintele” ar fi antipoezie sau opinia că poezia lui este „ o poezie de idei”. Dacă facem un inventar al ideilor cuprinse în opera stănesciană, am constata că în ea sunt încifrate teme aflate la îndemâna oricui. Meritul poetului este acela că liricizează ideile cunoscute deja, le face să reverbereze (vol. „Laus Ptolemei”).

Nichita Stănescu a fost un iubitor de abstracții. Cifre şi litere, infinitive lungi, figuri geometrice intră în țesătura poeziei sale, cărora li se adaugă cuvinte obişnuite, golite de orice concretețe – pasăre, frunză, iarbă, nor, floare etc.(„El a întins spre mine o frunză ca o mână cu degete. / Eu am întins spre el o mână ca o frunză cu dinți./(…) Eu am trecut prin el. / El a trecut prin mine./ Eu am rămas un pom singur./ El / un om singur.”) În poezia lui Nichita o prezență materială o are Timpul: „ Dacă timpul ar fi avut frunze, ce toamnă!” („Dreptul la timp”).

Poetul a personificat abstracțiile folosind neologismele care cuceresc, a utilizat cifrele ca pe nişte semne magice, toate aceste abstracții generând „ o atmosferă poetică, un joc de transparențe, un fel de muzică a viitorului” (Alex Ştefănescu, „ Îngerul cu o carte în mâini”).

Apropierea cititorului de poezia lui Nichita Stănescu se face greu, în trepte. E nevoie de o perioadă de acomodare cu textul lui, apoi de adeziune, ca, în final, lectura acestei opere să se transforme într-un viciu, pentru că poetul a câştigat competiția cu „maximum” de plăcere estetică.

Nichita Stănescu nu seamănă cu alți poeți contemporani, dar seamănă cu spiritul poeziei secolului XX prin reevaluarea limbajului, opera lui fiind un reper de care nu se poate face abstracție în ansamblul liricii universale contemporane.

UN PICTOR TALENTAT DE PE MELEAGURILE OLTENIEI, MIHAI TANCIU

Lucreția Mariana RUBLINCEANU

Din galeria culturii şi artei româneşti ce adaposteşte pictorii aromani: Eustatiu Stoenescu, Corneliu Baba, A.Verona, D.Paciurea, Jean Al. Steriadi şi alții, s-a remarcat şi Mihai Tanciu, pictor–poet, ce a folosit penelul şi pânza cu maestrie, creând de-a lungul zecilor de ani opere răspândite pe cinci continente.

Pe 2 iulie 1928, în Băileşti, județul Dolj, s-a născut Mihai Tanciu, fiul lui Theodor M.Tanciu, de profesie funcționar bancar şi al Gheorghiței Tanciu, casnică. Începând cu anul 1928 Theodor Tanciu intră în slujba S.A.R Distribuția de petrol şi urcă rapid toate treptele ierarhice ajungând inspector general regional.

Primul semn al talentului la desen şi pictură al copilului Mihai are loc la Turnu-Severin, în clasa a I-a a şcolii primare de pe strada Traian în toamna anului 1935, când învățătoarea le-a cerut elevilor să deseneze ceva pe tabliță. Mihai Tanciu, a desenat un colt de baltă cu rațuşte iar învațătoarea a fost atât de încântată încât a luat tablița, a dus-o în cancelarie şi s-a întors cu directorul şcolii aratând spre Mihai şi zicând că acesta este copilul.

Dupa timpul petrecut pe meleaguri severinene familia Tanciu s-a întors în primavara următoare la Craiova, micul artist devenind elevul Şcolii primare nr.5 Tudor Vladimirescu condusă de institutorii Gavril şi Elena Godeanu.

În 1938 obține Premiul al II-lea pe țară la concursul organizat de Casa Şcoalelor. Ajungand în clasa I a Colegiului Național Regele Carol I, îl surprinde pe pictorul-profesor Nicolae Marinache cu o compoziție de viață, acesta, spunandu-i: „habar n-ai ce talent ai”! Iți spun eu ca sunt de meserie! iar în condica clasei I-a A a fost consemnat ca un fenomen.

În perioada studiilor liceale, la Colegiul National Carol I din Craiova, se bucură de îndrumarea distinşilor şi regretaților profesori Nicolae Marinache şi Ion Hagiescu.

Având o memorie vizuală foarte bună, în anii de liceu face primele copii după tablouri mai mult sau mai puțin celebre, realizate nu cu originalul în față ci după fotografii color sau din memorie.

În 1947 intră la şcoala politehnică din Timişoara datorită sfaturilor parinților şi rudelor de a urma o facultate serioasă şi de a renunța la arte pentru a-şi garanta o existență sigură în viață, dar se transferă doi ani mai tarziu la Institutul Politehnic Bucureşti. din motive financiare. A absolvit în 1952 facultatea şi a rămas asistent la Catedra de Tramvaie însă Comisia guvernamentală îi comuta repartiția în acelaşi an la Direcția Tehnică a M.F.A.unde numai cu grad de locotenent major va îndeplini, timp de 3 ani funcția de locotenent colonel. Apoi trece în civilie într-o formă mascată militară la Asociația Voluntară pentru Sprijinirea Apărării Patriei. A mai lucrat la Uzinele Semanatoarea,

Ministerul Industriei Metalurgice, IPROMET şi Ministerul Industriei Constructiilor de Maşini, iar în 1989 s-a pensionat.

Mihai Tanciu ne spune: *De la mijlocul anilor 30 şi până astăzi viaţa mea a oscilat între doi poli de interes, de preocupare ştiinţifică şi tehnică, şi dragostea pentru pictură, aceasta fiind a doua mea natură. De altfel, cu aproape de jumatate de secol în urmă, am scris şi o carticică pentru copii intitulată „Călătorie in lumea electronului" pe care am tiparit-o şi dedicat-o fiului meu, Gabriel, care vrea să devină...pictor. Profesia de inginer am practicat-o în majoritatea dimineţilor maturităţii mele, pictura, numai după-amiaza şi în zilele de sărbatoare. Pe aceasta am împletit-o cu o stare de spirit care se cheama radioamatorismul, sport care pentru unii este un hobby iar pentru alţii (puţini) chiar o sinecură. Pentru mine a echivalat însă cu o evadare în altă lume, în care se îmbină curiozitatea ştiinţifică şi inefabilul tărâmurilor necunoscute*.

Dar, revenind la pictură, în anii 70 îl cunoaşte pe pictorul Rudolf Schweitzer-Cumpana care a fost un puternic imbold eutrofic pentru arta sa, autoportretul pe care i l-a daruit în1971 rămânând mărturie.

Recapitulând şi rezumând, trebuie sa notez, ne declara Mihai Tanciu în ianuarie 2008, că *diversele şi sinuoasele mele preocupari s-au împletit mereu, în funcţie de conjucturi şi de posibiltaţi. Am scris articole tehnice, reportaje, tablete şi pamflete, poveşti pentru copii, cărţi pentru radioamatori şi epigrame, inclusiv pozele. Am făcut grafică de carte şi ziar dar am proiectat şi multe maşini şi utilaje încorporand în ele invenţii (brevetate!).*

Cu alte cuvinte, am participat din plin la edificarea socialismului dar, mai ales , am pictat tot timpul-impropiu denumit liber. Dorinţa de a lăsa, ca asteroizii, o urmă după noi, oricât de efemeră, mi se pare, în ciuda tentei de supremă şi omenească vanitate, o justificată şi profundă finalitate.

Începând cu anul 1983 participă la mai multe expoziţii de grup şi organizează o serie de expoziţii personale, cele mai importante fiind:

- mai 1983-Fundaţia Dalles
- martie1994-Galeriile de Artă ale Municiupiului Bucureşti
- octombrie 2000-Muzeul Municipiului Bucureşti(Palatul Suţu)
- octombrie 2007-Muzeul Minicipiului Bucureşti (Palatul Şuţu)
- Medaliat cu aur la Expoziţia jubiliară a Ligii Navale Române (Muzeul Militar Naţional-1993).

Este prezent cu lucrari în colecţii din România şi din străinătate (Anglia, Austria, Bulgaria, Canada, Thailanda, Elvetia, Franţa, Germania, Grecia, India, Israel, Italia, Peru, USA).

Autorul albumului biografic „Mihai Tanciu", remarcabilul Augustin Macarie, spunea în lucrarea sa din 2008, referindu-se la picturile realizate de Mihai Tanciu, urmatoarele: *Categoric, Mihai Tanciu- pictor, pictor în toata puterea cuvântului , înca de la primele ieşiri în public!* – îşi înscrie astăzi numele alaturi de cele mai reprezentative nume din breaslă.

Pictura domniei sale, estompand ideea de vechi şi nou, este actuală şi superior realizată bucurându-se de unanime şi justificate aprecieri. Convins că originalitatea nu ţine de temă, ci de gradul de măiestrie, a realizării şi transfigurării ei, pictorul Mihai Tanciu cultivă fără sfială şi fără rezerve tematica clasică, proprie picturii din toate timpurile.

Portretul, punte de încercare a talentului în artele vizuale, este primul domeniu în care pictorul Mihai Tanciu a dat şi dă dovezi de virtuozitate.

Preocupat de asemănare, dar şi de surprinderea personalităţii (însemne particulare definitorii) a descoperit singur adevarul din sfatul dat de marele profesor Corneliu Baba.

Şi pentru că cei dragi rabdă şi tac, ba se mai şi bucură când încercările prind forme, contur şi chip, şi-a căutat modele în universul familiei şi al celor apropiaţi. „Portretul tatălui" (Theodor), „Portretul mamei" (Gheorghiţa), „Nuni soţia mea"(în mai multe variante), „Gabriel fiul meu" (în mai mute variante), „Tatae" (din memorie) marchează sentimental acest univers.

Peisajele se constituie în cea mai bogată şi susţinută continuu preocupare creatoare a pictorului Mihai Tanciu.

Fiorul poetic şi dialogul de inima şi simţire cu minunile Pământului străbun sunt prezente mai ales în acele compoziţii în care toate aceste daruri sunt aproape aşa cum ni le-a lăsat din veac Dumnezeu.

În peisajele citadine cu însemne medievale (*Poarta Bran, Sibiul vechi, La butoiul de aur-Sibiu, Spre şcoala din deal-Sighişoara, Castelul Huniazilor, Biserica din Biertan, Pasajul scărilor-Sibiu, Turnul cu ceas-Sighişoara* ş.a) ca şi-n pânzele în care glăsuiesc alte meleaguri (*Podul de la Mostar, Poarta St. Luis-Quebec-Canada, Le vieux Quebec, Veneţia-Canal grande I şi II* ş.a) pictorul şi arhitectul colaborează frăţeste. Tuşele energice şi vitalismul ne amintesc de influentul expresionism german, în timp ce culorile dense, cu străluciri grave, nordice, ne poartă gândul spre pictura flamandă. Uneori culorile se întrepatrund în fuziuni cromatice impresioniste, ştiinţa desenului, arta compozitională şi cromatică inspirată, adânc studiate, sunt puse de Mihai Tanciu să cânte şi să încânte până ce inimile vizitatorilor se adapă lacom din frumuseţile aşternute de domnia sa pe panză.

În final Augustin Macarie afirmă:

M-aş bucura dacă toate rândurile mele s-ar afla în deplină concordanţă cu credinţa exprimată de domnul Mihai Tanciu întruna din confesiunile domniei sale; „considerand că muzica înseamnă melodie, armonie şi ritm, tot aşa şi pictura trebuie sa însemne desen, culoare şi valori tonale corecte, toate supuse ştiinţelor exacte şi regulilor de estetică unanim acceptate. Şi inca ceva pentru a se putea numi arta, opera de simeza trebuie să mai includă în ea acel inefabil propriu autorului, care-l face să se deosebească de alţii şi de altele, inclusiv de aparatul de fotografiat".

Bibliografie: „Album biogarfic Mihai Tanciu" realizat de Augustin Macarie, Ed. SITECH Craiova, 2008

LANSARE DE CARTE: *BĂILE OLĂNEŞTI - FILE DE LEGENDĂ*

Gheorghe PANTELIMON

La sfârşitul lunii ianuarie 2013, în renumita staţiune balneo-climaterică Băile Olăneşti s-a desfăşurat o acţiune culturală elevată – lansarea cărţii „Băile Olăneşti-file de legendă", tipărită la Editura Proşcoala din Râmnicu Vâlcea. Titlul este inspirat, fiindcă într-adevăr Olăneştiul este legendar, fantastic. Perlă a staţiunilor balneoclimaterice vâlcene, situată la poalele Carpaţilor Meridionali, la o altitudine de 450 m, într-o zonă colinară, cu păduri de foioase, având un climat sedativ, de cruţare şi resurse hidrominerale bogate, asigură condiţii optime pentru tratarea unor boli, dar şi petrecerea unor zile de vacanţă de neuitat. Faima sa au dus-o în ţară şi în lume izvoarele tămăduitoare, menţionate pentru prima dată într-un hrisov din anul 1760. Este sugestiv să subliniem că apele minerale de la Olăneşti, acest izvor de sănătate mira-culos, au obţinut, în anul 1873, Medalia de Aur la Expoziţia Internaţională de la Viena.

Dând curs invitaţiei organizatorilor – Primăria Băile Olăneşti, Forumul Cultural al Râmnicului şi Asociaţia Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea, am întâlnit în elegantul hotel Stogul, un auditoriu select, alcătuit din oameni de cultură, cercetători, profesori, medici, salariaţi ai Primăriei în frunte cu destoinicul primar Sorin Vasilache, consilieri locali, turişti etc. Printre invitaţi s-au aflat prof. dr. Gheorghe Dumitraşcu, secretar general al Forumului Cultural şi al Asociaţiei Seniorilor, prof. Gheorghe Pantelimon, vicepreşedinte al Asociaţiei Seniorilor, care a fost şi moderatorul acţiunii, ec. Iulian Comănescu, prof. Ioan Luca, prof. dr. Ion Popescu, editorul Dumitru Ciobanu ş.a.

Autorii cărţii sunt persoane cunoscute, cu o biografie interesantă: Viorel Câmpulungeanu, fiu de intelectuali de pe plaiurile muscelene, cu studii de medicină şi gazetărie şi profesorul doctor în biologie, Traian Rădoi, un slujitor devotat al şcolii, un cercetător pasionat al vegetaţiei şi faunei din bazinul Olăneşti, membru activ al Forumului Cultural şi al Asociaţiei Seniorilor. Elaborarea lucrării a solicitat un volum de muncă remarcabil, de la cercetarea unor documente de arhivă, la studierea unor lucrări legate de localitate apărute anterior, la discuţii cu medici, pacienţi şi turişti aflaţi în staţiune, cu oameni care trăiesc în zonă şi cunosc bine istoria şi specificul locurilor.

Dezbaterile s-au purtat într-o atmosferă destinsă, constructivă. Vorbitorii, Gheorghe Pantelimon, Gheorghe Dumitraşcu,

***

Personalităţi româneşti în construcţii

- OCTAVIAN LUCA -

Hristache POPESCU

Octavian Luca s-a născut la 18 mai 1937 în comuna Bujoreni, judeţul Vâlcea.

După absolvirea Şcolii Pedagogice de Învăţători din Râmnicu Vâlcea, a urmat cursurile Facultăţii de Hidrotehnică – Institutul de Construcţii Bucureşti, devenind inginer în anul 1966.

A început activitatea de inginer proiectant la Institutul de Proiectări de Uzine şi Instalaţii Metalurgice unde, între anii 1966-1972, a fost şef de secţie.

Activitatea didactică în învăţământul superior a început-o în anul 1972 la Catedra de hidraulică – Institutul de Construcţii Bucureşti, devenind ulterior şef de lucrări (1976), conferenţiar (1990), profesor (1992) la Catedra de hidraulică şi protecţia mediului din Universitatea Tehnică de Construcţii Bucureşti.

În afara conducerii de seminarii, laboratoare şi proiecte, a predat cursurile: Hidraulica şi Mecanica fluidelor, Hidraulică, hidrologie şi hidrogeologie; Ecologie; Hidraulica râurilor; Maşini şi echipamente hidromecanice; Hidraulica instalaţiilor; Sediment transport (la Department of Civil Engineering).

În anul 1978, a urmat un stagiu de specializare în domeniul mişcărilor bifazice la Universitatea Johns Hopkins din Baltimore.

În anul 1981, a obţinut titlul ştiinţific de doctor inginer cu teza: *Contribuţii privind studiul hidrotransportului în conducte sub presiune*. Este conducător de doctorat din anul 1996, având susţinute patru teze şi 12 doctoranzi sub îndrumare. În calitate de referent ştiinţific oficial, a fost membru la numeroase comisii pentru susţinerea de teze de doctorat.

Profesorul Octavian Luca este şi expert tehnic în domeniul Construcţii şi amenajări hidrotehnice, atestat MLPAT, din anul 1998.

În activitatea tehnică a debutat din studenţie, fiind angajat ca proiectant la Institutul de Studii şi Proiectări Hidrotehnice, unde a colaborat la realizarea schemei de amenajare a Bazinului hidrografic Lotru. Ca inginer proiectant la IPROMET şi şef de proiect, a contribuit la elaborarea a peste 80 de proiecte de execuţie şi studii tehnico-economice, pentru diferite uzine siderurgice şi metalurgice din ţară.

În paralel cu activitatea didactică, prof. Octavian Luca a răspuns solicitărilor din proiectare şi execuţie, dând soluţii în di-

ferite expertize tehnice, mai ales în domeniul hidrotehnicii, atât în țară cât şi în străinătate.

Prof. Octavian Luca are o bogată *activitate publicistică tehnică*. A publicat peste 100 de articole şi este autor sau coautor la 13 cărți, dintre care remarcăm: *Hidraulică şi hidrologie*, 1986; *Hidraulica râurilor*, 1993; *Hidraulica cursurilor de apă* (coautor), 1998; *Hidraulica mişcărilor permanente*, 2000; *Environmental Impact of Free Surface Flows* (coautor), 2002; *Hidraulica construcțiilor* (coautor), 2002.

În perioada 1979-1984, a fost referent ştiințific la Applied Mechanics Reviews San Antonio, Texas.

Menționăm că, având avantajul experienței de proiectare, prof. Octavian Luca a contribuit substanțial la dotarea şi echiparea Laboratorului de hidraulică, unde a condus direct realizarea de modele fizice pentru lucrări hidrotehnice importante.

De remarcat că, prof. Octavian Luca este autor sau coautor a 12 invenții: *Dispozitiv pentru curățirea conductelor; Procedeu şi instalație pentru aerarea automată a apei; Dispozitiv pentru capatrea aluviunilor de fund; Dispozitiv pentru răcirea benzilor laminate la cald; Metodă şi dispozitiv pentru determinarea tensiunii superficiale; Procedeu şi instalație pentru aerarea hidraulică a apelor urate; Mecanism pentru producerea impulsurilor de debit; Procedeu şi instalație pentru vibrarea stratului filtrant colmatat de la filtrele rapide pentru limpezirea apei* (Premiul III la Salonul Național pentru Invenții şi Inovații, Târgovişte, 1988)*; Instalație pentru captarea aluviunilor târâte pe fundul albiilor râurilor şi fluviilor; Maşina pentru curățirea canalelor magistrale; Construcție hidrotehnică uşoară pentru protejarea şi refacerea plajelor marine.*

Prof. Octavian Luca este membru al International Urban Fellows Association, S.U.A.

Amintim că, a îndeplinit funcții în conducerea Facultății de Hidrotehnică, ca secretar ştiințific în Biroul Consiliului profesoral, între anii 1992-2000.

Pentru întreaga sa activitate didactică, ştiințifică şi tehnică a fost decorat cu diferite medalii.

...O activitate prestigioasă care îi onorează numele!

Adept al *lucrului bine făcut*, realizările sale vădesc exigența autorului Octavian Luca.

Participările sale la numeroase congrese şi conferințe ştiințifice internaționale, cu idei inedite, l-au făcut cunoscut şi apreciat de specialişti de înaltă valoare din lume.

Inteligent, onest, hotărât, logic în decizii, devotat semenilor, cu mult bun simț şi extrem de serios şi de modest, este iubit şi respectat de toți studenții şi cadrele didactice ale facultății.

Acesta este destoinicul profesor Octavian Luca – personalitate de seamă, care a scris o pagină frumoasă în istoria ştiinței şi tehnicii hidrotehnice româneşti. Alături de celelate minți devotate creației româneşti, îşi are un loc bine meritat. N-a lovit semenii cu vorba (generatoare de conflicte) şi nici cu fapta (ce poate schimba destine). Iar soția sa, prof. univ. dr. în medicină Rodica Luca – îl numeşte *cel mai bun soț din lume*!

S-a stins din viața sa tumultoasă, la 14 octombrie 2009, la Bucureşti.

***

primarul Sorin Vasilache, Cristian Ovidiu Dinică, Mihai Stoian şi Ion Popescu au apreciat că în cele aproape 140 de pagini ale cărții sunt reunite informații din domeniul istoric, geografic, medical, turistic şi spiritual, care se constituie într-un „ghid la îndemâna oricui". De fapt şi autorii afirmă că au scris aceste rânduri din dorința sinceră de a putea fi în folosul cât mai multor oameni. În mod firesc, ponderea o dețin relatările referitoare la izvoarele minerale şi afecțiunile pentru care sunt recomandate, la vilele şi hotelurile care sigură spații de cazare confortabile şi servicii de cea mai bună calitate, cartea având şi o importantă valoare publicitară în favoarea turismului. Din anul 2000 stațiunea a fost preluată de S. C. Olăneşti Riviera S. A., interviul cu dl. Ion Tudor reliefând măsurile de modernizare care au fost întreprinse în această perioadă.

Vorbitorii au mai scos în evidență că lucrarea este întrucâtva atipică, redactată într-o formă atractivă, accesibilă şi oferă o lectură plăcută. Printre elementele inedite s-au remarcat interviurile cu persoane care consumă ape minerale, cât şi inserțiile umoristice. Bine apreciate au fost şi ilustrațiile, care prezintă obiective turistice, instituții, biserici şi schituri, peisaje mirifice de pe raza localității.

Prof. dr. Ion Popescu, cel care a realizat volumul „Băile Olăneşti-file de istorie", avându-l coautor pe Nicolae Gorgan, a făcut şi unele recomandări colegiale de care trebuie să țină seama autorii cărții lansate, în eventualitatea în care va fi tipărită o ediție revăzută şi completată.

Protagoniştii, Viorel Câmpulungeanu şi Traian Rădoi şi-au exprimat convingerea că totul este perfectibil şi au adresat mulțumiri celor care au făcut posibilă tipărirea cărții, primarului Sorin Vasilache, care a sprijinit în mod substanțial organizarea acestui act de cultură autentic, tuturor participanților.

Am petrecut momente plăcute în compania unor persoane dragi, care iubesc valorile şi nutresc sentimente de prețuire față de cei care le creează şi le promovează.

C. Brâncuşi, *Fântâna lui Narcis*, profil şi față 1913, machetă monument Spiru Haret

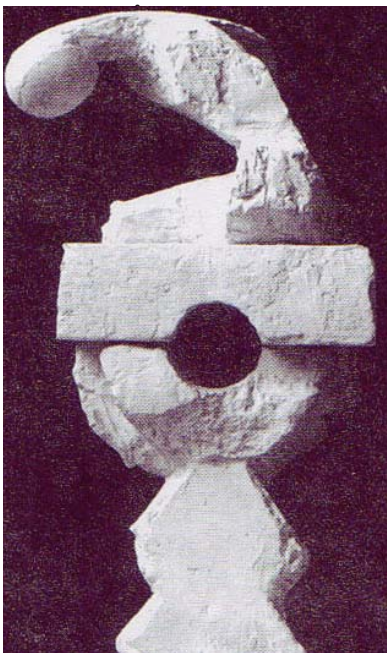

PRIMA DOAMNĂ A KREMLINULUI BOLŞEVIC NADEJDEA KOSTANTINOVA KRUPSKAIA

Carmen MATEI

În octombrie 1917 se desfăşura în Rusia „revoluţia bolşevică" ce avea să ducă la instaurarea primului regim comunist din istoria omenirii.

Un rol esenţial în pregătirea şi desfăşurarea revoluţiei l-a avut V I. Lenin, sprijinit îndeaproape de soţia sa Nadejdea Krupskaia, devenită „prima doamnă a Kremlinului" bolşevic.

Cine a fost Nadejdea, femeia de nădejdie a lui Lenin? Cine i-au fost părinţii?

Mama, Elisaveta Vasilievna Tirstova, absolventă a Institutului de fete pentru copiii orfani ai ofiţerilor, a ajuns guvernantă într-o familie înstărită în gubernia Wilna. S-a căsătorit cu Konstantin Ignatievici Krupski, un tânăr chipeş, absolvent al Corpului de cadeţi.

În primii patru ani de căsătorie, cei doi tineri au dus o viaţă lipsită de griji, dar în 1872 Krupski este concediat pentru „abuz de autoritate". Acest verdict nedrept va fi anulat după 8 ani de zbucium şi alergătură, nu lipsiţi de peripeţii.

În cele din urmă autorităţile le-au permis să se strabilească la Petersburg.

Nadejdea, unica lor fiică s-a născut în anul 1869 şi a crescut într-o atmosferă de dragoste şi duioşie părintească.

Părinţii au dorit ca fiica lor să aibă o pregătire aleasă, drept urmare au înscris-o la una din cele mai bune şcoli particulare din Rusia, gimnaziul principesei Obolenskaia.

La această şcoală învăţau fetele din diverse medii sociale aristocrate, fiice de negustori, dar şi din medii sociale modeste.

În anul 1883-mama Nadiei rămâne văduvă, iar speranţele mamei se îndreaptă către fiica sa, pe care o luase sub protecţia sa Nikolai Utici, persoană cunoscută în cercurile revoluţionare (unul dintre conducătorii secţiei ruse a Internaţinalei I) aşa că microbul revoluţionar va pătrunde încet, încet în sufletul Nadiei

Tinereţea Nadiei a fost marcată de evenimente tumultoase, revoluţionare.

În 1887 absolvă clasa a opta, pedagogică şi este posesoarea unei diplome de preceptor ce-i permite să-şi desfăşoare activitatea pedagogică, pregătind pentru examene eleve din gimnaziul principesei Obolenskaia.

În primăvara anului 1890, Nadia a citit "Capitalul" lui Marx. Prietena ei, Ariadna Tşrkova spune că parcă ar fi băut "apă vie ", aşa de mult a influenţat-o. Aşa s-a stins din ea domnişoara naivă ce-şi căuta drumul în viaţă, şi s-a născut adevărata Nadejda Krupskaia.

I s-a mai spus şi "ciorap albastru", ceea ce desemnează o femeie care-şi uită feminitatea, neglijentă şi şleampătă.

Şi totuşi Krupskaia, chiar dacă nu era o frumuseţe, nu era nici pe departe un "ciorap albastru ". Ariadna o descrie astfel: "Nadia avea o piele fină, foarte albă, iar bujorii ce i se revărsau de pe obraji spre urechi, spre bărbie şi frunte erau de un roz delicat. "

În 1890 îl cunoaşte, într-un cerc revoluţionar pe studentul teolog Klasson. Împreună cu acesta studiază "Capitalul", care apăruse şi în limba rusă.

"Marxismul, spune ea, mi-a dat cea mai mare fericire pe care şi-o poate dori un om: cunoaşterea direcţiei în care trebuie să mergi, siguranţa netulburată în rezultatul final al cauzei de care-ţi legi viaţa."

În februarie 1894 o găsim pe Nadia, profesoară la şcoala serală din Petrograd. Seara târziu, acasă, studia marxismul. Printre cărţi şi broşuri (pe care le citea pe nerăsuflate) a găsit un caiet şi a văzut că marginile-i sunt pline de notiţe. A rămas uimită de atitudinea fermă, de curajul interpretărilor autorului.

În aceeaşi zi, absolut întâmplător, s-a întâlnit cu prietenul ei Klassou care a invitat-o la o petrecere, dar de fapt cercul lui revoluţionar organiza o discuţie marxistă.

Acolo l-a văzut Kruskaia pentru prima data pe Vladimir Ulianov.

În toamna aceluiaşi an Krupskaia participa la lansarea cărţii lui Vladimir: "Ce sunt prietenii poporului şi cum luptă ei împotriva social-democraţiei ", o carte ce a avut un secces răsunător.

Peste câteva zile, Nadia s-a dus la biblioteca publică, şi, nu se ştie cum s-a întâmplat, la ieşirea din bibliotecă a dat nas în nas cu Lenin.

Acest moment a decis destinul Nadiei. Din acest moment nu s-au mai despărţit, i-a fost alături ca pri-eten, tovarăş, iubită, soţie. Pe atunci avea 25 de ani, iar mama ei, Elisaveta Vasilievna, pierduse speranţa că fata ei se va mai mărita vreodată. La aceasta se mai adăuga şi teama că în orice moment fata putea fi arestată, din cauza convingerilor ei politice.

Timp de patru ani Nadia şi Ilici şi-au desfăşurat împreună activitatea revoluţionară.

Tânărul Ilici, ca de altfel şi alţi tineri revoluţionari a trebuit să ia calea exilului, iar Krupskaia va fi condamnată de autorităţile ţariste la închisoare. În timp ce se afla la închisoare a primit scrisoarea în care Ilici îi făcea declaraţii de dragoste şi-i propunea să-i fie soţie. Asta însemna că ea trebuia să ceară să fie transferată în locul unde el îşi ispăşea exilul. A obţinut permisiunea să plece împreună cu mama ei.

Ilici s-a aflat în exil între anii (1898-1900), în Siberia, la Şuşenskoe, perioadă pe care Nadia o descrie ca fiind cea mai fericită din viaţa lor. Autorităţile i-au pus să se cunune religios spre marea bucurie a mamei ei, o femeie cu frica lui Dumnezeu.

Despre viaţa lor la Şuşenskoe, Nadia îşi aminteşte: "Viaţa în acest Şuşenskoe era uimitor de ieftină. Bunăoară, cu solda sa, o subvenţie de 8 ruble, Vladimir Ilici avea o cameră curată, hrană, plătea spălatul şi reparatul lenjeriei. E drept că prânzul şi cina erau cam modeste; într-o săptămână, pentru Vladimir Ilici, înjunghiau un berbec şi-l hrăneau cu carne de oaie zi de zi, până se termina; cumpărau carne pe o săptămână. Lucrătoarea toca această carne direct în covata în care gătea şi hrana pentru vite ca să-i facă pârjoale lui Ilici, tot pe o săptămână încheiată. În schimb, lapte şi brânzoaice erau cât îşi poftea inima".

Tot Nadejdea se plânge că vara nu găseau pe nimeni să-i ajute în gospodărie şi atunci au angajat o fetiţă de 13 ani, Paşa,

„slabă ca un țâr cu coate ascuțite ce a pus foarte curând ordine în gospodărie “

Şi când te gândeşti că aceşti Ulianov exploatau o copilă, ei care luptau pentru dreptate socială!

După Şuşenkoe urmează exilul în afara Rusiei, dar şi făurirea şi evoluția partidului bolşevicilor, a cărui activitate canalizează revoluția rusă pe calea leninistă.

În toamna anului 1917, în ziua de 24 octombrie cineva o caută pe Krupskaia la duma din raionul Viborg şi-i inmânează un bilețel. Era de la Lenin către Comitetul Central al bolşevicilor: ”Orice tărăgănare în acțiune este echivalentă cu moartea, reprezentă semnalul evenimentului ce avea să schimbe destinul Rusiei“.

Krupskaia îşi dă seama că a sosit momentul când se va înfăptui cauza vieții lor. Krupskaia se hotărăşte să plece la Smolnîi, acolo unde se afla soțul ei. Din acest moment nu s-au mai despărțit nici un moment.

La 25 octombrie revoluția bolşevică a triumfat. Lenin şi Krupskaia erau fericiți. După mulți ani îşi vedeau visul cu ochii. Lenin a avut ocazia să se răzbune pe Romanovi, pentru execuția fratelui său Alexandru.

Imediat ce bolşevicii au luat puterea, Lenin şi soția sa s-au mutat la Kremlin. Krupskaia conducea învățământul public. Din inițiativa ei, în toate şcolile țării au fost suprimate orele de religie, vrând parcă să lovească în religiozitatea mamei sale.

Lenin s-a îmbolnăvit, iar boala lui a înspăimântat-o pe Nadia. Pentru prima dată i-a trecut prin minte gândul: Ce va face fără el? În cercurile partidului deja se vorbea despre înlocuirea lui. În timp ce Lenin era bolnav, Comitetul Central al P.C. al Uniunii Sovietice îl numeşte secretar general pe I.V. Stalin, şi totodată îl desemnează responsabil cu respectarea regimului prescris de doctor bolnavului Lenin! Mai direct Stalin îşi asuma personal această răspundere. Secretara lui Stalin îi aduce acestuia, pe ascuns, aşa-zisul „Testament” al lui Lenin prin care acesta îşi avertizează colegii de partid: Stalin e prea brutal, şi acest cusur, pe deplin tolerabil în mediul şi în comunicarea dintre noi, comuniştii, devine intolerabil în funcțiunea de secretar general. De aceea propun tovarăşilor să chibzuiască la modalitatea de al transfera pe Stalin din acest post şi a numi în locul lui o altă persoană.

Krupskaia nu se dezlipeşte de patul bolnavului, şi rămâne stupefiată când Stalin o acuză că nu-şi îngrijeşte bine soțul.

Soția se simte jignită şi între cei doi se va ajunge la ceartă şi o răceală în decembrie 1922 , care nu va înceta niciodată.

Lenin va afla de cearta dintre cei doi, mai târziu, pe 5 martie 1923 şi a dictat secretarei o scrisoare pentru Stalin : “ați comis grosolănia de a o chema pe soția mea la telefon şi a-i adresa cuvinte jignitoare. Deşi ea a acceptat să uite ceea ce i-ați adresat atunci, totuşi acest fapt chiar ea l-a adus l-a cunoştință lui Lenovici şi lui Kamenev.

N-am de gând să uit atât de uşor ceea ce s-a făcut împotriva mea şi e clar că ceea ce s-a făcut împotriva soției mele eu consider că s-a făcut impotriva mea. De aceea vă rog să cumpătați bine dacă sunteți de acord să vă retrageți cuvintele şi să vă cereți scuze sau preferați să rupem relațiile dintre noi“.

Este de apreciat că, bolnav fiind, Lenin şi-a apărat soția.

După ce a înmânat scrisoarea secretarei, starea de sănătate a lui Lenin s-a înrăutățit brusc. I s-a ridicat temperatura, i-a pierit graiul, iar paralizia i-a afectat partea stângă a corpului... Din acest moment Lenin nu şi-a mai revenit niciodată.

Se spune despre el că a dat în mintea copiilor.

A mai trăit aproape un an, dar Nadia nu s-a îndepărtat de la căpătâiul lui până nu şi-a dat sfârşitul.

Krupskaia părea o femeie de fier. În timpul funerariilor nimeni n-a văzut în ochii ei o lacrimă. La parastas, adresându-se către popor şi partid, a spus: „Zilele acestea, cât am stat lângă sicriul lui Vladimir Ilici, am prefirat în minte toată viața lui, şi iată ce-aş dori să vă spun: Inima lui a fost plină de iubire fierbinte pentru toți oamenii muncii, pentru toți cei asupriți.

Am să vă adresez o mare rugăminte... Nu-i ridicați monumente, nu înălțați palate care să-i poarte numele, nu organizați solemnități fastuoase în memoria lui!...Şi în viață el acorda puțină importanță acestor lucruri, toate acestea îl apasau”.

Stalin n-a ținut cont de dorința femeii de a-şi înmormânta soțul. Ba mai mult, o pune să viziteze Mausoleul unde Lenin era îmbălsămat şi transformat în mumie. Pe Nadejdea o îngrozeau ritualul de inchinare, cozile interminabile la ose-mintele lui, ritual pus la cale de Stalin pentru a o umili pe Krupskaia.

Krupskaia i-a supraviețuit lui Lenin 15 ani, timp în care bolnavă fiind lucra, scria recenzii, dădea meditații, învăța oamenii să trăiască după ideile ei şi ale lui Lenin.

Este autoarea a 11 volume impunătoare, care conțin şi lucruri folositoare, dar eronat interpretate de şcoala stalinistă, după cum menționează reportera Larisa Vasilieva.

În seara zilei de 26 februarie 1939 Nadejda Krupskaia şi-a sărbătorit cei 70 de ani de viață.

Stalin i-a trimis un tort imens din care s-au înfruptat toți invitații. A doua zi Krupskaia era singura care a încetat din viață, la spital, ca urmare a unei intoxicații acute.

Să fie o pură coincidență, că a mâncat din tortul trimis de Stalin?

El s-a arătat foarte îndurerat de moartea soției lui Lenin şi a purtat personal urna cu cenuşa ei.

Asfel s-a încheiat istoria vieții primei doamne a Kremlinului, o femeie puternică aflată lângă un bărbat puternic, Lenin!

Bibliografie: „Doamnele Kremlinului” de Larisa Vasielieva, Ed. Universitas , Chişnău , 1993.

UNICĂ ŞI IREPETABILĂ CĂLĂTORIA VIEȚII

Alina ANGHELESCU

Întrebați deseori ce ar vrea să facă, cei mai mulți dintre noi ar spune: „aş călători”… Sigur, unii poate chiar doresc să călătorească cu adevărat, dar cred că cei mai mulți care spun asta, de fapt, nu şi-au găsit locul bun, acel loc unde fiecare zi e „altfel” şi de aceea vor mereu să plece undeva, spre altceva. De fapt, călătorim mereu chiar dacă nu plecăm. Călătorim mereu printre alte vieți, alți oameni, alte subiecte, evenimente şi reclame, călătorim de la an la an, de la un stadiu la altul, între grupuri de prieteni care se schimbă, între relații care se schimbă şi ele, între cărțile pe care le-am citit acum cinci ani şi cele citite săptămâna trecută… Şi, cât e ziua de lungă, călătorim: de la micul moment petrecut pe o rețea de socializare la transportul în comun sau cu maşina personală, de la momentele în care găsim răgazul să dăm un telefon în liniște, pană la discuțiile neaşteptate la o cafea… Totul este să învățăm să facem frumoasă această călătorie zilnică prin viață, pentru că, indiferent de genul călătoriei, cei care ştiu să călătorească sunt tocmai aceia care au unde să se întoarcă. Şi, prin urmare, de unde să plece. Şi apoi, ştiu să călătorească cei care au ajuns undeva, după o perioadă de mers în ceață.

Până nu atingem prima noastră destinație importantă în viață, e greu să ştim ce înseamnă o călătorie. Abia atunci învățăm să ne bucurăm de orice pas, să ne dozăm efortul şi beneficiile obținute… Viața este o călătorie al cărei itinerar este în mod esențial acelaşi pentru toți, chiar dacă plecarea are loc în alte circumstanțe şi cu alte bagaje. Orice am face, călătoria deja a început, e lungă şi frumoasă, unică şi irepetabilă. Unii alegem să călătorim la clasa economică, alții la clasa de mijloc, iar restul, la clasa întâi. Pe drumul nostru întâlnim aceiaşi oameni care au hotărât să meargă împreună cu noi. Când ne oprim într-un loc, suntem singurii care fac această alegere. Ne urcăm apoi la bordul următorului avion, cu altă destinație. Nu există reguli bătute în cuie. Când călătoria s-a terminat, trebuie să plecăm din nou, altundeva.

La fel ca şi viața, moartea e temporară. Trebuie să ne trăim propriile vieți sau să trăim ca versiuni originale a ceea ce dorim să devenim, pentru că aceasta este natura propriilor noastre suflete.

CENTENAR ION DUMITRESCU

Stela SPÂNOIE

O prestigioasă instituție culturală cu stagiune permanentă în Râmnicu Vâlcea şi anume Filarmonica „Ion Dumitrescu” poartă numele compozitorului de la a cărui naştere se împlinesc 100 de ani (20.V.1913 «Oteşani - Vâlcea» - 6. IX.1996 «Bucureşti»).

Compozitor şi profesor, Ion Dumitrescu a început studiile muzicale la Seminarul din Râmnicu Vâlcea continuându-le la Conservatorul Bucureşti. Pe parcursul vieții sale, după studiile de la UNMB, a lucrat ca profesor de muzică a fost dirijor şi compozitor la Teatrul Național, pentru ca din 1944 să devină profesor la Universitatea Națională de Muzică Bucureşti, unde va preda în principal Armonie, până în 1979.

În domeniul compoziției, Ion Dumitrescu a avut o activitate impresionantă, abordând aproape toate genurile: muzică simfonică, de teatru, de film, corală, de cameră.

A scris eseuri, studii, articole, cronici, a făcut parte din jurii naționale şi internaționale de concursuri muzicale, a susținut prelegeri, conferințe, concerte – lecție, emisiuni de radio şi televiziune, a cules, notat şi prelucrat folclor, a făcut parte din numeroase consilii artistice şi ştiințifice, comisii de învățământ artistic superior etc.

Pentru întreaga sa activitate, Ion Dumitrescu a fost distins cu Marele Premiu al Uniunii Compozitorilor şi Muzicologilor din România, cu multiple ordine şi titluri ale Statului Român, cu premii de creație, a primit titlul de membru corespondent al „Académiei de Beaux-Arts” din Paris şi al „Academiei Tiberina” din Roma.

CÂNTECUL DE SUFLET AL OLTENILOR: "M-A FĂCUT MAMA OLTEAN"

Cântecul de suflet al oltenilor "M-a făcut mama oltean" are o poveste extrem de fascinantă şi se pare că această melodie, cu care orice oltean se mândreşte, a fost compusă în cinstea haiducului Iancu Jianu, în 1809.

Astfel, legendarul lăutar al Craiovei, Niță Băloi, din Işalnita (la acea vreme, teritoriul moşiei Işalniței începea de undeva din cartierul Severinului de astăzi), a compus acest cântec în cinstea Jianului, după ce haiducul a învins oastea lui Paşa Pazvant Oglu la Vidin, răzbunându-se astfel față de ororile făcute de acesta oraşului Craiova în anii 1799 - 1800, în care a incendiat şi a distrus mai multe case şi moşii de pe teritoriul Craiovei. În urma acestei bătălii de la Vidin, se pare că însuşi Iancu Jianu a fost cel care l-a rănit pe Pazvante, lăsându-l fără un ochi, după acest incident Pazvante intrând în tradiția populară cu numele de Pazvante Chioru'.

La întoarcerea de la Vidin, în Craiova a fost o bucurie nespus de mare, Iancu Jianu a fost primit ca un erou, deoarece îi scăpase de un personaj de temut al acelor vremuri. De altfel, şi din conținutul textului îndrăgitului cântec se poate observa că personajul descris este văzut ca purtând "căciulă de astrahan, cojocel de miel bârsan şi cămaşă de tulpan", straie care îl caracterizau în întregime pe Iancu Jianu. De asemenea, se cunoaşte foarte bine faptul că acesta era scund de statură şi foarte isteț, lucruri redate prin versurile: "Sunt oltean de Jiuleț, mititel şi iubăreț", dar şi foarte îndemânatic cu armele, îndrăzneț, energic, având, totodată, un farmec personal deosebit. Mai mult, Iancu Jianu era perceput de foarte mulți ca un personaj care era pe de o parte extrem de sufletist cu cei nevoiaşi, dar şi foarte dur cu cei care îndrăzneau să-l înfurie. Deşi este născut la Caracal, mama lui Iancu Jianu era craioveancă la origine, iar el a copilărit şi s-a format în Craiova, oraş pe care l-a îndrăgit foarte mult, motiv pentru care şi în cântec se specifică faptul că este "pui de craiovean".

Deşi această melodie a fost cântată de mai mulți interpreți de muzică populară oltenească, printre care şi regina muzicii populare olteneşti, Maria Lătărețu, cea mai duioasă interpretare a acestui cântec a făcut-o Ion Luican, culmea, un bucureştean, care, însă, şi-a petrecut foarte mult timp în Oltenia. Potrivit tradiției populare, cântecul "M-a făcut mama oltean" a fost compus, în acea seară, pentru Iancu Jianu de lăutarul Niță Băloi, din Işalnița, căruia Vodă îi tăiase, în 1802, degetele de la mâna dreaptă ca să nu mai răscoale norodul prin cântecele sale, dar el nu înceta să cânte.

Preluat de pe internet de Voichița CERNĂTESCU (02 04 13)

M-a făcut mama oltean

Foaie verde maghiran, măi
M-a făcut mama oltean, măi
Port căciulă de-astrahan
Şi cămaşă de tulpan
Cojocel de miel bârsan, măi Leano.

Oltean sunt, oltean îmi zice
Oltean sunt oriun'm-oi duce
Sunt oltean de Jiuleț, mititel şi iubăreț
M-a făcut mama isteț, măi Leano.

Foaie verde maghiran, măi
M-a făcut mama oltean, măi
Port condeiul de tufan
Unde scriu nu şterg un an
Că mi-s pui de craiovean, măi Leano.

Cin' se ia cu mine bine
Îi dau haina de pe mine
Cin' se ia cu mine rău
Să-l păzească Dumnezeu
Că sunt şarpe de dudău,
Dă-l galbin şi muşcă rău, măi Leano.

(Folclor oltenesc)

NOTĂ

Să înțelegem din cele două versuri: „Port condeiul de tufan/ Unde scriu nu şterg un an" că Petrache Poenaru poate fi, cumva, un Iancu Jianu? sau Niță Băloi să fi intuit o legătură dintre cei doi?...Oricum, în nici o genă din toate timpurile, scrisul, nu a fost asociat cu tâlhăria! Acum este momentul să spunem că aici se naşte scrisul incriminator, iar Petrache Poenaru este cel care a intuit primul că acesta poate deveni o cumplită armă, de atac sau de apărare. Este cazul să ni-l asumăm pe Petrache Poenaru ca un prim şi cel mai mare gradat în lupta pentru afirmarea Şcolii! Învățăturii! ...practice. Noi vâlcenii şi bucovinenii de nord est i-am preluat cu brio năravurile...granițele spre est ale Apusului civilizat fiind Oltul în Valachia, şi Nistrul în Moldova!

03 03 13
Petre CICHIRDAN

Cine sunt eu?

Rareş Ştefan Pană, elev în clasa a V-a, la Colegiul Național « Mircea cel Bătrân » din Râmnicu Vâlcea. Înclinația mea spre poezie a fost descoperită de două doamne, învățătoarea mea Melania Stanca şi Simona Tamaş, prof. de Limba şi Litertura română. Doamna prof. Simona Tamaş, profesoara de la clasă, mă încurajează şi mă îndrumă şi în atelierul de creație « Artizanii cunoaşterii ».

In 2012 am avut marea satisfacție de a mi se fi publicat, de către Editura Silviana, primul meu volum de poezie « Eu şi Dumnezeu ».

Ce mă defineşte pe mine, Rareş Pană, că exist prin poezie…, că ea este sensul meu de a fi…

Exist

O caleaşcă aurită înconjurată cu stele palpită în inima Cerului
Când aceasta sucombează, apare astrul creației lui Dumnezeu.
Strig, liniştindu-mi sufletul plăpând, flămând de Cuvânt întru slava Sa.
Plâng, udând iarba într-o ploaie stinsă de lumină tălpile mele uscate-n țărâna
uitată-n timp se-nfioară…
Apa curge de sus în jos, - de jos în sus, precum lacrimile mele către Dumnezeu.
Un înger coboară din Rai, ocrotindu-mi sufletul sfărâmat.
O carte răsfoită de-a-ndoaselea e ca o lacrimă căzută din Cer
Iar astrul Poeziei se rupe-n două…exist !

Chiar dacă …

Chiar dacă stelele de pe cer nu formează un colier aurit…
Chiar dacă o sirenă cu ochii de perlă nu-ți apare în cale…
Chiar dacă peştişorul de aur nu-ți îndeplineşte cele trei dorințe…
Chiar dacă nu poți să cazi din zenit în nadîr…
Chiar dacă nu te poți plimba pe Calea Lactee…şi să ajungi pe o insulă cu
comori ascunse…
Chiar dacă apa nu se poate transforma în cristal sau în pietre prețioase
Dumnezeu e-n toate.

Un copil şi un înger

Stau pe iarba umedă-eu şi un înger…
Privesc imensitatea cerului-eu şi un înger…
Plâng căci frumusețea este lângă mine…
Strig către Dumnezeu-un strigăt etern
Îl caut…mă caut…alături de Creator eu şi un înger…
Firul de nisip se sparge-ncet în clepsidra timpului
Şi-nțeleg esența vieții
Cântecul unui înger îmi arată calea către Dumnezeu
Stau pe iarba umedă-eu şi un înger
Privesc imensitatea cerului-eu şi un înger…
Şi-nțeleg: om şi timp
om şi înger
om şi Dumnezeu
Până la urmă, pe iarba udă, sub imensitatea cerului, vom rămâne:
un copil şi un înger.

Rareş Ştefan PANĂ

VICTOR T. FLORESCU

S-a născut la 5 august 1900 în comuna Costeşti, județul Vâlcea.

Absolvent al Şcolii Normale de învățători din Râmnicu Vâlcea.

Căsătorit cu Elena Duiculescu din comuna Pietrari, fiica unui fruntaş liberal local, prieten cu I. Gh. Duca.

A funcționat ca învățător în comuna Băbeni, unde a legat o prietenie pe viață cu preotul Ion Marina, tot din Băbeni, viitorul patriarh Justinian Marina.

După 1930 se transferă în Râmnicu Vâlcea, ca învățător la Şcoala Normală de învățători şi apoi la Şcoala de Băieți nr. 1 (Şcoala cu ceas), la care a fost şi director.

După război, o perioadă, a fost director adjunct la Liceul „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea.

Arestat în 1952 pentru simpatii liberale, a stat doar un an la canal, fără a fi condamnat.

După ce a revenit din închisoare a funcționat din nou ca învățător al Şcolii generale nr. 1 din Râmnicu Vâlcea până la pensionare, în anul 1960.

A fost membru al Cooperativei preoților şi învățătorilor, colaborator al Gazetei Matematice, membru al Consiliului Eparhial al Episcopiei Râmnicului şi al Consiliului Național Bisericesc.

NICOLAE CEACHIR

(1927-2007)

Elena GEORGESCU

Am citit de curând cartea sa "Un istoric român ancorat în contemporaneitate". Este traseul vieții unui om pe care l-am cunoscut, mi-a fost profesor la facultate, pentru că am poposit adesea asupra cărților sale dedicate istoriei şi în plus, nu de puține ori, a fost în Râmnicu Vâlcea având cuvinte de admirație pentru oameni şi locuri.

De ce m-am gândit că merită să nu îl lăsăm în uitare?

Pentru că a fost un istoric dăruit istoriei, aducând contribuții remarcabile acestei ştiințe, pentru că între colegii generației sale s-a detaşat ca fiind cel mai prolific şi reprezentativ cercetării în istoria sud-estică europeană, în balcanistică. Poate fi model, şi a fost pentru studenții săi, prin tenacitatea cu care a cercetat în arhive naționale şi internaționale, contribuind la clarificarea unor probleme controversate. A fost şi profesor universitar timp de 50 de ani.

Cartea oferă multe noutăți, prilej de reamintit şi regândit în alt context istoric, date, fapte şi considerații.

M-am bucurat pentru succesele sale, m-am întristat pentru momentele grele prin care a trecut şi despre care, studentă fiind, nu am ştiut.

Câteva repere biografice sunt concludente, insistând mai puțin asupra omului Nicolae Ceachir, cât mai ales asupra consistentei activități ştiințifice şi didactice. Încerc!

Într-un medalion ce i-a fost dedicat la 70 de ani, profesorul Gh. T. Ionescu scria: "Profesorul Universitar Doctor Nicolae Ceachir este o personalitate remarcabilă în istoriografia românească şi sud-est europeană. Este cunoscut în mediile ştiințifice ca un valoros balcanolog, un erudit specialist în istoria universală modernă, un strălucit slavist, un subtil teoretician şi moderator în problematica relațiilor internaționale, dar în primul rând este un om de catedră, un mare dascăl în învățământul superior românesc pe care îl slujeşte cu pasiune şi credință de 50 de ani".

S-a născut în comuna Vaisal, jud. Ismail, din Basarabia martiră, în decembrie 1927, într-o familie care cuprindea trei generații vestite de preoți, patrioți şi culți, în acelaşi timp şi dascăli ai multor serii de elevi basarabeni.

Este al treilea copil al preotului Nicolae Ceachir, trăind într-o atmosferă propice vieții intelectuale, dispunând în casa părintească de o bogată bibliotecă, cu opere valoroase în diferite limbi.

Studiile primare le-a urmat la Vaisal, iar cele liceale la Ismail.

A trăit războiul, cu ochii şi mintea de copil, asistând la situații incredibile, multe consemnate spre neuitare în lucrarea sa.

Pentru familia Ceachir, ca şi pentru atâtea familii basarabene, în anii războiului a început un adevărat calvar.

Cu mijloace modeste de trai, urmăriți continu de autoritățile militare sovietice, fiind în pericol de a fi prinşi şi deportați în Siberia, membrii familiei Ceachir s-au refugiat în România – județul Brăila.

Începe periplul atâtor copii în situația sa datorită consecințelor războiului. Studiile le-a continuat la Brăila şi în alte oraşe transilvane, luându-şi bacalaureatul la Braşov.

După absolvirea liceului, cunoscând multe privațiuni, tânărul Nicolae primeşte o mare lovitură, îi moare tatăl în 1947; cu greu mama sa, fără rude şi cunoscuți, trebuie să se descurce cu cei trei copii, fiul asumându-şi firesc răspunderea pentru sprijin.

Se înscrie şi reuşeşte primul, ca bursier, la Facultatea de Litere şi Filosofie – secția Istorie, a Universității din Bucureşti. În paralel face meditații cu elevi liceeni, în plus, cunoscând şi vorbind curent rusa, ucraineana, bulgara, sârba, franceza, a colaborat ca traducător la diferite reviste, iar mai târziu, ca translator chiar pentru delegații oficiale.

A avut mulți colegi deosebiți cu care se mândrea, atât la facultate cât şi la căminul studențesc "Matei Voievod", unii ajungând mari personalități ale țării: Antonie Plămădeală – viitor mitropolit al Ardealului, Nestor Vornicescu – viitor episcop al Olteniei, Marin Constantin – dirijorul celebrului cor "Madrigal", Marin Preda, Eugen Barbu – scriitori, Toma Caragiu – actorul sau Alexandru Graur – filologul.

La terminarea facultății, ținându-se seama de competența sa, a fost promovat ca preparator-asistent (1955) la catedra de Istorie Universală, urcând cu greu treptele spre lector (1955-1963), conferențiar (1963-1966) şi profesor (1993). În anul 1961 şi-a susținut doctoratul.

În întreaga sa carieră, ca fiu de preot basarabean, căsătorit cu o fată de "chiaburi", dar şi nemembru de partid, a fost supravegheat continu, la început de consilierii sovietici, apoi de securitatea română, trebuind să-şi cântărească fiecare cuvânt

rostit sau scris.

Printre alte calități pe care le-a avut în viață a fost hărnicia, perseverența şi o memorie de invidiat.

Tezaurul de limbi străine cunoscute i-a deschis un drum de avantgardă în domeniul cercetării, mergând pe urmele înaintaşilor săi, cu ample preocupări pentru balcanistică, avându-l ca mentor pe profesorul Victor Papacostea.

Întrucât după război era mare lipsă de cunoscători şi specialişti în limbi străine, dar şi a înclinației sale pentru cercetare, a avut posibilitatea să studieze în arhive nu numai din țară, dar şi din: Sofia, Belgrad, Tirana, Zagreb, Moscova, Praga, Varşovia, Ankara, Paris, Londra, Munchen, Scoplje, Atena, Toronto ş.a., unde a ținut şi numeroase conferințe inclusiv şi în Basarabia sa natală.

Ca profesor, a fost titular al cursului de Istorie Universală la Universitatea Bucureşti, iar după 1989 la Universitatea de stat "Valahia" – Târgovişte, la Universitatea "Dimitrie Cantemir" şi Universitatea "Hyperion" din Bucureşti.

La bilanțul activității sale, se pot consemna 45 de cărți şi din păcate altele rămase neterminate, peste 300 de studii ştiințifice publicate în țară şi în străinătate, circa 1500 de articole în presă cu conținut istoric, aducând reale contribuții în problematica vastă a istoriei moderne a României, în istoria universală, a estului şi sud-estului european, în slavistică, diplomatică, istoriografie, îmbogățind cu noi mărturii documentare şi Arhivele Naționale Româneşti.

O selecție sumară din Cuprinsul cărții sus menționate reflecta aria largă a preocupărilor sale: "Începe calvarul. Armata roşie ocupă Basarabia", "Liceul Sf. Dumitru din Ismail focar de cultură românească în Basarabia"; "Mareşalul Ion Antonescu şi Piki Vasiliu s-au oprit la noi acasă"; "La Odorhei, în inima secuimii, ura mocnea între români şi unguri"; "Teritoriile româneşti în orbita celor trei imperii: otoman, habsburgic şi țarist"; "Rolul României în Sud-Estul Europei. Istoriografia problemei"; "Documente diplomatice portugheze din perioada 1783 -1829, privitoare la Țările Române".

Pentru activitatea sa ştiințifică a primit premiul "Nicolae Iorga" al Academiei Române, precum şi alte distincții onorifice în țară şi străinătate.

Este recunoscut că în activitatea sa ştiințifică, a atacat cu risc şi curaj probleme majore ale istoriei poporului nostru, într-o perioadă nu uşoară pentru istoriografia românească. În anul 1952 a devenit şomer, desființându-i-se la indicațiile lui Roller norma didactică de la Universitate. Pentru alte acte curajoase, timp de 5 ani a trebuit să publice sub pseudonimul C. Nicolae.

În cartea sus menționată cei interesați, pot găsi informații despre viața politică, despre oameni politici, despre situația din învățământul românesc postbelic, despre schimbările geografice şi mai ales geopolitice pentru care România a plătit scump, prin pierderi teritoriale cum s-a întâmplat cu Basarabia, Bucovina, Banatul, Transilvania.

Totodată autorul trece în revistă câteva momente dureroase, consecințele deselor războaie desfăşurate de vecinii hrăpăreți, pe teritoriul țării noastre, devenit teatru de război şi încă de câte ori! Păcile la care marile puteri îşi disputau pe seama noastră noi teritorii, de multe ori ocupându-ne, şi uitând sau întârziind să plece. Mai sunt informații despre cetățeni din țările vecine care au găsit la noi refugiu în urma expulzărilor sau a emigrărilor, din cauza asupririi, alții aduşi de cotropitori cu statut de colonişti sau alte forme.

Se găsesc răspunsuri la multe probleme, chiar până în zilele noastre privind compoziția națională a României.

În 1947 un grec refugiat la noi din Imperiul Otoman a afirmat: "Aceşti români, când îi va judeca cineva fără patimă, cu bună cunoştință şi fără părtinire, îi va găsi cu mult mai buni decât mai multe alte nații, având şi talente pentru care li se cuvine dragoste şi recunoştință. În inimile românilor vedem înrădăcinată depărtarea de orice prigonire a ospitalității, îndurarea şi mai presus de toate, ura către vărsarea de sânge. O cât de vrednici, de respectat şi de iubit sunt aceşti români, domnilor şi cât suntem datori noi, străinii care locuim aici!".

x

Fiindu-mi profesor, îmi amintesc de activitatea practică studențească, "muncă patriotică" făcută după terminarea fiecărui an universitar, când de exemplu, La Lehliu sau Valea Călugărească, a răspuns de noi însoțindu-ne şi cadrul didactic N. Ceachir. Era foarte tânăr, deschis, apropiat de studenții care îl apreciau.

Îmi mai amintesc şi de un alt moment, în 2006, cu ocazia unui simpozion organizat de Arhivele Statului Vâlcea, a fost invitat şi Nicolae Ceachir. M-am bucurat să îl văd după atâția ani. Cunoscându-l bine şi pe soțul meu, istoricul Titu Georgescu, fiind colegi la Universitatea Bucureşti, chiar apreciindu-se reciproc, aşa cum reiese şi din dedicațiile pe cărțile dăruite, mi-am permis să-l invit într-o vizită în "Cuibul lui Georgescu". A venit însoțit de doamna profesoară Carmen Farcaş Mărculescu, soră cu draga mea colegă de grădiniță şi liceu Medeea, de prof. Gheorghe Dumitraşcu, Dumitru Andronie – pe atunci director la Arhivele Județene Vâlcea, profesorul Al. Popescu Mihăeşti – prorectorul Universității "Spiru Haret" Râmnicu Vâlcea, Gheorghe Bonciu –jurist şi cadru didactic la aceeaşi Universitate.

Mi-am căutat carnetul de note din anii studenției şi când a intrat i l-am arătat afirmând eu cu bucurie: "Nu-mi e ruşine să vă privesc, am luat nouă la examenul dumneavoastră". M-am străduit să fie o seară plăcută.

x

Într-unul dintre capitolele cărții sus menționate intitulat "VÂLCENII – CEI MAI NOBILI DINTRE ROMÂNI", N. Ceachir a consemnat: "Prin naştere sunt basarabean, de peste 60 de ani locuiesc în Bucureşti, câțiva ani am trăit printre brăileni, unele clase de liceu le-am făcut trecând munții (Dumbrăveni, Odorhei, Braşov), multe veri le-am petrecut în Oltenița – Județul Dolj, la socrii mei, dar afirm cu certitudine că, după opinia mea, vâlcenii sunt cei mai nobili dintre români! "Nu sunt oamenii interesului de moment, iar legăturile de prietenie, durează decenii, fără gândul la o compensație reciprocă".

Enumeră apoi câteva familii sau persoane cunoscute din oraş, care i-au făcut o impresie deosebită, cu diferitele ocazii, nu puține, când a venit în oraş ca invitat la manifestări ştiințifice, în comisii de bacalaureat şi pentru grad didactic. Între alții, familia prof. Mihai Moldoveanu, N. Bănică –Ologu despre care scrie că este "generos până la dăruire, o minte enciclopedică ce ar fi putut face față unei strălucite cariere universitare", fam. Dumitru Andronie – directorul Arhivelor Județene, pe Ion Soare "un mare paleograf şi slavist", fam. Curecheanu ş.a..

Tuturor le prezintă "toată gratitudinea".

"Nu pot să nu amintesc de tânăra şi frumoasa profesoară de limba română Carmen Farcaş, născută Mărculescu, tatăl ofiţer, căzut erou la Dalnic, în faţa Odesei în anul 1941.

Carmen Farcaş, exigentă dar corectă, este un nume intrat în legendă, educând şi predând peste 30 de ani Limba şi Literatura Română. Am aflat mai multe cu ocazia inspecţiilor de gradul I (50 în totalul carierei mele), când am întâlnit foste eleve ajunse ulterior profesoare la Tulcea, Brăila, Turnu-Măgurele, care se ridicau în picioare când auzeau că o cunosc pe doamna.

Am cunoscut-o în 1957, cu ocazia bacalaureatului, eu preşedinte, dânsa membră în comisie. Frumoasă, cu corpul de viespe, se mlădia, ca spicul de grâu în bătaia vântului şi n-a ţinut cont nici de partid, nici de sindicat, nici de pilele care veneau din multe locuri influente, ci de simţul dreptăţii şi cunoştinţele reale pe care le poseda candidatul examinat. Am aflat, Carmen Farcaş trăieşte, este de o vârstă apropiată mie şi cu ocazia aceasta poate-i cade cartea-n mână. Îi doresc <<La multi ani!>>".

Bibliografie:

Din bibliografia lucrărilor sale pot fi menţionate în mod special:

"Războiul de independenţă a României în context european – 1877 (1957)";

"Diplomaţia europeană în epoca modern" (1984);

"Istoria popoarelor din sud-estul Europei în epoca modernă – 1789-1923" (1987);

" Marile puteri şi România – 1956-1947" (1996);

"Istoria relaţiilor internaţionale – 1648-1947" (1998);

"Istoria universală modernă până la sfârşitul celui de-al II-lea război mondial" (1999);

"Din istoria Bucovinei – 1775-1944" (1999);

"Istoria slavilor" (1998);

"Istoria politică a Europei de la Napoleon la Stalin" (1998);

"Istoria modernă a Poloniei – 1795-1918" (1987);

"Basarabia sub stăpânire ţaristă – 1812-1917" (1992).

Întâmplări adevărate
- versuri -

ANGELA CALANGIU ENE

Din suflet...

Colegilor mei Seniori,
Cu drag şi prietenie
Un zâmbet cald vă dăruiesc
Şi multă bucurie.

E primăvară şi doresc
Ca orice împlinire
Cu voi, cei dragi să o trăiesc
De-aceea vă mărturisesc
Din inimă că vă-ndrăgesc.

Şi vă iubesc, aşa cum pământul
iubeşte soarele,
cum noaptea iubeşte
luna şi stelele.

Sufletul meu are nevoie de voi,
cum viaţa are nevoie
de apă, de aer şi lumină.

Când suntem împreună,
sufletul meu cântă
şi viaţa are sens.

TANTI PUICA

Tânărul profesor repartizat în comuna R. a rămas încântat de locurile pitoreşti, de aspectul şcolii, dar era puţin îngrijorat de gazda recomandată de nea Gicu, omul de serviciu de la şcoală. Acesta îi spusese că femeia are vreo 52 de ani, şi George se gândea că la vârsta asta e o „babă" care-i va face zile fripte.

Ajungând la poartă, nea Gicu a strigat şi, de după colţul casei, a apărut o femeie frumoasă cu faţa rumenă şi ochii vioi.I-a poftit înăuntru, bănuind pentru ce au venit, că auzise de noul profesor căruia sigur îi trebuia o gazdă.

- Luaţi loc aici în grădină, să vă cinstesc cu ceva cât stăm de vorbă.

- Nu vă deranjaţi, zise tânărul profesor, care, deşi avea numai 27 de ani, era vădit impresionat de aspectul „babei".

- Domnul a venit pentru gazdă, o anunţă nea Gicu, dar femeia ca o zvârlugă dispăruse pe poteca ce ducea la casă.

Tanti Puica trăia singură într-o căsuţă frumoasă şi curată, cu grădiniţă de flori în faţă , dar avea o gospodărie întemeiată, cu păsări şi câteva vite. În spatele grădinii de legume, se întindea pe câteva pogoane o livadă frumoasă ca multe de prin partea locului. Se întoarse repede cu un ştergar înflorat, pe care îl întinse pe masa din grădină, o sticlă cu ţuică de prune şi trei păhăruţe. După ce s-au cinstit, femeia şi profesorul s-au înţeles. I-a arătat camera, micuţă, dar curată în care plutea un miros plăcut de busuioc.

Tânărul George urma să plătească pe lună, pentru masă şi casă 500 de lei din cei 750 pe care-i primea la salariu. Nea Gicu i-a promis că o să fie mulţumit, fiindcă Puica găteşte bine, e curată şi e femeie înţelegătoare.

Şi într-adevăr aşa a fost. În plus , Puica avea grijă de avutul ei, chiar dacă era văduvă şi n-avea copii.De câte ori domnul profesor poftea ceva în plus , o ţuică sau o sticlă de vin, ori vreun pui fript, tanti Puica îi îndeplinea voia, dar trecea pe caiet, la fel ca cei de la Bufet care mai vindeau şi pe datorie până la ziua de plată.

Cei doi se înţelegeau bine. Când Puica pleca de acasă, îi lăsa masa pusă în bucătărie şi mâncarea pe marginea plitei să fie caldă. Primii fulgi de nea au căzut de timpuriu. De Sf. Dumitru, o vreme umedă şi rece i-a adunat pe oameni în cămăruţele calde şi primitoare. Întorcându-se de la şcoală mai pe seară, după o şedinţă plictisitoare, George abia aştepta să ajungă acasă, la căldură şi la un păhărel de tărie aromată care să-l încălzească pe interior.

Trecu prin bucătărie, dar masa nu era pusă. Intră în camera lui, aprinse lumina şi rămase înmărmurit în pragul uşii .

- Trage uşa, că mă fârşesc!

În patul lui, îmbrăcată într-o cămaşă lungă de noapte , tanti Puica gemea de mama focului şi repeta ca un patefon stricat : mă fârşesc, mă fârşesc!!!

- Dar ce faci aici, tanti, ce ai păţit?

- Mă fârşesc, mă fârşesc! murmura femeia şi-şi agita braţele de parcă era gata să îşi dea sufletul .

- Cu ce te pot ajuta?

- Uite colea sticla cu oţet. Freacă-mă oleacă pe mâini, pe gât , auuuu! oooo!

George se dezbrăcă repede de palton, luă oţet în palme şi începu s-o frece aşa cum văzuse pe maică-sa făcând cu bunica, atunci când îi era rău. Tanti Puica continua să repete, printre gemete, cu voce slabă că „se fârşeşte".

Dintr-odată, mai înviorată îi ceru să-i ridice cămaşa şi s-o frece şi pe spate. Îndeplinindu-i dorinţa, George constată că pe sub cămaşă trupul gol al femeii vibra ademenitor sub atingerile lui şi tocmai când simţi trezindu-se „leul" din el, tanti Puica se întoarse cu o vioiciune de femeie tânără plină de dorinţe şi-l trase peste ea, înlănţuindu-l cu braţele…

Dacă până atunci gazda şi tânărul se înţelegeau bine, în continuare s-au înţeles de minune. Mâncarea era tot mai bună, Puica mai zâmbitoare, zglobie şi întinerită, iar caietul cu datorii suplimentare rămase gol.

George mai locui încă multă vreme la Tanti Puica...

AM CREZUT ÎN MOŞ CRĂCIUN

- ÎN MEMORIA MAMEI MELE -

În Moldova iernile sunt grele, geroase, cu zăpada cât casa. Tunurile bubuie undeva în depărtare. Luptele se dau pe lângă Prut.

În sobă, focul trebuie să ardă încontinuu. Casa e plină de copii mai mici şi mai mărişori. Sunt trei băieţi şi cinci fetiţe care aşteaptă pe Moş Crăciun. Tatăl e pe front, doar e Primul Război Mondial şi toţi bărbaţii în putere sunt plecaţi să lupte pentru ţară. Mama Ilinca e singură cu pruncii şi cu gospodăria. Întemeiată gospodărie, dar nu sunt mâini de lucru şi soldaţii străini sunt ca hunii.

- Mamă, când vine Moş Crăciun?

- Nu ştiu dacă vine. Voi nu vedeţi ce urgie e afară? Se eschivă mama.

- Dar am fost cuminţi, mămucă, se smiorcăie un băieţel bălai cu ochii albaştri ca cerul de primăvară.

- Vasilică, aţi fost şi n-aţi prea fost. Dacă Moşul nu vine, înseamnă că n-aţi fost.

- Eu cred că vine, mămucă, pentru că ştie că-l aşteptăm, ciripi dulce

Anicuţa.

- Sigur că vine, ştiu eu că ne iubeşte pe toţi că facem treabă, interveni cu seriozitate micuţa Emilia.

- Ba nu o să plângă nimeni. Trebuie să înţelegeţi că e război, e iarnă, tata a plecat şi abia avem ce mânca. Să mulţumim lui Dumnezeu că suntem sănătoşi şi să ne rugăm să se întoarcă tata cu bine acasă.

Noaptea închise pleoapele copiilor, care au adormit cu gândul la Moşul cel Bun, care în alţi ani era nelipsit şi casa era plină de prăjituri, hăinuţe şi încălţări noi.

Ilinca îşi pune cojocul, o broboadă groasă, nişte galoşi în picioare şi iese în gerul nopţii. La uşă o întâmpină Grivei, un câine mare şi lăţos cu ochii blânzi, mirat parcă de apariţia stăpânei lui în toiul nopţii. La vecina şi prietena ei, Gherghina, arde lampa. A bătut la uşă cu sfială. Gherghina apare speriată şi o pofteşte în casă. Şusotesc ceva în şoaptă ca să nu se trezească pruncii şi amândouă, înfofolite, o iau pe drumul spre pădure cu un topor în mână. Le e teamă, dar răzbat bărbăteşte prin nămeţi cu Grivei după ele. În depărtare urlă lupii. E ger şi numai luna le luminează calea. Femeile ochesc un brad cu crengile mai lăsate şi taie două crengi?bogate. Abia le târăsc până acasă. Gherghina intră în casă şi îi aduce Ilincăi o pungă de făină şi un pumn de maia într-o cănuţă.

Ilincuţă, fă-le ceva la copii să se bucure şi ei de Sf. Crăciun.

Îţi mulţumesc, dar şi tu ai copii.

Să le dea Domnul sănătate, că nu vor rămâne nemâncaţi.

Ilinca pleacă acasă. Aranjează creanga într-o găleată şi o împodobeşte cu nişte bomboane făcute dintr-o ceaşcă de zahăr ars pe care le înveleşte cu nişte hârtii colorate. Îi vine să plângă. Singurătatea, dorul după Gheorghe şi lipsurile o apasă, dar copiii trebuie să mănânce şi să se bucure de viaţă.

Nu ştie când a adormit lângă cea mai mică dintre fetiţe, dar s-a trezit după un timp, odihnită şi hotărâtă să-nvingă. Se spală grăbită, întteţeşte focul şi frământă făina primită de la Gherghina. Afară se luminează de ziuă. În cameră miroase a brad şi pomişorul încropit de ea străluceşte vesel în dreptul geamului.

Ilinca face gogoşi din coca frământată, le prăjeşte şi aroma lor îi trezeşte pe cei mici. Copiii sunt fericiţi că a venit Moş Crăciun şi le-a adus un brad cu bombonele dulci şi gogoşi gustoase.

Mamă, mămucă, a venit Moşul! Vezi că am fost cuminţi?

Doamne, ce fericiţi suntem şi ce frumos e bradul, strigă Anicuţa.

După zeci de ani, mama mi-a povestit că acela a fost Crăciunul cel mai

frumos pe care nu l-a uitat niciodată.

Bunica Ilinca şi mama mea Anicuţa sunt de mult timp plecate într-o lume

a umbrelor, din care nimeni nu se mai întoarce, dar amintirea lor se va topi în neant numai când vom pleca şi noi acolo.

PLUGUSOR
- 2013 -

Aho! Aho! SENIORI FRAȚI!
Suntem binecuvântați
Că putem să ne-adunăm
Pluguşorul s-ascultăm,

Anul care s-a încheiat
Pe unii i-a bucurat;
Pe alții i-a supărat
Partidele-a-ncăierat
Taxele ni le-a umflat
Şi de seniorii țării
Aproape că a uitat.

Ia mai mânați măi flacai
Şi sunați din zurgălăi
Să se auda-n toata țara
Că toți SENIORII noştri
Vor să apuce primăvara!
Hai! Hai!

Ca sa nu vă supărați
Că ati scăpat neurați
Dăruim la fiecare
O drăgută de urare:

Hai cu toții să-ncercăm
De necazuri să uitam
De certuri, invidii, rele
Şi să ne gândim la cele
Ce viața o-nobilează
Şi ne-o înfrumusețează!

Ia mai mânați măi flăcăi
Şi sunați din zurgălăi
Hai! Hai!

Sunt aici oameni de seamă
Ce viața nu işi irosesc
Şi muncesc făra odihnă
Visurile-şi împlinesc!
Şi-i onorăm cu-n gând frumos
Şi cu urări de sănătate
De prețuire să aibă parte,
De bani, iubire şi dreptate.

Ia mai mânați măi flăcăi
Şi sunați din zurgălăi
Hai! Hai!

Doamnelor noastre frumoase,

ASOCIAȚIA SENIORILOR RESPECTĂ ŞI PREȚUIEŞTE TRADIȚIILE

Gh. PANTELIMON

Înființată în urmă cu peste cinci ani, Asociația Seniorilor din Educație, Ştiință şi Cultură din județul Vâlcea s-a afirmat ca o prezență activă în viața socială, ştiințifică şi culturală.

Ea reuneşte elita învățământului vâlcean, cadre didactice cunoscute şi respectate pentru performanțele obținute în procesul de educare şi formare a tinerelor generații, pentru activitatea neobosită, responsabilă desfăşurată de-a lungul anilor, cu dăruire şi pasiune, în vederea promovării valorilor autentice ale ştiinței şi culturii româneşti şi universale. Celebrarea unor evenimente din diferite domenii şi evocarea unor personalități locale şi naționale au devenit o frumoasă tradiție.

În acest context, pe 7 martie 2013, seniorii vâlceni şi-au dat întâlnire la restaurantul „Supca", pentru a sărbători mărțişorul, talismanul primăverii, un simbol al regenerării şi Ziua Internațională a Femeii, în care este omagiată ființa cea mai gingaşă şi cea mai dragă de pe planeta noastră. Şi de această dată ne-au reunit bucuria de a trăi, de a comunica, optimismul, care ne-au însoțit permanent în viață.

Conducerea asociației şi-a propus ca în cadrul manifestării să-şi exprime dragostea şi respectul profund față de colegele care activează cu credință în cadrul acestei structuri a societății civile şi care participă, în continuare cu spirit civic, la viață comunității, față de toate româncele, de femeile de pretutindeni. Atmosfera a fost plină de însuflețire, specifică sărbătorilor autentice.

Invitații, doamna Aurora Gherghina, subprefectul județului Vâlcea şi domnul Ion Cîlea, preşedintele Consiliului Județean Vâlcea, preşedinte de onoare al Asociației Seniorilor au transmis doamnelor sărbătorite, în cuvinte emoționante, gânduri alese de prețuire şi recunoştință pentru tot ce au realizat frumos şi durabil în viață, le-au urat multă sănătate, zile senine, speranțe împlinite şi le-au oferit flori.

Urări de viață lungă a primit din partea distinşilor invitați, a colegilor şi preşedintele organizației, Alexandru Popescu Mihăeşti, care pe 14 martie 2013 a împlinit respecabila vârstă de 80 de ani.

De asemenea primarul Râmnicului, domnul Emilian Frâncu, preşedintele de onoare al Forumului Cultural al Râmnicului a trimis prin consilierul municipal Liviu Boban, tuturor doamnelor, trandafri şi un mesaj de dragoste, de bucurie şi împliniri. La rândul lor, Alexandru Popescu Mihăeşti, Gherghe Pantelimon, Ioan Luca, Marinela Capşa, Laurențiu Stilea şi-au exprimat mulțumirea că suntem din nou împreună, la debutul anotimpului florilor, când natura se trezeşte în mod spectaculos la viață şi le-au făcut urări din suflet, doamnelor prezente la eveniment, invitaților.

Ca de fiecare dată, orchestra localului şi prietenul nostru, Gheorghe Cărbunescu ne-au purtat pe aripile muzicii de petrecere, ale nemuritoarelor romanțe. S-a cântat, s-a dansat, s-au spus glume, s-au depănat amintiri, s-au discutat proiecte de viitor.

Mulți dintre cei prezenți au plecat acasă cu un cadou căştigat la „tombola primăverii", organizată de Larisa Calmutschi, cel mai norocos fiind dl. general Dumitru Țârdea, care a intrat în posesia Enciclopediei Județului Vâlcea, volumul II, localitățile urbane.

Cu toții am întâmpinat cu sufletul deschis venirea primăverii, un nou început, pe care ni-l dorim mai frumos, mai generos, mai bogat. Am petrecut o seară agreabilă, reconfortantă, de aceea aducem sincere mulțumiri organizatorilor, patronului restaurantului „Supca", doctor Constantin Popescu, membru de onoare al Asociației Siniorilor, invitaților, tuturor participanților.

Din toată inima, „La mulți ani" femeii, care este un miracol al vieții.

Delicate şi duioase,
Taţi, mame şi bunici,
Dacă tot ne-am strâns aici,
Vă urăm ca-n Noul An
Să aveţi tot ce-aţi visat:
Bani, excursii şi-un bărbat
Iubitor şi generos şi cu sufletul
frumos.

Ia mai mânaţi măi flăcăi
Şi sunaţi din zurgălăi
Hai! Hai!

Domnilor, nu fiţi geloşi,
Că incă sunteţi arătoşi!
Galanţi şi cu suflet mare
Primiţi a noastră urare
Să fiţi iubiţi şi fericiţi
Viaţa să v-o împliniţi
Cum doreşte fiecare!
La mulţi ani şi... la mai... mare!

Ia mai mânaţi măi flăcăi
Şi sunaţi din zurgălăi
Hai! Hai!

Maiaşii s-au păcălit
Că sfârşitul n-a venit
Deci, vrem, nu vrem, pe viitor,
Să trăim cu mai mult spor
Cu mai multă sănătate
Să ne bucurăm de toate
De-o pâine alba şi bucate
Pensii ca să ne ajungă-
Şi o viaţa cât mai lungă!

Ia mai mânaţi măi flăcăi
Şi sunaţi din zurgălăi
Hai! Hai!

La anul şi un bun an
Daţi-ne acum un ban
Revista să editam
Cu toţi să ne bucuram!

Ia mai mânaţi măi flăcăi
Şi sunaţi din zurgălăi!
Ce e rău să alungăm
Şi ce e bun să păstrăm.
La anul şi la multi ani!
Hai! Hai!

Angela CALANGIU ENE

De la lume adunate...şi-napoi la lume date

VORBE DE DUH

• Dacă prin vot am putea schimba ceva, nimeni nu ne-ar mai lăsa să votăm.
(Mark Twain)
• Spune o minciună suficient de tare şi suficient de mult şi lumea o va crede.
(Camil Petrescu)
• Spune adevărul şi atunci nu va trebui să ţii minte nimic. (Mark Twain)
• Sufletele mari au întâlnit întotdeauna o opoziţie din partea minţilor mediocre.
(Albert Einstein)
• Forţa neînsoţită de inteligenţă se prăbuşeşte sub propria ei greutate. (Horaţiu)

.....

CURIOZITĂŢI

• În anul 2700 î. Hr. egiptenii introduc calendarul bazat pe 365 de zile.
• Ştiaţi că primul roman românesc este lucrarea „Manoil”, scrisă de Dimitrie Bolintineanu şi apărută în 1855?
• Anton Pann a fost cel care a străbătut meleagurile ţării noastre şi a cules primele variante ale baladei „Miorița”.
• Domnitorul Alexandru Dimitrie Ghica a fost fondatorul localităţii Alexandria.
• Scriitorul rus Anton Pavlovici Cehov era de profesie medic.
• Violonistul Nicolo Paganini a debutat la frageda vârstă de 9 ani într-o mică orchestră.

.....

COLŢUL VESEL. PAUZA DE RÂS

• De unde provin cărbunii, Popescule, întreabă învăţătorul
- Aaa... din Ionescu
- Cum din Ionescu?!
- Aşa mi-a şoptit Ionescu: din mine, din mine!

• Doi copii stau de vorbă. Primul spune cu mândrie:
- Tatăl meu e inginer. El face nave spaţiale. Al tău ce face?
- Ce zice mama!
• În primul an de căsnicie vorbeşte bărbatul şi ascultă femeia.
În al doilea an vorbeşte femeia şi ascultă bărbatul.
În al treilea an de căsnicie vorbesc amândoi şi ascultă vecinii.

Culese de Gh Pantelimon

DR. BENJAMIN CARSON ŞI TRIFOIUL CU FLORI ROŞII

(Cum am riscat în fața morții)

Vasile GREVUȚU

Doctorul Ben Carson este licențiat al Universității Yale şi al Facultății de Medicină de la Universitatea din Michigan, director al secției de neurochirurgie infantilă a Spitalului Universității „John Hopkins" din Baltimore, Maryland, profesor de neurochirurgie, chirurgie plastică, oncologie şi pediatrie, beneficiar a 27 titluri „HonorisCausa", doctor în ştiințe medicale al Universității de Medicină din Africa de sud.

Este autorul mai multor cărți de succes; din care prezentăm, în rezumat, patru dintre ele, adevărate best seller: „Gândeşte cutezător", „Imaginea de ansamblu", „Mâini înzestrate" şi „Asumă-ți riscul".

În „Gândeşte cutezător", doctorul Carson dezvăluie rețeta sa pentru succes; şi cine ar putea face mai bine acest lucru, decât acela care şi-a transformat propria viață, devenind, dintr-un copil de ghetou, un celebru specialist în neurochirurgia pediatrică şi, în plus, un creştin veritabil!

În „Imagini de ansamblu", Benjamin Carson ne împărtăşeşte filozofia sa de viață, care l-a ajutat să se ridice din postura de mediocru, la statutul de om cu influență în mai multe domenii… Cartea sa, nu spune „cum" să ai succes, ci, „de ce să ai succes", şi te ajută să-ți lărgeşti perspectiva. Vorbeşte despre modul în care îți poți cristaliza viziunea asupra propriei tale vieți. Această nouă perspectivă te va determina să-ți restabileşti prioritățile, îți va energiza eforturile şi te va inspira să schimbi lumea din jurul tău.

„Mâini înzestrate" este cea de a treia carte în care dr.Carson demonstrează că soarta noastră nu depinde de stele sau de statistici, ci de noi înşine. Recunoaşte că a ajuns un neurochirurg pediatric bun datorită faptului că a descoperit capacitatea înnăscută pe care i-a dat-o Dumnezeu şi s-a perfecționat, punându-şi la lucru mintea şi mâinile înzestrate. Medicul primar neurochirurg pediatric Ben Carson a conceput şi a coordonat cu succes numeroase operații pe creier şi măduva spinării, nefiind altul, decât puştiul care altădată colinda mahalalele oraşului Detroit. „Mâini înzestrate" nu este o carte despre Ben Carson, despre îndemânarea lui în executarea operațiilor laborioase pe creier şi măduva spinării, a hemisferectomiilor, aceasta, fiind o carte despre o„Mamă", fără şcoală, şi influența ei asupra modului cum şi-a crescut cei doi copii, Crysti şi Ben.

În cartea „Asumă-ți riscul", apărută la Editura Majesty Press, Arad, autorul spune: „învață să identifici, să alegi şi să trăieşti cu o doză acceptabilă de risc".

Dr. Ben Carson este cunoscut ca deschizător de drumuri în proceduri chirurgicale revoluționare, transformând speranțe imposibile în realități pline de bucurie. Ben Carson este omul care transformă imposibilul în realitate şi speranțele în împliniri. În prezent, este directorul Secției de neuro- chirurgie infantilă a Spitalului Universității „John Hopkins", din Baltimore-Maryland, fiind recunoscut în lumea întreagă pentru coordonarea, începând cu anul 1987, al celui de-al treilea caz de separări a unor gemeni siamezi, uniți în partea superioară a capului, „gemeni craniopagus" a fraților Banda, la mai puțin de zece ani de carieră neurochirurgicală. Este recunoscut şi pentru contribuțiile sale în domeniul umanitar, pătrunzând dincolo de birourile marilor corporații, până la nivelul şcolilor de cartier. În aceste acțiuni îl conduce „Imaginea de ansamblu a lucrurilor cu adevărat importante în viață" la viziunea a ceva pentru care merită cu adevărat să trăiască şi care îi solicită uimitoarele talente şi energii.

Dr. Ben Carson: „Cum am riscat în fața morții".

Adenomul (cancerul de prostată) a fost tratat naturist de dr.Ben Carson…

Trifoiul roşu are efect anticancer

"Trifoiul roşu acționează ca adjuvant în prevenirea, dar şi în tratamentul oricarei forme de cancer, mai ales al cancerului endometrial, în cazul femeilor, şi al cancerului de prostată, în cazul barbaților. Institutul Național al Cancerului din Statele Unite a certificat proprietățile anticancer ale acestei plante, datorită izoflavonelor din compoziție. Substanțele din trifoiul roşu opresc dezvoltarea tumorilor maligne, înhiband formarea vaselor de sange care le alimentează. În plus, unele studii indică faptul ca trifoiul roşu stimulează sistemul imunitar în lupta cu celulele canceroase.

Trifoiul roşu reduce nivelul antigenului prostatic specific (PSA) cu 33% după o cură de un an!" (wiki, 17 04 13).

Trifoiul roşu, benefic pentru ficat

În prezent, este tot mai studiat rolul florii de trifoi roşu pentru stimularea activității ficatului şi pentru menținerea

compozitiei normale a sangelui. De fapt, administrarea zilnică de trifoi roşu (în cure de minimum o lună) asigură producerea bilei de către ficat şi, de asemenea, stimulează funcţia de neutralizare a toxinelor şi de eliminare a acestora din organism.

Numeroşii antioxidanti din floarea dulce a acestei plante ajută la purificarea sângelui (eliminarea elementelor nocive care pătrund în sânge), uşurând astfel activitatea ficatului. Şi consistenţa sângelui se schimbă după administrarea remediilor pe baza de trifoi roşu, datorită cumarinei din această plantă. Astfel, persoanelor cu predispoziţie spre formarea cheagurilor de sange şi trombozelor li se recomandă curele cu trifoi roşu, acesta avand proprietaţi anticoagulante.

De asemenea, trifoiul roşu are şi efect diuretic, fiind util pentru eliminarea excesului de apă din organism (proprietate benefică mai ales pentru persoanele care prezintă retenţie de apă).

Iată motive suficiente pentru a fi introdus în formula ceaiului detoxifiant şi hepatoprotector LiverHelp! Datorită trifoiului roşu, o cură de LiverHelp ajută nu doar la detoxifierea ficatului, ci şi la eliminarea retenţiilor de apă (wiki 17 04 13).

În cartea sa, „Asumă-ţi riscul, la capitolul 13, povesteşte cum a trecut prin criza de sănătate, cum s-a întâlnit cu cancerul care i-a pus viaţa în pericol. Programul de rezidenţiat desfăşurat la Spitalul Johns Hopkins, includea implicarea în cercetarea tumorilor cerebrale şi a neuro-oncologiei pe bază de proiect de cercetare în vederea creării unui model tumoral pe animale de laborator pe care să-l vizualizeze imagistic şi mai apoi, trata. Dr. Ben Carson spunea: „Oamenii de ştiinţă ştiu de mult timp că, dacă poţi obţine rezultate concludente pe animalele mici, de laborator, descoperirile pot duce la noi tratamente şi la îngrijiri de mai bună calitate pentru pacienţii umani care suferă de boli similare”. Într-o zi, în laborator, în timp ce injecta cancer în creierul unui iepure, mâna i-a alunecat, inoculându-şi accidental în deget carcinom VX2. La câteva zile, locul injecţiei şi-a schimbat culoarea, pe deget, apărând nişte noduli, după care a apărut o leziune la nivelul gâtului. În dimineaţa de 4 iulie, la câteva zile după tratarea magnetică, s-a trezit de dimineaţă, s-a plimbat prin ferma personală la lumina zorilor, observând cât de paşnic şi de frumos era totul. În acest prim episod se impune o concluzie.După douăzeci de ani de la îmbolnăvirea de cancer la prostată ca urmare a inocularii accidentale a unei culturi rebele de cancer, dar şi după un tratament bine chibzuit cu trifoi roşu, dr. Ben Carson este sănătos, conduce o serie de activităţi social ştiinţifice şi, probabil, va fi următorul candidat la preşedinţia Statelor Unite ale Americii.

GALA OLIMPICILOR VÂLCENI
O DOVADĂ A PREŢUIRII VALORILOR

Natura ne aseamănă, educaţia ne deosebeşte

Confucius

Gh. PANTELIMON

Este o realitate că mai ales în ultimii doi ani, rezultatele obţinute de absolvenţii învăţământului gimnazial la evaluarea naţională cât şi de cei ai liceului, la examenul de bacalaureat au fost nesatisfăcătoare. La toate nivelurile s-au efectuat analize, s-au depistat cauzele şi s-au stabilit măsuri de natură să producă în viitor schimbări de ordin calitativ. O investigaţie obiectivă ne arată că învăţământul românesc produce şi elite cu care ne mândrim. Un argument de necontestat este acela că elevii români au câştigat an de an numeroase premii la diferite concursuri, la olimpiadele naţionale şi internaţionale. Cele mai bune rezultate s-au înregistrat la matematică. Din 1959, anul în care s-a organizat prima Olimpiadă Internaţională de matematică în România, elevii noştri au cucerit la această disciplină importantă de studiu un număr impresionant de medalii: 71 de aur, 118 de argint şi 92 de bronz. În general, Balcaniada de Matematică este dominată de România, iar cei mai mulţi olimpici, provin din municipiul Bucureşti, din Iaşi, Baia Mare, Galaţi, Râmnicu Vâlcea, Piteşti, Bacău, Constanţa şi Alexandria. Putem afirma că în judeţul nostru s-a format şi s-a afirmat un centru puternic de pregătire a tinerilor în domeniul matematicii. Elevii vâlceni s-au remarcat, în fiecare an, dobândind numeroase premii, la olimipadele

Constantin Drugan, foto *Vocea Vâlcii*

Laurenţiu Ploscaru

şcolare, care eviden-ţiază existenţa în unităţile şcolare, a unui climat responsabil pentru munca de calitate. Rezultate dintre cele mai bune au obţinut Colegiul Naţional „Alexandru Lahovari”, Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân”, Colegiul Naţional de Informatică din Râmnicu Vâlcea, Colegiul „Gib Mihăescu” Drăgăşani, Şcoala gimnazială „Take Ionescu” ş.a.

Laureaţii olimpiadelor şcolare se bucură de toată atenţia din partea Inspectoratului Şcolar, a autorităţilor judeţene şi locale. Ca dovadă, pe 18 ianuarie 2013, la Filarmonica „Ion Dumitrescu” din Râmnicu Vâlcea a avut loc festivitatea de premiere a elevilor medaliaţi la concursurile şcolare şi olimpiadele naţionale şi internaţionale. În cadrul Galei Olimpicilor au fost recompensaţi cu diplome şi sume de bani, 80 de elevi şi 60 de profesori vâlceni.

Pentru acest eveniment, Primăria Municipiului Râmnicu Vâlcea a alocat 50.000 lei. La această premiere au fost prezenţi Emilian Frâncu, primarul oraşului, inspectori şcolari, în frunte cu prof. Florin Dorian Smeureanu, inspector şcolar general al Inspectoratului Şcolar Judeţean, reprezentanţi ai Casei Corpului Didactic, ai mass-mediei vâlcene etc. S-a apreciat că aceşti elevi minunaţi, au capacităţi intelectuale excepţionale, sunt capabili de performanţă şi au o mare dorinţă de afirmare, de autodepăşire.

Florentin Smarandache şi Ştefan Smărăndoiu-meserie comună-matematica!

Primarul Emilian Frâncu şi conducerea Inspectoratului Şcolar le-au preţuit eforturile deosebite pe care le fac sub îndrumarea unor profesori de valoare, i-au felicitat pentru succesele remarcabile pe care le-au înregistrat şi le-au urat să se situeze, în continuare, pe podiumul câştigătorilor, să-şi realizeze aspiraţiile. Premiaţii au mulţumit autorităţilor şi Inspectoratului Şcolar care le-au recunoscut meritele şi le-au răsplătit strădaniile, dascălilor care le îndrumă cu competenţă paşii pe drumul cunoaşterii, al formării personalităţii.

Ne propunem să prezentăm, în mod succint, realizările a doi laureaţi.

Ionuţ Budişteanu, elev în clasa a XII-a la Grupul Şcolar Oltchim Râmnicu Vâlcea este un adevărat geniu al informaticii. Presa a prezentat pe larg performanţele acestui tânăr celebru. Este membru al celei mai mari asociaţii internaţionale de informatică, Association for Computing Machinery şi a câştigat peste 130 de distincţii naţionale şi internaţionale. A participat la numeroase concursuri şi a obţinut zeci de premii internaţionale. A

Ionuţ Budişteanu

cucerit, în Olanda, marele premiu la un concurs orientat pe ingineria mediului, la care au participat inventatori celebri din 43 de ţări. În prezent lucrează la o maşină autonomă care are amplasate în interior camere web, un GPS şi patru calculatoare, care procesează imaginile cu inteligenţa artificială. Ea reuşeşte să recunoască semnele de circulaţie, limitele de marje chiar şi acolo unde lipsesc, iar costurile finale ajung până la 4000 de dolari. Tânărul-minune din România a primit oferte de a studia la Universitatea din Yale şi de a lucra pentru Google.

La Concursul Internaţional de Ingineria Mediului care a avut loc la Houston, în SUA, Ionuţ s-a clasat pe primul loc şi a obţinut Medalia de Aur şi Marele Premiu al Juriului pentru invenţia sa, finalizată, „Maşină autonomă”.

Laurenţiu Ploscaru, fost elev al Şcolii Gimnaziale „Take Ionescu”, învaţă în prezent, în clasa a IX-a, la Colegiul Naţional „Alexandru Lahovari” Râmnicu Vâlcea fiind pregătit de renumitul profesor Constantin Drugan, directorul colegiului. A câştigat medalia de aur la Olimpiada Naţională de Matematică de la Constanţa, în 2012, o medalie de aur la Balcaniada de Matematică de la Veria – Grecia şi s-a clasat pe locul al II-lea la Olimpiada Internaţională de Geometrie din Rusia. În luna noiembrie 2012 a fost recompensat de premierul Victor Ponta, în cadrul unei festivităţi organizate de Guvernul României, la care au luat parte 135 de elevi olimpici din 74 de şcoli din ţară. Alături de el s-au aflat profesorul îndrumător Ştefan Smărăndoiu şi directorul Şcolii „Take Ionescu”, Vasile Burduază. Îşi propune să se califice la Olimpiada Internaţională de Matematică, care va avea loc în luna iulie 2013, în Columbia.

Întreaga societate îi respectă şi îşi pune mari speranţe în tinerii inteligenţi, olimpicii de astăzi. Ei sunt cei care vor asigura progresul României şi un standard de viaţă mai bun pentru toţi românii.

Asociaţia Seniorilor constată cu satisfacţie că tradiţia frumoasă a şcolii româneşti este continuată şi îmbogăţită şi aceasta reprezintă o garanţie că viitorul României se află în mâini bune.

VREŢI SĂ AVEŢI O MINTE CLARĂ ŞI LA BĂTRÂNEŢE?

Există metode de a vă menţine creierul tânăr. Din păcate, mintea mai bună nu se poate obţine odată cu vârsta, ci din contră, pierdem din ea, cu fiecare an ce trece.

Cercetătorii au aflat însă că există diverse metode prin care putem opri declinul minţii. Iată câteva dintre acestea:

Dansaţi

„Puţine activităţi stimulează creierul aşa de bine ca dansul!”, spune doctorul Daniel Amen, autorul cărţii „O minte minunată la orice vârstă”. „Dansul necesită totul, de la coordonare şi organizare, la planificare şi judecată”, a mai scris acesta.

Acelaşi lucru este valabil şi pentru artele marţiale. Ambele cer poziţionarea diferitelor părţi ale corpului simultan şi sincron.

Mergeţi la fitness

Sportul creează celule noi într-o zonă a creierului vitală memoriei. Cercetătorii de la Universitatea Columbia au măsurat volumul sângelui din creierul adulţilor care merg la sală de patru ori pe săptămână, timp de patru luni şi au descoperit că toată această activitate duce la producerea mai multor neuroni.

Mâncaţi ouă, fructe şi legume

Micul dejun ideal este un ou, potrivit medicului Larry McLeary, autorul programului „Încredere în creier”. Oul conţine vitamina B, care obligă celulele nervoase să ardă glucoza, cea mai importantă sursă de energie a creierului. Oul mai conţine şi antioxidanţi, care

protejează neuronii de stricăciuni şi conţine şi acizi graşi omega-3, care menţin impulsurile nervoase la ritmuri optime.
Mâncaţi, de asemenea, multe fructe şi legume şi evitaţi mâncărurile grase, care dimnuează abilitatea celulelor nervoase de a comunica între ele.

Fiţi activi

Nu deveniţi leneşi, pentru că dăunează grav sănătăţii. Implicaţi-vă tot timpul în diverse activităţi pentru a vă menţine mintea alertă.

Hidrataţi-vă mintea

Un studiu al Universităţii South Florida, din 2006, a arătat că oamenii care beau trei sau mai multe pahare de suc proaspăt pe săptămână aveau cu 76% mai puţine şanse să se îmbolnăvească de Alzheimer. Cantitatea mare de polyphenoli, antioxidanţi găsiţi în fructe, protejează creierul de boală. Opt pahare de apă pe zi sunt şi ele extrem de benefice pentru minte, întrucât creierul este 80% apă şi dacă nu este hidratat, neuronii nu pot să funcţioneze corect.

Râdeţi

Luaţi-vă o pauză de la problemele cotidiene şi râdeţi. Citiţi bancuri, uitaţi-vă la filmuleţe amuzante. Chiar şi anticiparea râsului scade stresul cu 39% până la 70%! Râsul este extrem de bun şi pentru inimă.

Dormiţi suficient

Somnul este important pentru o stare mentală bună. Memoria se organizează în creier, în timpul somnului. Un studiu al Facultăţii de Medicină de la Harvard arată că mintea adună bucăţi separate de informaţie şi le ţese împreună în timpul somnului. Doctorii ne sfătuiesc să dormim fix 7 ore!

Nu vă uitaţi la TV

O oră de privit la televizor creşte riscul de a căpăta Alzheimer cu 1,3%. Aşa că doctorii recomandă să vă relaxaţi la TV maxim două ore pe zi. În schimb, ei propun să citiţi cât mai multe cărţi.

Folosiţi mirodenii

Atunci când gătiţi, folosiţi cât mai multe mirodenii la mâncare. Rozmarinul, de exemplu, conţine acid carnozic, care reduce riscul de atac cerebral cu 40%! Folosiţi cu încredere condimentele, mai ales scorţişoara, şofranul, busuiocul, oregano, cimbrul şi salvia.

Studiaţi o limbă străină

Nu ezitaţi să învăţaţi o limbă străină, pentru a evita demenţa la bătrâneţe. Un studiu al Universităţii York din Toronto arată că oamenii în vârstă care vorbesc mai multe limbi străine au o minte mai clară decât ceilalţi.

Beţi ceai verde şi câştigaţi cu 20% mai multă sănătate mintală, potrivit unui studiu prezentat în The American Journal of Clinical Nutrition.

Informaţii culese de Ioan LUCA

ASOCIAŢIA SENIORILOR, LA MOMENTUL BILANŢULUI

Gh. PANTELIMON

Pe 26 martie 2013, în sala de festivităţi a Colegiului Naţional „Mircea cel Bătrân" Râmnicu Vâlcea, într-o atmosferă distinsă, s-au desfăşurat lucrările Adunării Generale, organul suprem de conducere al Asociaţiei Seniorilor din Educaţie, Ştiinţă şi Cultură din Judeţul Vâlcea. Cu acest prilej au fost analizate, în spirit realist şi exigent, rezultatele din 2012, modul în care Consiliul de conducere şi-a îndeplinit atribuţiile, utilizarea resurselor financiare, s-au stabilit manifestările din 2013 şi a fost confirmat organul executiv, care va coordona întreaga activitate. Informarea expusă de preşedintele asociaţiei, Alexandru Popescu Mihăeşti a înfăţişat tabloul bogat al realizărilor din anul precedent, al eforturilor depuse de membrii asociaţiei pentru materializarea obiectivelor asumate şi a evidenţiat coeziunea sufletească, climatul bazat pe stimă şi respect reciproc, specific unui mediu intelectual veritabil, care stă la baza succeselor înregistrate.

Vicepreşedintele asociaţiei, Gheorghe Pantelimon a prezentat agenda manifestărilor pe anul în curs, al căror scop principal vizează dezvoltarea şi promovarea solidarităţii. Şi în 2013 se va pune accentul pe iniţierea unor activităţi atractive, interesante, mai ales din domeniul turismului, generatoare de voie bună şi optimism, care se vor organiza independent sau în parteneriat cu alte structuri ale societăţii civile, la loc de frunte aflându-se Forumul Cultural al Râmnicului, Inspectoratul Şcolar Judeţean, unităţile de învăţământ preuniversitar, Agenţia pentru Protecţia Mediului Vâlcea, Direcţia de Sănătate Publică etc.

Economistul Marcel Constantin, cel care manifestă multă chibzuinţă în cheltuirea banilor proveniţi, în principal, din încasarea cotizaţiei, a subliniat că seniorii vâlceni au suportat aproape toate cheltuielile pentru a participa la diverse activităţi, din veniturile personale, că generozitatea, un sentiment nobil, specific profesiei pe care au practicat-o, se manifestă în continuare, fără rezerve.

Cuvinte de apreciere la adresa asociaţiei, a membrilor săi, au avut subprefectul judeţului, Aurora Gherghina, Gheorghe Stancu, care a vorbit în numele preşedintelui de onoare al orga-

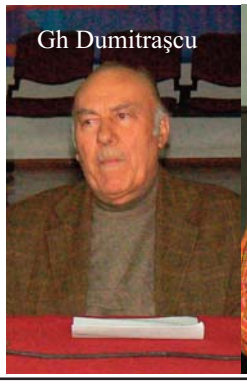
Gh Dumitraşcu

Adina Enăchescu

Al Popescu Mihăeşti şi Aurora Gherghina

nizației, Ion Cîlea, Ion Soare, vicepreşedinte al Forumului Cultural al Râmnicului şi Marinela Capşa, vicepreşedinte al organizației. Vasile Ene a propus să efectuăm mai multe drumeții în orizontul local, ieşiri la iarbă verde, iar Adina Enăchescu a citit din creațiile sale literare. Renumita fanfară formată din elevi talentați care activează la Palatul Copiilor şi la Liceul de Arte „Victor Giuleanu" din Râmnicu Vâlcea, dirijată de prof. Constantin Andrei, a intonat cu virtuozitate, Imnul de Stat al României şi cântece patriotice, care au însufleţit atmosfera.

Un program agreabil au prezentat, după încheierea analizei, formații artistice de la Palatul Copiilor Râmnicu Vâlcea (director Cătălin Sâiulescu).

Seniorii vâlceni se mândresc cu organizația lor de suflet, care este apreciată de autoritățile județene, municipale, de opinia publică, fiind considerată o structură de elită a societății civile, cu obiective umanitare, culturale, sociale bine definite, pe măsura valorii şi experienței de viață a membrilor săi.

Revista „Seniorii" nr. 7 publică în paginile ei documentele supuse dezbaterii adunării generale şi lista celor care vor coordona întreaga activitate în 2013.

INFORMARE PRIVIND ACTIVITATEA DESFĂŞURATĂ DE ASOCIAȚIA SENIORILOR ÎN ANUL 2012

Stimați colegi,

Ne propunem să vă prezentăm, în mod sintetic, activitatea desfăşurată de Asociația Seniorilor în anul 2012, pe baza Statutului său şi a prevederilor Actului constitutiv. De la început subliniem că Asociația Seniorilor din Educație Ştiință şi Cultură, înființată în urmă cu peste cinci ani, s-a afirmat, prin munca membrilor săi, ca o prezență activă în viața culturală, ştiințifică şi socială a municipiului, fiind cunoscută şi pe plan național.

Consiliul de conducere informează adunarea generală, că majoritatea activităților programate pentru anul 2012 s-a realizat, în condiții corespunzătoare, bucurându-se de aprecierea participanților.

Pentru a vă înfăţişa un tablou sugestiv al preocupărilor noastre în anul precedent am grupat manifestările pe câteva domenii:

I. Sărbătorirea unor evenimente tradiționale, a unor momente importante din viața şcolii româneşti şi a unor personalități din sfera învățământului:

- Revelionul Seniorilor, la restaurantul „Supca";
- Sărbătorirea zilei mărțişorului şi a Zilei Internaționale a Femeii, sub genericul „Flori de primăvară", la restaurantul „Zimbrul";
- Ziua Educatorului, la Motel „Capela";
- Marcarea deschiderii anului şcolar 2012-2013, la restaurantul „Supca";
- Acțiuni caritabile organizate de Ziua Internațională a Copilului la Centrul de Plasament nr. 3 din municipiul Râmnicu Vâlcea;
- Implicarea asociației în organizarea şi desfăşurarea unor manifestări complexe în cadrul Programului „Centenarul Spiru Haret 2012. Anul haretian cultural şi educațional în Vâlcea";
- Simpozionul „Spiru Haret – apostol al conştiinței naționale", organizat pe 17 decembrie 2012, la Biblioteca județeană, care a încheiat proiectul generos închinat savantului român. Cu acest prilej, primarul municipiului Râmnicu Vâlcea ing. Emilian Frâncu a înmânat distincții (diplome personalizate şi medalia „Spiru Haret-100") unor dascăli şi oameni de cultură vâlceni, pentru promovarea valorilor haretiene: profesorilor Victoria Gibescu, Carmen Lelia Farcaş, Veronica Tamaş, Alexandru Popescu Mihăeşti, Gheorghe Dumitraşcu, Gheorghe Ploaie, Mihail Sandu şi ing. Marian Pătraşcu.

O implicare mai mare în aceste activități au avut colegii noştri: Gheorghe Dumitraşcu, Gheorghe Pantelimon, Ioan Luca, Angela Calangiu, Marinela Capşa, Larisa Calmutschi, Nicoleta Manole, Gheorghe Cărbunescu ş.a.

II. Membrii Asociației Seniorilor au participat şi la alte activități dedicate Unirii Principatelor, Zilei Râmnicului, Zilei Imnului Național, Zilei Internaționale a Persoanelor Vârstnice etc.

III. Organizarea unor excursii la obiective turistice naturale, istorice, culturale, monahale etc.

- Excursie pe itinerarul Râmnicu Vâlcea – Târgu Jiu – Petroşani – Hunedoara şi retur;
- Excursie pe Transalpina, un traseu turistic superb. Organizatori: Nicoleta Manole, Paula Comisarschi, Gheorghe Pantelimon.

Totodată vă aducem la cunoştință că din motive obiective nu s-au realizat excursiile planificate la Chişinău, în Republica Moldova şi la Bucureşti, pentru vizitarea Patriarhiei Române şi a unor mănăstiri din jurul Capitalei.

IV. Inițierea, împreună cu Forumul Cultural al Râmnicului, a unor activități pe teme de importanță majoră pentru viață:

- Dezbaterea „Să dăm o şansă Pământului", cu prilejul Zilei Mondiale a Mediului şi
- Dezbaterea „Arta de a trăi sănătos", pregătite de Gheorghe Pantelimon, Gheorghe Dumitraşcu, Doina Pascu şi Traian Rădoi cu sprijinul Inspectoratului Şcolar şi al conducerilor unor licee.

V. Valorificarea creației literare, în revista „Seniorii".

- A fost lansată revista „Seniorii nr. 5", la Biblioteca Județeană „Antim Ivireanul";
- S-a editat revista „Seniorii nr. 6" şi este pregătit pentru tipar numărul 7.

Revista Seniorii apare sub egida Asociației Seniorilor, la Editura Intol Press, Râmnicu Vâlcea. Din colegiul de redacție fac parte Gheorghe Dumitraşcu, Petre Cichirdan, Emil Diaconescu şi Gheorghe Pantelimon.

Revista constituie o tribună de promovare a unor idei şi opi-

nii valoroase. Fondurile financiare pentru tipărire provin din cotizațiile încasate şi din sponsorizările făcute de dl. Ion Tudor, membru fondator al asociației şi Victoria Preda, preşedintele Consiliului de Administrație al S. C. Minet S. A. Râmnicu Vâlcea.

- Participarea, în calitate de partener, la lansarea Monografiei comunei Bujoreni – autor Dumitru Stătică, membru al Asociației Seniorilor.

VI. Un eveniment important în viața asociației noastre l-a constituit aniversarea a cinci ani de la constituire. În semn de recunoaştere a contribuției pe care o are organizația la dezvoltarea vieții spirituale vâlcene i s-au conferit Diplome de excelență din partea Instituției Prefectului, a Consiliului Județean Vâlcea şi a Primăriei Municipiului Râmnicu Vâlcea. La rândul său, conducerea organizației a acordat 42 de Diplome Aniversare unor instituții şi personalități, drept prețuire şi recunoştință pentru pentru contribuția adusă la buna desfăşurare a activităților cultural-ştiințifice şi educative în cadrul Asociației Seniorilor, în scopul promovării valorilor spirituale româneşti.

VII. Principalii parteneri ai Asociației Seniorilor.

Asociația Seniorilor a fost un colaborator apropiat, activ al Forumului Cultural al Râmnicului. Printre partenerii săi importanți menționăm: Inspectoratul Şcolar Județean, Colegiul Național „Mircea cel Bătrân", Colegiul Național „Alexandru Lahovari", Colegiul Forestier, Grupul Şcolar Sanitar „Antim Ivireanul", Liceul Tehnologic Oltchim, şcolile gimnaziale „Take Ionescu", nr. 5, nr. 10 Râmnicu Vâlcea, Agenția Pentru Protecția Mediului Vâlcea, Direcția de Sănătate Publică Vâlcea etc., cărora le adresăm sincere mulțumiri.

VIII. Cu privire la viața de organizație.

În prezent, în evidența organizației se află 145 de membri şi mulți participanți cu interes la activitățile diverse care se desfăşoară. Consiliul de conducere, alcătuit din 21 de membri, s-a întrunit săptămânal şi a luat în discuție probleme majore care vizează buna coordonare a întregii activități.

La acest bilanț conducerea Asociației Seniorilor adresează mulțumiri membrilor săi, partenerilor, colaboratorilor, tuturor celor care au contribuit la reuşita activităților noastre şi le solicită sprijinul, în continuare.

Consiliul de conducere

Emilian Frâncu, Al Popescu, Aurora Gherghina, Ion Soare, Gh Deaconu (mascat de aparat), Gh Pantelimon, Nicolae State Burluşi ... la aniversarea de la Arhiepiscopie: Al Popescu Mihăeşti 80.

PROGRAMUL ACTIVITĂȚILOR ÎN ANUL 2013

10 01 13 - Revelionul Seniorilor; Restaurantul Supca; coordonatori: Ioan Luca, Gh Pantelimon

15 01 13 - Dezbatere: „Eminescu o rază de veşnicie în istoria lumii"; sediu Asociației; coordonatori: Carmen Farcaş, Marinela Capşa, Emil Diaconescu.

31 01 13 - Lansare de carte: „Băile Olăneşti-File de legendă"; Băile Olăneşti; coordonatori: Gh Pantelimon, Gh Dumitraşcu.

26 02 13 - Dezbatere: „Corpuri cereşti care ameninţă Pământul"; sediul Asociației; coordonatori: Nicolae Daneş, Gh Pantelimon.

07 03 13 - „Bucuria de a trăi": Sărbătoarea Mărțişorului şi a Zilei Internaționale a Femeilor; Restaurantul Supca; coordonatori: Gh Pantelimon, Ioan Luca.

14 03 13 - Simpozion omagial: „In Honorem: Alexandru Popescu Mihăeşti; Arhiepiscopia Râmnicului; coordonatori: Ion Soare, Gh Deaconu.

26 03 13 - Adunarea Generală Anuală; Colegiul Național „Mircea cel Bătrân"; coordonatori: Gh Dumitraşcu, Gh Pantelimon.

01-30 04 13 - Excursie la Bucureşti: Muzeul Antipa; Biblioteca Națională; Mănăstirea Cernica; Bucureşti; coordonatori: Gh. Pantelimon...

01-31 05 13 - „Din Inimă pentru Copii" - Acțiune caritabilă; Centrul de Plasament Nr.3; coordonatori: Angela Calangiu, Nicoleta Manole, Larisa Calmutschi, Iulian Comănescu.

- Excursie: Drobeta Tr. Severin; Defileul Dunării (2 zile); coordonatori:Gh Pantelimon, Gh Cărbunescu.

- Zilele Râmnicului; Rm. Vâlcea; coordonatori: Biroul Executiv.

01-30 06 13 - Ziua Mondială a Mediului (simpozion); Biblioteca Județeană; coordonatori: Gh Pantelimon, Gh Dumitraşcu.

- Excursie: Sighişoara-Blaj; coordonatori: Nicolae Daneş,

Marinela Capşa.
01-28 07 13 - „Ziua Educatorului”; restaurant; coordonatori: Elena Dumitraşcu, Larisa Calmutschi, Nicoleta Manole, Nicolae Daneş, P. Cernătescu.
- Excursie: Rm. Vâlcea – Sibiu – Râmeţi – Alba Iulia; coordonatori: Nicolae Daneş, P.Cernătescu.
29 07 13 - Ziua Imnului naţional; Rm.Vâlcea, coordonatori: Biroul Executiv.
01-30 08 13 - Excursie pe Transalpina; coordonatori: Gh Pantelimon, Paula Comisarschi.
16 09 13 - Întâlnire Colegială „Deschiderea anului şcolar 2013-2014”; restaurant; coordonatori: Gh Dumitraşcu, Angela Calangiu.
- Excursie pe Tranfăgărăşean; coordonatori: Nicolae Daneş, Laurenţiu Stilea.
01-31 10 13 - „Ziua Persoanelor Vârstnice”; Restaurant; coordonatori: Al Popescu-Mihăeşti, Carmen Farcaş.
01-30 11 13 - Dezbatere: „Arta de a trăi sănătos” în parteneriat cu Forumul Cultural şi Direcţia de Sănătate Publică Vâlcea; Colegiul Naţional „Mircea cel Bătrân” Râmnicu Vâlcea; coordonatori: Gh Pantelimon, Gh Dumitraşcu.
01-31 12 13 - Simpozion - „Spiru Haret - Apostol al neamului”; Biblioteca Judeţeană; coordonatori: Gh Dumitraşcu, P Cernătescu, Carmen Matei.

Alte activităţi: Lansări de carte; aniversarea zilei de naştere a unor colegi; spectacole la teatrul „Ariel”din Râmnicu Vâlcea, editarea revistei „Seniorii” nr. 7 etc.

CONSILIULUI DE CONDUCERE
-aprobat de Adunarea Generală din 26 martie 2013-

Cîlea Ion - preşedinte de onoare

1.Popescu Alexandru Mihăeşti - preşedinte executiv
2.Calangiu Angela - vicepreşedinte
3.Capşa Marinela - vicepreşedinte
4.Diaconescu Emil - vicepreşedinte
5.Dumitraşcu Elena - vicepreşedinte
6.Luca Ioan - vicepreşedinte
7.Pantelimon Gheorghe - vicepreşedinte
8.Dumitraşcu Gheorghe - secretar general
9.Constantin Marcel Marian - contabil
10.Badea Constanţa
11.Calmutschi Larisa
12.Cărbunescu Gheorghe
13.Cernătescu Paraschiva
14.Cichirdan Simion Petre
15.Comănescu Iulian
16.Comisarschi Paula
17.Daneş Nicolae
18.Farcaş Carmen Lelia
19.Manole Nicoleta
20.Matei Carmen Irina
21.Stilea Laurenţiu

Membrii cotizanţi la data de 31 martie 2013

1. BADEA CONSTANŢA
2. BARBU MARIA CRISTINA
3. BARBU VALERIAN
4. BĂCĂNOIU MARINA
5. BĂIAŞU MARIA
6. BĂRĂITARU DUMITRU
7. BĂRBUŞ GETA
8 BÂLDEA FLORICA
9. BÂLDEA VIRGIL
10 BOBOACĂ MARIA
11. BONDOC DUMITRU
12. BRALOŞTEANU MARIA
13. BURDALESCU FLORICA
14. BUSUIOC VERONICA
15. CALANGIU ANGELA
16. CALANGIU TRAIAN
17. CALMUTSCHI LARISA
18. CAPŞA MARINELA
19. CĂRBUNESCU GHEORGHE
20. CÂRCEAG ALEXANDRU
21. CERNĂTESCU ION
22. CERNĂTESCU PARASCHIVA
23. CICHIRDAN PETRE
24. CIOBANU MIHAI
25. COJOCARU AUREL
26. COMĂNESCU IULIAN
27. COMISARSCHI PAULA
28. CONSTANTIN MARCEL
29. CONSTANTIN VERONICA
30. CONSTANTINESCU FLOAREA
31. COPILU ELENA
32. COSMESCU PETRE
33. CRÂNGUŞ JANETTA
34. CREŢOIU ELENA
35. DANEŞ NICOLAE
36. DEACONU GHEORGHE
37. DIACONESCU EMIL
38. DINESCU ADRIANA
39. DINESCU AITEN
40. DINESCU ION
41. DINESCU NICOLAE
42. DRĂGHICI ALEXANDRA
43. DRÂNGĂ GABRIELA
44. DROSU CECILIA
45. DROSU PETRE
46. DULCĂ ELENA
47. DUMBRĂVESCU LUCIA
48. DUMITRAŞCU ELENA
49. DUMITRAŞCU GHEORGHE
50. DUMITRAŞCU MARIA
51. DUMITRESCU ADINA
52. ENĂCHESCU ADINA
53. ENE LIANA
54. ENE VASILE
55. FARCAŞ CARMEN
56. FLORESCU VIRGIL
57. FLORICĂ MARIA
58. FLORICĂ NICOLAE
59. FLORICĂ TOMA
60. GELERIU CONSTANŢA
61. GEORGESCU ELENA
62. GIBĂ SABINA
63. GIBESCU OCTAVIAN
64. GIBESCU VICTORIA
65. GLĂMAN VALERICA
66. GREVUŢU VASILE
67. GRIGORE CONSTANTIN
68. GRIGORE MARIA
69. GRIGORIU RODICA
70. HEREŞANU GEORGETA
71. ION PANTELIMON
72. IOVAN IULIAN
73. JIANU MARIETA
74. LUCA IOAN
75. MANDEA VASILICA
76. MANOLE NICOLETA
77. MANOLIU VICTORIA
78. MATEI CARMEN
79. MATEI MARIA
80. MATEI TOMA
81. MĂRUŢĂ ATENA
82. MIHALACHE LUCREŢIA
83. MUNTEANU ELENA
84. MUNTEANU TATIANA
85. MUSTĂŢEA MIHAI
86. NEAGOE MARIA
87. NIŢU ELISABETA
88. NIŢU MARIN
89. PANTELIMON GHEORGHE
90. PANTELIMON MARIA
91. PARTENIE ELENA
92. PASCU DOINA
93. PÂRVU GEORGETA
94. PETRIA PETRE
95. POPESCU AL. MIHĂEŞTI
96. POPESCU ANA MARIA
97. POPIAN LILIANA
98. POPP EUGENIA
99. PUPĂZĂ GHEORGHIŢA
100. PURCĂRESCU PETRE
101. RĂBUGA RELU
102. RĂBUGA VIORICA
103. RĂDOI TRAIAN
104. RĂDULESCU ILEANA
105. RĂSDIACONU ELENA
106. RĂSDIACONU GHEORGHE
107. RISTESCU GHEORGHE
108. RISTESCU RODICA
109. RUBLINCEANU MARIANA
110. SÂRBU ELENA
111. SÂRBU EUGENIU
112. SECARĂ BEATRICE
113. SERGHIE ELENA
114. SERGHIE NICOLAE
115. SOARE ION
116. SPÂNOIE STELA
117. STANCU NICOLAE
118. STĂICULESCU ŞTEFAN
119. STĂNESCU NELU
120. STĂTICĂ DUMITRU
121. STĂTICĂ SILVIA
122. STILEA EUGENIA
123. STILEA LAURENŢIU
124. STOICA ELENA
125. STOICA IOANA
126. STURZU VIRGINIA
127. ŞTEFAN CORNELIU
128. ŞTEFAN GABRIELA
129. TUCĂ ELENA TAMARA
130. TURLUIANU MARIA
131. ŢÂRDEA DUMITRU
132. ŢÂRDEA ELENA
133. UDRESCU ELISABETA
134. UNGUREANU ELENA
135. UNGURIANU MARIA
136. UREA ION
137. UREA IRINA
138. VASILAS MARIA
139. VASILESCU SOFIA
140. VEŢELEANU CORNELIU
141. VEŢELEANU ELENA
142. VLAD STAN
143. VLAD VASILICA
144. VOINICU MARIA
145. VOINICU VASILE

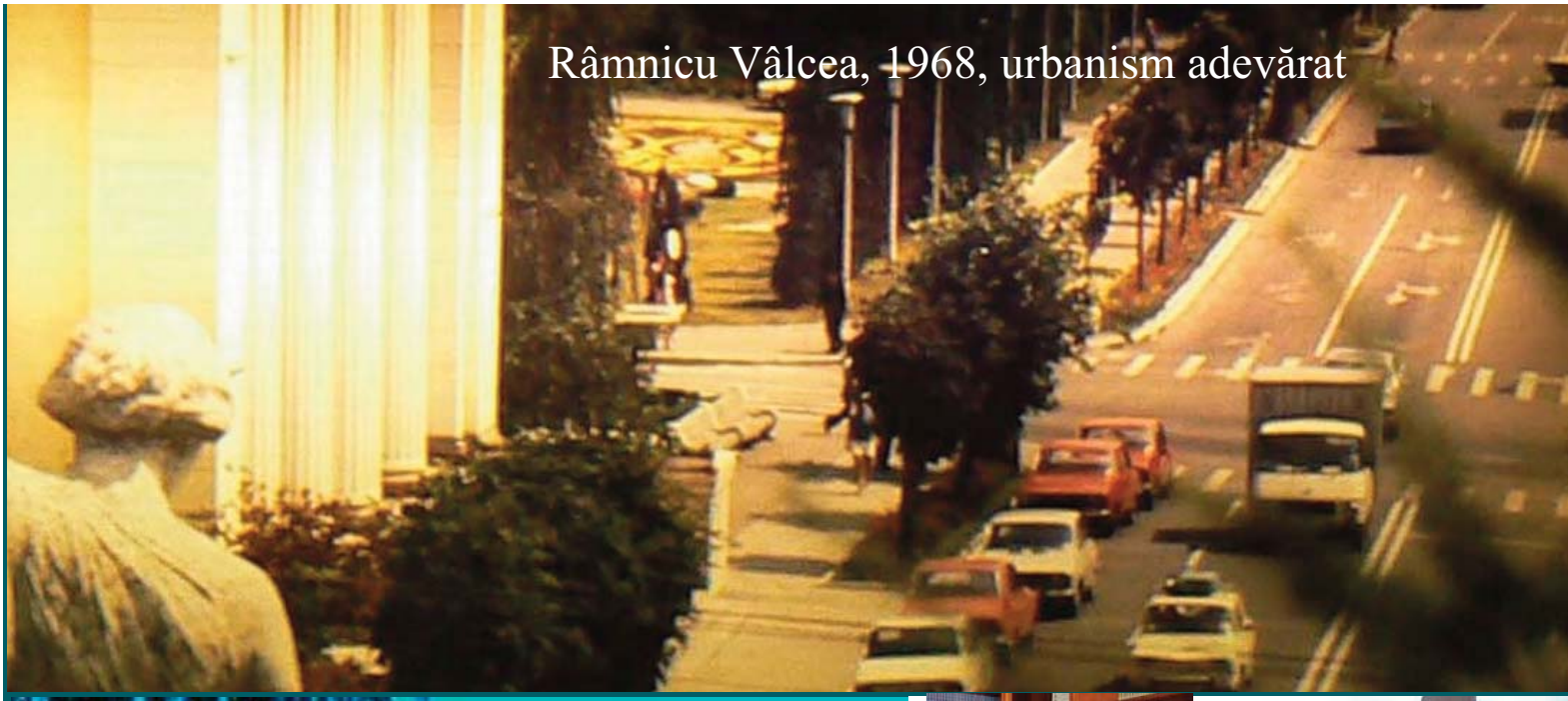

Râmnicu Vâlcea, 1968, urbanism adevărat

MINET, o Intreprindere de tradiție care merge bine şi astăzi! Preşedinte consiliu administrație: Victoria Preda

Ion Tudor

Vechiul şi noul Hotel Alutus

Zaecear, Serbia, un model de rezolvare urbană pentru râul Olăneşti, Râmnicu Vâlcea.

Revistă apărută sub egida
ASOCIAȚIEI SENIORILOR DIN EDUCAȚIE ŞTIINȚĂ ŞI CULTURĂ
Editura INTOL PRESS, Rm. Vâlcea

Director: Gheorghe DUMITRAŞCU
Redactor şef: Petre CICHIRDAN
Redactor şef adj: Emil DIACONESCU
Sectretar de redacție: Gheorghe PANTELIMON
Tehnoredactare: SC INTOL SRL
Tehnoredactare computerizată: Bogdan CICHIRDAN
Colaboratori: Carmen Lelia FARCAŞ, Alexandru Popescu MIHĂEŞTI, Elena DUMITRAŞCU, Ioan LUCA, Ileana GEORGESCU, Angela CALANGIU-ENE, Constanța BADEA
Consilier editorial: Constantin POENARU

Calea lui Traian 169, bl. 5, sc.E, ap.3, Rm. Vâlcea
Tel./Fax 0250736615, 0746029824, cichirdan @yahoo.com

www.globalartfusion.com
Interferența Artelor
Revistă electronică de cultură

Grafica, coperțile, fotografiile şi titlurile nesemnate aparțin Editurii Intol - Press.

Uzina electrică şi baia comunală

RÂMNICUL VECHI APROAPE COMPLET DEMOLAT

Gara CFR 1887

2013, Gara a fost demolată!

CRIME URBANISTICE FĂRĂ PRECEDENT

R. Vălcea

Foto din colecția „Râmnicul de altădată" a lui Titi Mihai Gherghina

Tipărit la SC CONPHYS SRL